FİYATI: 18 TL • www.paros.com.tr • Mayıs 2021 • SAYI: 116

PAROS

10. Yıl

ÇOK KÜLTÜRLÜ YAŞAM DERGİSİ

▶ FATİH CAMİİ'NİN YERİNDE BİZANS İMPARATORLARININ MEZARLARI VARDI

▶ BİR ZAMANLAR PERA DOĞU'NUN PARİS'İYDİ

▶ AZ BİLİNEN SARAY RESSAMLARI

ZAMANIN KİLİTLEDİĞİ KAPI KUMKAPI

▶ SESİ HALEN YANKILANAN BİR AKTÖR: BEDROS BALTAZAR

ISSN 2146-6149

CETAŞ
JEWELRY
www.cetasjewelry.com

ekonomi zincirinin
güven halkası: **ÇAĞDAŞ Faktoring**

Büyüyen Türkiye ekonomisinin güvenli nakit akışına katkı sağlamak, ekonomi zincirinin sorunsuz ve güvenli halkası olmak için deneyimli ekibimiz, genç, dinamik profesyonellerimizle çözüm üretmeye hazırız.

Her zaman Çağdaş, her zaman güçlü!

ÇAĞDAŞ
faktoring

Çağdaş Faktoring A.Ş.
Yıldız Posta Cad. No: 9 34349 Gayrettepe - Şişli - İstanbul
www.cagdasfactoring.com.tr

- İkitelli Şubesi +90 (212) 504 18 80
- Pendik Şubesi +90 (216) 598 18 81
- Gebze Şubesi +90 (262) 643 18 60
- İzmir Şubesi +90 (232) 472 18 10
- Ankara Şubesi +90 (312) 395 18 91
- Samsun Şubesi +90 (362) 233 18 24
- Bursa Şubesi +90 (224) 245 18 90
- Aydın Şubesi +90 (256) 215 10 20 - 30
- Eskişehir Şubesi +90 (222) 502 01 55 - 44
- Beylikdüzü Şubesi +90 (212) 876 18 60
- Gaziantep Şubesi +90 (342) 323 18 55
- Antalya Şubesi +90 (242) 334 18 80
- Dudullu Şubesi +90 (216) 540 18 60
- Konya Şubesi +90 (332) 502 00 48
- Adana Şubesi +90 (322) 458 10 87
- Bodrum Şubesi +90 (252) 319 08 45
- Denizli Şubesi +90 (258) 372 18 85
- Düzce Şubesi +90 (380) 523 98 81 - 82

'**Güven** Faktörü'
444 18 80

FAKTORİNG DERNEĞİ ÜYESİDİR

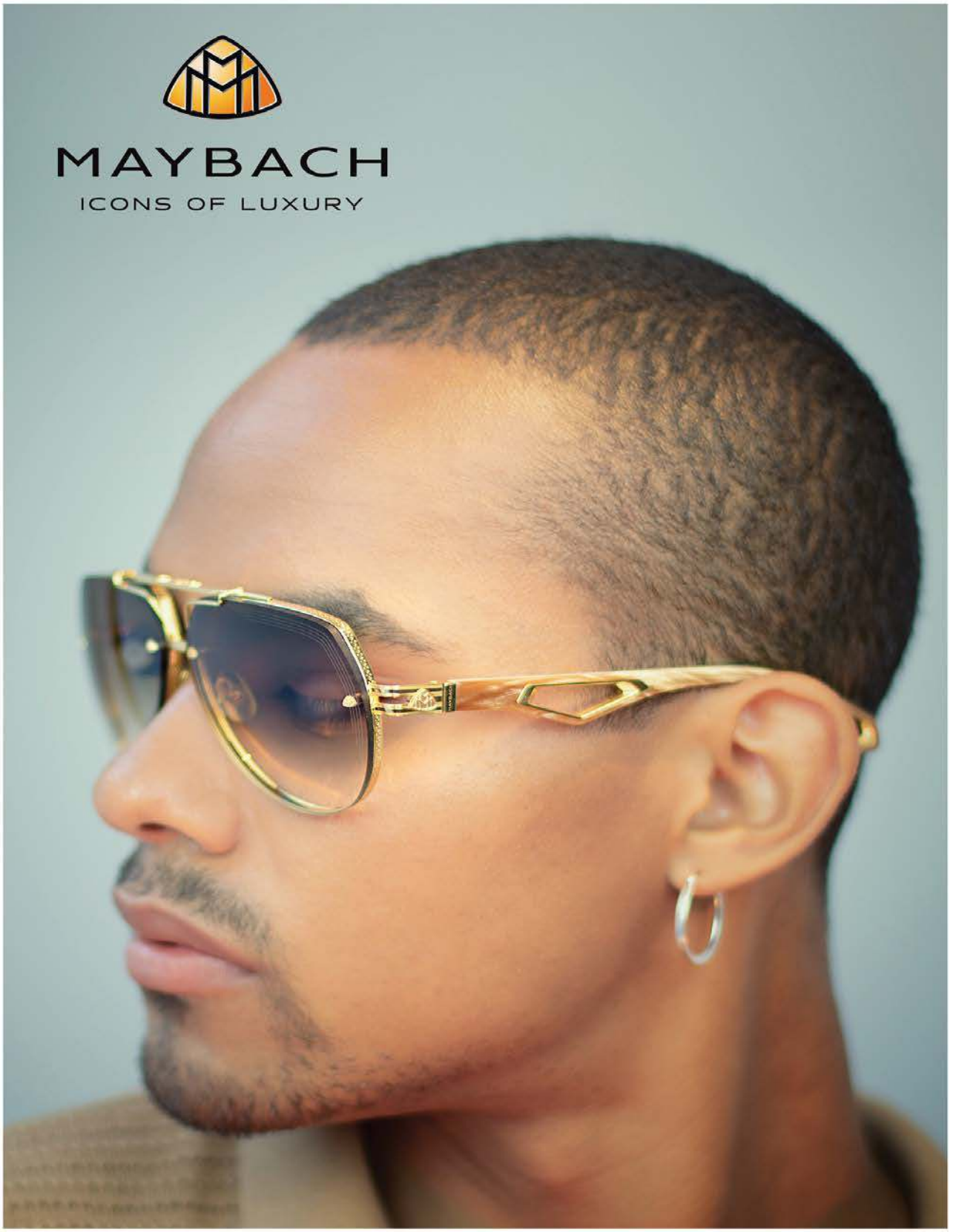

Paros Dergisi Bir Tık Uzağında!

İnternet ortamında da Paros'a bir 'tık'la ulaşabilmek mümkün. Dijital dergimizin tüm sayılarını okumak veya abone olmak için **www.paros.com.tr web sitemizi ziyaret edebilirsiniz.**

@parosdergisi

WWW.MAYBACH-EYEWEAR.COM

seroptik

www.seroptik.com.tr
Instagram: seroptiktr

SİLHOUETTE OPTİK	: HALASKARGAZİ CAD. NO: 156/A - ŞİŞLİ / İSTANBUL - 0212 247 51 39
OPTİPOL	: BAĞDAT CAD. NO: 344/11-12 - ERENKÖY / İSTANBUL - 0216 385 04 85
OPTİPOL	: SÖĞÜTLÜÇEŞME CAD. NO: 28/C - KADIKÖY / İSTANBUL - 0216 449 15 00
OPTİPOL	: HAMİDİYE CAD. NO: 63 - SİRKECİ / İSTANBUL - 0212 527 22 44
REEL OPTİK	: GÜZELBAHÇE SOK. NO: 7/A NİŞANTAŞI / İSTANBUL - 0212 225 28 47

Arayın, derginizi adresinize getirelim.

Sevdiklerinize Paros Aboneliği hediye edebilirsiniz.

Eski sayıları ofisimizden temin edebilirsiniz.

PAROS

Paros Basın Yayın Hizmetleri Ltd. Şti.

İstiklal Cad. No: 76 Tokatlıyan İş Hanı Kat: 4 Oda No:10 Beyoğlu - İst.

Tel.: 0212 245 61 06 ▪ Faks: 0212 249 42 23

Tel: 0544 208 79 67 ▪ 0544 208 18 02 ▪ 0544 208 76 99

www.paros.com.tr ▪ info@paros.com.tr

ABONE FORMU

Adı-Soyadı: .....

Firma: .....

Mesleği: .....

Adres: .....

.....

Posta Kodu: .....

Şehir: .....

Telefon: .....

Faks: .....

E-mail: .....

Vergi Dairesi ve No: .....

T.C. Kimlik No: .....

Abonelik Başlangıç Tarihi: .....

Abonelik Bitiş Tarihi: .....

ABONELİK ÜCRETİ ÖDEME ŞEKLİ

6 Aylık ☐			12 Aylık ☐		
110 TL	85 Dolar	70 Euro	220 TL	170 Dolar	140 Euro

☐ Nakit

☐ Banka Havalesi

☐ Kredi Kartı

Halkbank Beyoğlu Şubesi

TL IBAN NO: TR78 0001 2009 7990 0010 2604 12

USD IBAN NO: TR53 0001 2009 7990 0053 0006 14

Euro IBAN NO: TR76 0001 2009 7990 0058 0001 62

Garanti Bankası Harbiye Şubesi:

İBAN: TR89 0006 2000 0780 0006 2951 93

Swift Code

TRHBTR2A

TRHBTR2A

Havaleler abone adı belirtilerek Paros Basın Yayın Hizmetleri Ltd. Şti. adına yatırılmalıdır.

KREDİ KART BİLGİLERİ

KART NO:

☐☐☐☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐ ☐☐☐☐

İMZA

SON KULLANMA TARİHİ

☐☐/☐☐/☐☐

GÜVENLİK NO:

☐☐☐

SAĞLIĞINIZI ERTELEMEYİN!

Hastanemizden alacağınız tüm hizmetlerde

axess bonus card CARDFINANS WORLD Ziraat Bankası bankkart

kartlarıyla ödemeler vade farksız

8 TAKSİT!

1832 SURP PIRGIÇ ERMENİ HASTANESİ

/surppirgic 0549 610 11 75 0850 811 50 52

Yedikule Surp Pırgiç Ermeni Hastanesi Vakfı İktisadi İşletmesi
Zakirbaşı Sokak No: 32 Kazlıçeşme 34020 İstanbul (Kazlıçeşme Marmaray İstasyonu'na 100 metre)
www.surppirgic.com

İÇİNDEKİLER MAYIS 2021

KAPAK FOTOĞRAFI: MARAL DİNDAR

52 ZAMANIN KİLİTLEDİĞİ KAPI: KUMKAPI

16 **GÜNDEMİN NABZI** / SAĞLIKLI BİR YAZIN İPUÇLARI

18 **DİKKAT FİKİR ÇIKABİLİR** / SARKİS PAÇACI

20 **DEVR-İ ALEM** / GERİLİMİ ARTIRAN KARARLAR

22 YUNANİSTAN DIŞİŞLERİ BAKANI DENDİAS TÜRKİYE'YE GELDİ

24 OPET, TARİHİ GELİBOLU YARIMADASI'NI KİTABA TAŞIDI

26 İHTİYAÇ HARİTASI, DAYANIŞMANIN KENTİ BEŞİKTAŞ'TA

28 ŞAMPİYON FASTPAY WILDCATS, LOL DÜNYA ŞAMPİYONASI'NA GİDİYOR

30 POLONEZKÖY'ÜN TURİSTİK ÇEHRESİ YENİLENİYOR

32 NESNELERİN ANLATTIĞI TARİH: SEFARAD GÜZERGAHLARI

34 **GÜNCEL PSİKOLOJİ** / ONLİNE TERAPİ HAKKINDA…

36 İFSAK YÖNETİM KURULU'NA DAYK DANZİG LİDERLİĞİNDEKİ "BİRLİKTE" EKİBİ SEÇİLDİ

38 **BİLİMKOLİK** / BİR AKADEMİK DÖNEMİN ARDINDAN

39 HRAÇA KIRMIZIYAN'IN KİTABI YAYIMLANDI

40 **ÇOCUK PSİKOLOJİSİ EBEVEYNLİK** / PANDEMİ VE ERGENLİK

41 ÇIĞLIK'IN SIRRI ÇÖZÜLDÜ

42 PRENS PHILIP'İN VEFATIYLA BİR DEVİR KAPANDI

44 ERMENİ VAKIFLARINDAN SEÇİME GİTME KARARI

45 TIBREVANK DERNEĞİ YENİ YÖNETİM KURULU'NU BELİRLEDİ

46 PATRİK SAHAK II, PASKALYA TEBRİKLERİNİ KABUL ETTİ

47 PASKALYA TEBRİĞİ İLE GELEN BARIŞ

PAROS

Abonelerimizin dikkatine:
Derginiz ayın 10'una kadar ulaşmadığı takdirde lütfen bizi arayın.

İletişim
Tel: +90 212 245 61 06 **Fax:** +90 212 249 42 23
GSM: +90 544 208 76 99 +90 544 208 79 67 +90 544 208 18 02
www.paros.com.tr - info@paros.com.tr

Türkiye tarihine
farklı bir
bakış sunan
yeni mekân

GALERİ
BİRZAMANLAR

Tarihe Yolculuk: 20. Yüzyıl Başında Türkiye'de Kültürel Çeşitlilik sergimiz, gerekli hijyen tedbirleri ve ziyaretçi sayısı sınırlamasıyla, randevulu olarak ziyarete açıktır.

Ayrıca sergimizin önemli noktalarına ve Birzamanlar Yayıncılık'ın yayınlarına web sitemiz ve sosyal medya hesaplarımız üzerinden de ulaşabilirsiniz.

www.instagram.com/birzamanlaryayincilik
www.instagram.com/galeribirzamanlar
www.facebook.com/birzamanlaryay
www.birzamanlaryayincilik.com

BİRZAMANLAR
YAYINCILIK

ORLANDO CARLO CALUMENO
Collection & Archive

Vali Konağı Caddesi, Şafak Apartmanı No: 23 Kat: 6
Nişantaşı Şişli İstanbul
www.birzamanlaryayincilik.com
info@birzamanlaryayincilik.com
T: 0(212) 247 19 07

İÇİNDEKİLER MAYIS 2021

48 SEVGİLİ NİKO SENİ HİÇ UNUTMAYACAĞIZ!

50 YÜREĞİ, MAKİNESİ VE İNSANLIĞI TARİH YAZAN BİR FOTOĞRAFÇI İÇİN

51 FOTOĞRAFA ADANMIŞ BİR HAYATIN ARDINDAN

52 **KENT BELLEK MİRAS** / ZAMANIN KİLİTLEDİĞİ KAPI: KUMKAPI

58 **FARKLI BEDENLERDE FARKLI KÜLTÜRLER** / EMRE HÜNER'İN KİŞİSEL SERGİSİ

62 SELANİKLİ AZİZLER KİRİL VE METODİY

64 **I WANT YOU** / BOYDAN BOYA MUŞAMBA

66 **UZMAN GÖRÜŞ** / DİJİTAL VATANDAŞ KUMSALDA KUM TANESİ

68 **TARİH ARAŞTIRMA** / FATİH CAMİİNİN YERİNDE ON İKİ HAVARİ KİLİSESİ VE BİZANS İMPARATORLARININ MEZARLARI VARDI

72 **2Mİ3MUSEUM BİR AİLE HİKAYESİ** / AKASİ, KOSKERİ, KOULURGİOTİ AİLELERİ (4. BÖLÜM)

74 **BİZANS KİLİSELERİ** / PANTOKRATOR MANASTIRI / ZEYREK CAMİİ

78 **YÜZLER VE İNSANLAR** / TÜRK-YUNAN İLİŞKİLERİ UZMANI DOÇ. DR. ESRA ÖZSÜER

82 **GEÇMİŞ ZAMAN OLUR Kİ** / BİR ZAMANLAR PERA DOĞU'NUN PARİS'İYDİ

86 **OSMANLI SARAY RESSAMLARI** / AZ BİLİNEN SARAY RESSAMLARI

88 **KULİS@PAROS** / TİYATRO TARİHİMİZDE UNUTULANLAR (64. BÖLÜM)

92 **SİNEMA GÜNDEMİ** / SESİ HALEN YANKILANAN BİR AKTÖR: BEDROS BALTAZAR

96 BOĞAZİÇİ CAZ KOROSU BAŞARILARINA BİR YENİSİNİ EKLEDİ

99 MARAL AYVAZ'DAN YENİ VİDEO KLİP

100 **SAĞLIKLI YAŞAM** / KÜÇÜMSEDİĞİMİZ ORGAN BAĞIRSAĞIN ÖNEMİ

102 **TEMİZ BESLENİYORUZ ÇÜNKÜ BİZ BUNA DEĞERİZ** / İYİ PİŞİRİLMİŞ SEBZELERİN MİNİK SIRLARI

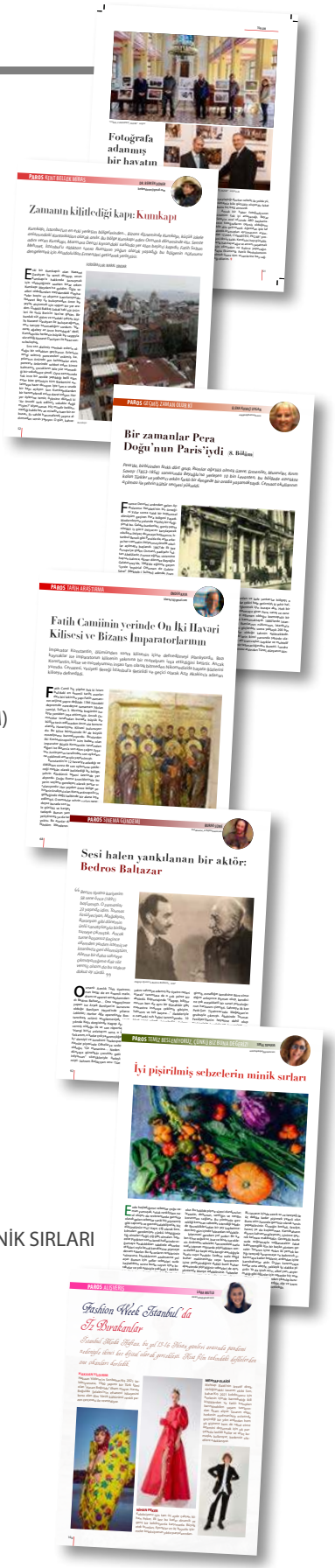
104 **ALIŞVERİŞ** / FASHION WEEK İSTANBUL'DA İZ BIRAKANLAR

106 **NEREDE NE VAR**

108 **KARE BULMACA**

109 **ASTROLOJİ**

110 **ZARUG İLEN HARUT**

kendimizi geçince herkesi geride bıraktık

Başarımızı bu yıl daha da ileri taşıdık, "Türkiye'nin en değerli akaryakıt markası" olarak başarımızı bir kez daha taçlandırdık.

Dünyanın önde gelen bağımsız marka değerlendirme kuruluşu Brand Finance'in itibar, inovasyon, güven, duygusal bağ, tavsiye, kalite, farkındalık kriterleri üzerinden yaptığı araştırmaya göre hem akaryakıt sektörünün en değerli markası hem Türkiye'nin en güçlü dördüncü markası Opet.

Bu gurur hepimizin.

Koç

opet

PAROS SATIŞ NOKTALARI

REMZİ KİTABEVLERİ:
Rumeli Caddesi, Suadiye, AVM'ler: Akmerkez, Kanyon, Zorlu Center-İstanbul

Armada AVM.-Ankara

Konak-Pier, Agora-İzmir

PANDORA KİTABEVİ:
Valikonağı Caddesi, No: 5 (Askeri Müze Kapısının Karşısı), Osmanbey-İstanbul

TEL: 0212 245 16 67

NOSTALJİ KİTABEVİ:
Teyarreci Fehmi Sokak, No: 12/14, Pangaltı-İstanbul

Tel: 0212 230 24 66

BARIŞ GAZETE BAYİİ:
Valikonağı Caddesi, No: 30, Nişantaşı-İstanbul

TEL: 0535 228 47 22

BİRCAN MARKET:
Seymen Sokak, No: 51, Feriköy-İstanbul

TEL: 0212 225 87 25

SUN GIDA:
Kurtuluş Caddesi No: 74, Feriköy-İstanbul

TEL: 0212 247 20 32

BAYRAKTAR GIDA:
Feriköy, Şahap Sokak No-1/3, Kurtuluş-İstanbul

TEL: 0212 230 10 88

GALERİ UN:
Baruthane Caddesi, No: 62, D-1, Kurtuluş-İstanbul

TEL: 0212 246 51 23

YEŞİLKÖY BAYİİ:
Seyfettin Akın, İstasyon Caddesi, No 12/A, Yeşilköy-İstanbul

TEL: 0535 432 00 00

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİKTE SINIR YOK!

Dünyamızın kaynakları sınırlı... Ve bu sınırlar her geçen gün daha da daralıyor.

Neyse ki sınırları kaldırmak bizim ruhumuzda var. Sadece ekonomik gelişim adına değil; topluma, insana ve doğaya dost sürdürülebilir bir gelecek için de var gücümüzle **sınırları kaldırmak için çalışıyoruz.**

Bunun için sürdürülebilir girişimleri destekliyor, sürdürülebilir finansal ürünler geliştiriyor, bireysel ve toplumsal gelişim için uzun vadeli projelere imza atıyoruz.

Yapı Kredi olarak sorumluluğumuzun farkındayız: Sürdürülebilir bir gelecek yaratmak adına da bizim için hizmette sınır yoktur.

SÜRDÜRÜLEBİLİR GELECEK İÇİN SINIRLARI KALDIRIYORUZ.

YapıKredi

Hizmette sınır yoktur.

NE YAPABİLİRİZ?
arçelik
iyiliği əşklə təsarlər
Koç

İyiliğe giden yolculuğumuz işte bu soruyla başladı.

Sürdürülebilir bir gelecek kurmak için yıllardır hep kendimize sorduk, ne yapabiliriz?

Ardından yeni sorular, yeni çözümler, sıra dışı fikirler ve
hep daha yükseğe koyduğumuz hedefler geldi.

Dünya kaynaklarını daha verimli kullanan teknolojiler, üretim süreçleri ve
doğaya faydalı ürünlerle hep daha iyisi için durmadan çalışıyoruz.

Yıllardır yeniliği aşkla tasarlayan Arçelik olarak biliyoruz ki sorumlu üretim ve
sorumlu tüketim anlayışıyla, el ele verip dünyayı hep birlikte iyileştireceğiz.

arcelik.com.tr/neyapabiliriz

EDİTÖRDEN

10. YIL

Mayıs ayı Paros çalışanları için çok özeldir; zira dergimizin doğuş hikâyesini anımsatır. Bir mayıs ayında yayın hayatına merhaba diyen çok kültürlü yaşam dergimiz, bu sene 11. yaşını gururla karşılıyor. Koronavirüs pandemisi yasaklarına rastladığından 10. kuruluş yıldönümümüzü siz sevgili okuyucularımızla birlikte renkli bir etkinlikle kutlayamasak da, diğer yanda misyon edindiğimiz kültürel ve sosyal yaşamın yönelimlerine ayna tutma işlevini her şeye rağmen layıkıyla yerine getiriyor olmanın memnuniyetini yaşıyoruz.

Ancak bu sene Mayıs ayına oldukça buruk girdik çünkü milyonlarca cana mal olan Koronavirüs pandemisi, yıllardan beri dergimize fotoğraflarıyla değer katan sevgili arkadaşımız Nikolaos Manginas'ı da kurban etti. O, İstanbul Beyoğlu'nda yetişmiş gerçek bir beyefendiydi. Fotoğraf aşkı genç yaşlardan beri o kadar ağır basmıştı ki, objektifi başlıca yoldaşı oldu ve ardında paha biçilemez önemli bir foto-arşiv bıraktı.

Niko Manginas, yurt içi ve yurt dışındaki seyahatlerinde ve toplantılarında, Ekümenik Patrik Bartholomeos'un adeta gölgesi olmuştu. Çeyrek asırdan beri objektifine yansıttığı Patrik fotoğrafları, 2016 yılında "Sevgi, Barış ve Diyalog Patriği" başlığıyla Yunanistan'ın İstanbul Başkonsolosluğu'nda sergilenmiş, açılışa katılım yoğun olmuştu. Niko'nun ses getiren sergisi, Ekümenik Patrik Bartholomeos başta olmak üzere farklı inanç gruplarının önderleri, konsoloslar, vakıfların başkan ve yöneticileri, sanat, iş ve basın dünyasının temsilcileri olmak üzere toplumun her kesimini buluşturmayı başarmıştı.

Çeşitli mesaj ve haberleri ulaştırmada fotoğrafın gücü inkâr edilemez. Özellikle de objektif Ekümenik Patrik Bartholomeos'un hayatını ve 30 seneden beri devam eden Patriklik sürecini ölümsüzleştiriyorsa… Öyle ki artık kalplerimizde yaşatacağımız Niko, geride bıraktığı değerli fotoğraf arşiviyle yeni nesillere sonsuza dek ışık olmayı sürdürecek.

Bu ay, Doğu Ortodoks dünyası geleneğine göre Kutsal Doğuş'u 2 Mayıs'ta kutlayacak olan tüm okurlarımızın Paskalya Bayramını ve Müslüman okurlarımızın 13 Mayıs Perşembe günü karşılayacağı Ramazan Bayramı'nı içtenlikle tebrik ediyor, tüm annelerin Anneler Günü'nü kutluyoruz.

PAROS

İmtiyaz Sahibi ve
Genel Yayın Yönetmeni
Paros Basın Yayın Hizmetleri
Ltd. Şti. adına
Mayda Saris
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Talin Etyemez
Halkla İlişkiler Müdürü
Elenka Eldek Çadırcıoğlu
Reklam ve Pazarlama Müdürü
Tamar Gurdikyan
Abonelik ve Reklam
Aylin Çavuşyan, Hilda Sotiryadi
Dijital Pazarlama Uzmanı
Garbis Can Cabatoğlu
Yayın Kurulu
Mayda Saris, Talin Etyemez,
Elenka E. Çadırcıoğlu, Tamar Gurdikyan,
Mıgırdiç Arzivyan, Linda Çetinkaya,
Artun Atmaca, Rehan Kalaycıyan
Grafik Tasarım
Aret Avcu
Fotoğraf Editörleri
Mıgırdiç Arzivyan, Nikolaos Manginas
Hukuk Danışmanı
Şila Muratoğlu
Mali Müşavir
Vartevar Cavak
Yönetim Yeri
İstiklal Cad. Tokatlıyan İşhanı
No: 76 Kat: 4/10 Beyoğlu/İstanbul
TEL: +90 212 245 61 06
FAKS: +90 212 249 42 23
GSM: +90 544 208 79 67 /
+90 544 208 18 02 / +90 544 208 76 99
Yayın Türü: Aylık - Yerel Süreli
Sayı: 116
Baskı Tarihi: Mayıs 2021
ISSN: 2146-6149
Baskı: Kültür Sanat Basımevi
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sit. ZB7 - ZB11
Topkapı, Zeytinburnu, İstanbul
Tel: +90 212 674 00 21-29-46
www.kulturbasim.com

Abonelerimizin dikkatine !
Derginiz ayın 10'una kadar ulaşmadığı takdirde lütfen bizi arayınız.

www.paros.com.tr - info@paros.com.tr

Tilcomp

Çelik Sektörü Yazılım Çözümleri

- Çelik ERP ve MRP II Çözümleri
- Çelik Servis Merkezi Yazılımı
- Barkodlu Çelik Stok Takip Yazılımı

Haddehanelere, Çelik Servis Merkezlerine ve Demir-Çelik ticareti yapanlara yönelik hazırlanmış; barkodlu stok takibi yaparak siparişleri, iş akışlarını ve üretim süreçlerini planlayıp takip eden yazılım.

ENDÜSTRİ 4.0
Biz Hazırız

7/24 Destek | **1993'den Bugüne Yazılım Tecrübemiz ile Türkiye'de Hazırlandı.**

Çelik için ERP – Kimya için ERP – Plastik için ERP – Ambalaj için ERP – Bant için ERP - Tekstil için ERP - Çorap için ERP – Kurumsal Kalite ve Risk Yönetimi

Tilcomp

İstiklal Caddesi, Tan Han 177 Kat:3 ,34433
Beyoğlu - İstanbul - Turkey Tel: +90 212 245 8478
Fax: +90 212 245 8479 info@tilcomp.com
www.tilcomp.com

Tilcomp GREEN Software

LİNDA AKYAN ÇETİNKAYA
l_akyan@hotmail.com

Sağlıklı bir yazın ipuçları

Türkiye'de 2020'nin Mart ayında ilk vakanın görülmesiyle başlayan salgın dönemi bir yılını çoktan tamamladı bile. Coronavirüs salgını tüm dünyada etkisini göstermeye devam ederken, yazın yaklaşmasıyla güvenli tatile ilişkin sorular da akıllarda dolaşmaya başladı. Uzmanlar, yaz tatilleri için yapılan planlamalarda tatil rehavetine kapılmanın ve önlemlere dikkat etmemenin endişe verici sonuçları olabileceğinin altını çiziyor.

SAKİN TATİL MEKANLARI TERCİH EDİLİYOR

Covid-19 salgını nedeniyle müstakil yazlık ev, çadır, kamp, açık havada konaklama imkânı olan yayla, tekne ve karavan gibi sosyal izolasyonun korunabileceği alternatif tatil mekânları insanların ilk tercihleri arasında yer alıyor. Enfeksiyon uzmanları özellikle kalabalıktan kaçınmayı, sosyal mesafeye dikkat etmeyi, kişisel hijyene ve ortak kullanım alanlarında hijyene çok dikkat edilmesini öneriyorlar.

Yeni normalde artık lobi, kahvaltı salonu, açık büfe çeşitliliği tatil seçim kriterleri arasında yer almıyor. Onun yerine kalabalıktan uzak, dingin, güvenli ve hijyenik tatil alanları insanların ilk tercihleri arasında… Tatil rotaları İğneada (Kırklareli), Sapanca, Rize, Urla gibi sıralanırken, çeşitli dağ evleri, tekne seyahatleri, bungalowlar çok talep görüyor.

Ayrıca hijyen açısından daha güvenli bir tatil geçirmek isteyenler karavanla seyahati tercih ediyor. Güney Marmara, Ege ve Akdeniz'de sahil şeridinde 100'e yakın karavan kampı bulunuyor. İzmir, Bolu Yedigöller'deki karavan parkları da yoğun talep görüyor. Ege ve Akdeniz kıyıları Kalkan, Kaş, Finike, Kemer, Antalya, Belek, Manavgat tatilini karavanlarda geçirmek isteyenlerin rotaları arasında.

Her şeye rağmen toplu otellerde ve tesislerde yazını geçirecek olanlar için ise sağlıklı bir tatil için olmazsa olmaz yani özellikle dikkat edilmesi gereken bazı kriterler mevcut.

RESTORANLARDA HİJYEN ÖNEMLİ

Enfeksiyon uzmanlarından alınarak derlenen bilgiler ışığında; yeme - içme mekânlarında ve açık büfe hizmeti veren otellerde hijyen çok önemli. Bu mekânlarda kullanılan tabak, bardak, çatal, bıçak vb. yüksek ısı ile temizlendikleri için çok risk taşımasalar da temizlendikten sonra müşteriye gelene kadar olan sürede temastan uzak tutulmaları öneriliyor.

Ayrıca havuz, deniz gibi alanlarda havlu ve kişisel eşyaların ortak kullanılmaması gerektiğini belirten enfeksiyon uzmanları, çeşitli yüzeylere temas ettikten sonra da ellerin yıkanması gerektiğini söylüyorlar. Tatilde, klor seviyesi uygun olan ve filtreleme sistemi bulunan havuzların tercih edilmesi de önem taşıyor.

MASKENİZİ YANINIZDAN AYIRMAYIN

Yaz tatilinde yapılan seyahatler esnasında mutlaka maske kullanılması, ortak lavabo, klozet, klozet kapağı, kapı kolu gibi alanlara temas ettikten sonra mutlaka ellerin yıkanması ve dezenfekte edilmesi ve sosyal mesafeye her alanda dikkat edilmesi sağlıklı bir tatil geçirmek için özellikle önem taşıyor. Ayrıca seyahatte mutlaka yedek maske ve dezenfektan taşımak önem arz ediyor.Φ

- Katkısız, Koruyucusuz, Kirlenmemiş Gıdalar

- Şırdan Mayalı Peynirler

- Fermente Ürünler

- Liyofilize Ürünler

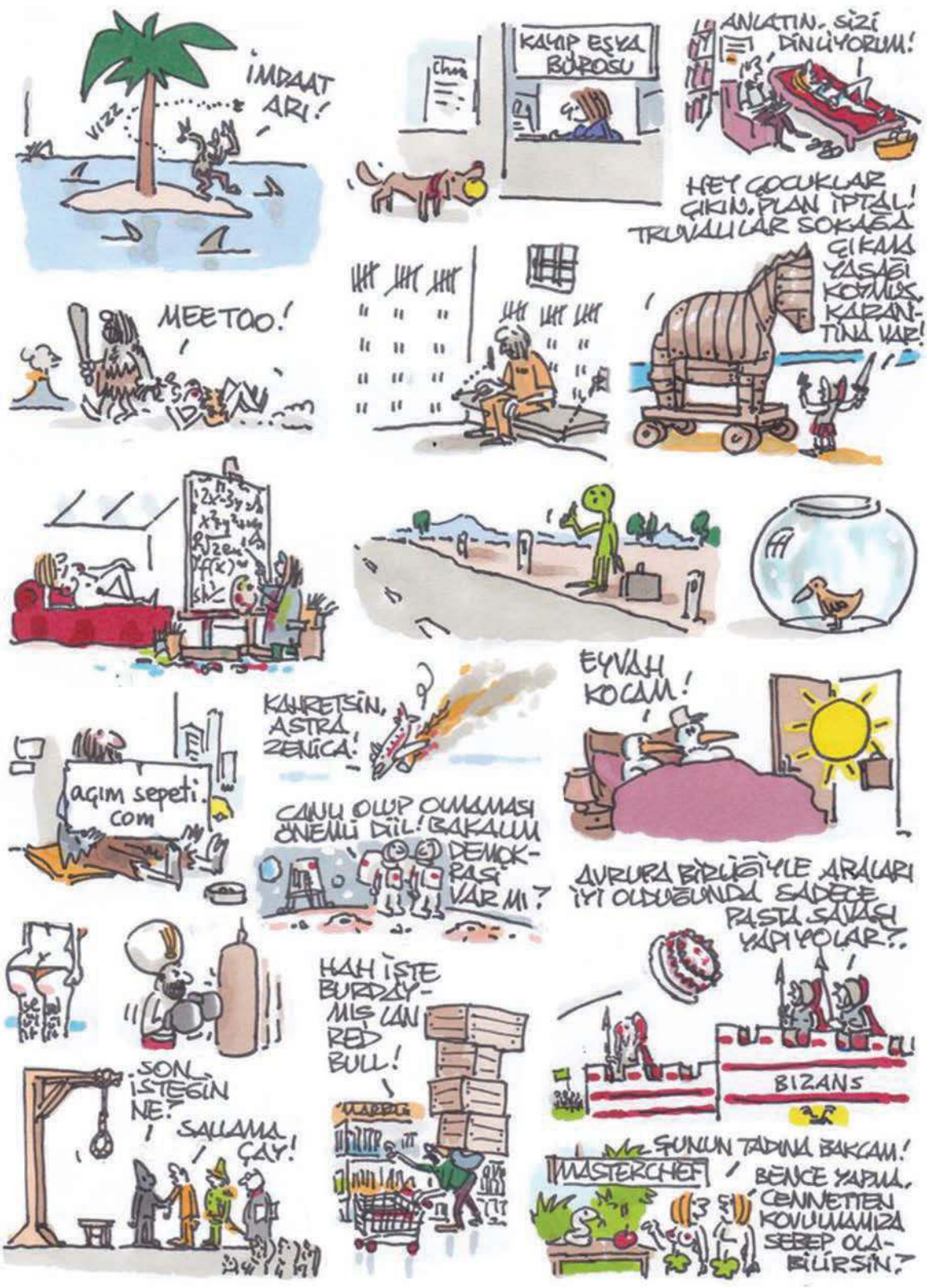
Gurmedenal

Bomonti

tohumdan sofraya doğallık...

DİKKAT FİKİR ÇIKABİLİR

Sarkis Paçacı 2020

sarkispacaci@hotmail.com

BETSYKA GARAGE

3 KUŞAKTIR SÜREGELENMÜŞTERİ MEMNUNİYETİNİN HAKLI GURURUNU YAŞIYORUZ
SİNCE 1942

2001 MERCEDES-BENZ CL 600 AMG V12

1v990 BMW E30 325 Cİ COUPE

1992 MERCEDES-BENZ W201-190E-2.0

2017 PORSCHE MACAN 2.0v
69.000KM, BOYASIZ HATASIZ

2015 MERCEDES C180 FASCİNATİON 156 HP
7G-TRONİC, 25.000KM, BOYASIZ HATASIZ

2015 BMW 320d xDRive TECHNO PLUS PAKET
F30 LCİ, 47.000KM , BOYASIZ HATASIZ

Adres: Pinar Mah. Balabandere Cad. No:166, İstinye - istanbul
Tel :**0212 276 0542** - Whatsapp **: 0532 625 84 04 -** betsykagarage.sahibinden.com

iletişim: **Pandeli Farasopulo : 0532 625 84 04**
Petro Farasopulo : 0537 9410191

betsykagarage

Betsykagarage@gmail.com

ARA ALTINMAN
araege@hotmail.com

Biden "soykırım" ifadesini kullanan ilk ABD Başkanı oldu

ABD

Joe Biden, 106 yıldır düzenlenen ve 24 Nisan 1915'te hayatını kaybeden Ermeniler için gerçekleşen anma töreninde "soykırım" ifadesini kullanan ilk ABD Başkanı oldu. Selefleri günümüze kadar 1915 Olayları'nı "büyük felaket" (Medzn Yeghern) olarak anıyordu. Biden yaptığı yazılı açıklamada "Her yıl 24 Nisan'da Osmanlı döneminde yapılan Ermeni Soykırımı'nda ölenleri anıyor ve böyle korkunç bir şeyin bir daha meydana gelmesini önlemek için bağlılığımızı yineliyoruz. 24 Nisan 1915'te Ermeni entelektüel ve toplum liderlerinin Konstantinopol'de Osmanlı yetkilileri tarafından tutuklanmasının ardından 1,5 milyon Ermeni sınır dışı edildi, katledildi ve yok edilme hedefi doğrultusunda ölümüne yürüdü. Hayatta kalanların birçoğu dünyanın çeşitli yerlerinde yeni evler ve yeni hayatlar kurdu. ABD de bu ülkelerden biriydi. Kuvvet ve direnç ile Ermeni halkı hayatta kaldı ve toplumlarını tekrar inşa etti." ifadelerine yer verdi. Biden; bu açıklamayı birini suçlamak için değil, tarihin tekerrür etmemesi için yapıyoruz dedi. Biden'ın "Konstantinopol ve Osmanlı yetkilileri" ifadelerinden, günümüz Türkiye rejimini Ermeni Soykırımı ile suçlamadığı sonucuna varılabilir. Açıklamanın ardından ABD, 1915'i soykırım olarak tanıyan 30. ülke oldu.

Polis tarafından öldürülmesi dünyada geniş protestolara yol açan George Floyd'un davası için karar çıktı. Floyd cinayeti davasında jüri, eski polis memuru Derek Chauvin'ı cinayet ve kasıtsız adam öldürmekten suçlu buldu. Üç haftaya yayılan duruşmaların sonunda Chauvin, ikinci ve üçüncü dereceden cinayet ile ikinci dereceden adam öldürme suçlamalarının tümünden suçlu bulundu. Kararın okunmasının ardından Chauvin hakkında kefalet kaldırıldı ve tutuklanarak cezaevine konuldu. Muhtemel bir ayaklanmaya karşı, duruşma salonu tel örgüler ve makineli tüfek taşıyan ulusal muhafızlar tarafından korundu.

George Floyd davası devam ederken, Minneapolis'te Daunte Wright isimli başka bir siyahî vatandaş polis tarafından öldürüldü. Cinayet sonrası eyalette yoğun protestolar baş gösterirken, polis ve eylemciler birçok kere çarpıştı. Polis şefi yaptığı açıklamada memur Kim Potter'ın şok tabancası ile barutlu silahını karıştırdığını ifade etti.

ORTA DOĞU

Amerika Birleşik Devletleri Dışişleri Bakanı Antony Blinken, NATO müttefiklerinin Afganistan'dan çekilme zamanının geldiğini söyledi. Blinken, ülkesinin; güvenli, planlı ve koordineli bir çekilme için NATO müttefikleri ile birlikte hareket etmek istediğini vurgulayarak, "Afganistan bir daha teröristler için bir sığınak olmasın diye hep beraber Afganistan'a gittik" diye konuştu. Bu hedefin gerçekleştiğini ifade eden Blinken, çekilmenin en geç 11 Eylül'de biteceğini aktardı. ABD Başkan'ı Joe Biden, 11 Eylül 2021 tarihine kadar Afganistan'dan çekilmenin tamamlanacağını bildirmişti. ABD'nin ve NATO'nun seçilmiş Afganistan hükümetine vereceği destek henüz tam olarak bilinmiyor. Uzmanlar, Afganistan'dan çekilme sürecinin, Taliban'ın tekrardan bölgede etkisini artırması konusunda çekinceli. Türkiye'nin de içinde bulunduğu görev güçlerinin varlığı sayesinde bölgede birçok kız çocuğu okullara giderken, kadınlar da örgüt tarafından alıkonma tehdidinden kurtulmuştu.

LATİN AMERİKA

Eski bir okul öğretmeni olan solcu aday Pedro Castillo, Peru'da gerçekleşen başkanlık seçimlerinin ilk turunda çoğunluğu elde edemediği için ikinci turda, Peru'nun geçmişte hapis yatmış otoriter lideri Alberto Fujimori'nin kızı, Keiko Fujimori ile yarışacak. Brezilya Senatosu, Devlet Başkanı Jair Bolsonaro'nun Covid-19 ile mücadelede gösterdiği başa-

ARA ALTINMAN

araege@hotmail.com

> *Rusya'nın Nisan ayında beklenmeyen bir şekilde Ukrayna sınır bölgesine yığdığı taburlar gerilim yarattı. Özellikle 2014 yılında Kırım'ın ilhakından hemen önce de benzer bir manevra gerçekleşmesi, Ukrayna ve Batı tarafından sert karşılandı. NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg, Rusya'nın Ukrayna içindeki ve sınırındaki askerî yığınağını derhal sonlandırması gerektiğini söyleyerek, Rusya'nın Ukrayna sınırına muharebeye hazır binlerce asker göndermesini endişeyle takip ettiğini bildirdi.*

rısızlık ile alakalı kurulması gereken komisyona onay verdi. 350 bin kişiden fazla insanın hayatını kaybettiği Brezilya'da, Bolsonaro'nun salgın ile mücadelesinde suç unsuru teşkil edecek hususları araştıracak olan komisyon, hazırladığı raporu savcılığa teslim edecek.

RUSYA

Rusya'nın Nisan ayında beklenmeyen bir şekilde Ukrayna sınır bölgesine yığdığı taburlar gerilim yarattı. Özellikle 2014 yılında Kırım'ın ilhakından hemen önce de benzer bir manevra gerçekleşmesi, Ukrayna ve Batı tarafından sert karşılandı. NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg, Rusya'nın Ukrayna içindeki ve sınırındaki askerî yığınağını derhal sonlandırması gerektiğini söyleyerek, Rusya'nın Ukrayna sınırına muharebeye hazır binlerce asker göndermesini endişeyle takip ettiğini bildirdi. Stoltenberg, bunun Kırım'ın 2014'te Rusya tarafından yasa dışı ilhakından bu yana en büyük askerî yığınak olduğunu belirterek, son günlerde Ukrayna'nın doğusundaki çatışmalarda birçok Ukrayna askerinin hayatını kaybettiğini vurguladı.

Stoltenberg, "Rusya'nın askeri yığınağı gayrimeşru, açıklanamaz ve derin endişe vericidir. Rusya, Ukrayna içinde ve çevresindeki bu yığınağı derhal sonlandırmalı, provokasyonları bitirmeli ve gerginliği düşürmelidir." dedi.

"NATO'nun, Ukrayna'nın toprak bütünlüğüne ve egemenliğine desteği sarsılmazdır. Rusya'nın, Kırım'ı gayrimeşru ve yasa dışı ilhakını kabul etmeyeceğiz." ifadelerini kullandı. Ukrayna Devlet Başkanı Volodymyr Zelensky bir süredir ülkesini bir NATO üyesi olma hedefinden sıkça bahsediyordu. Krizin bir ayağı ise Türkiye'de hissedilmişe benziyor. Türkiye geçtiğimiz aylarda Ukrayna'ya, Bayraktar'ın TB-2 SİHA'larından satmıştı. Ukrayna ordusuna, Rusya karşısında ateş gücü veren Türk yapımı SİHA'ların, Nisan ayında durdurulan uçuşlara bir etkisi olabilir. Bilindiği gibi Rusya Nisan ayında, Türkiye'ye uçuşları durdurma kararı almıştı. 2021 yazında, ekonomideki ciddi kayıpları turizm ile bir nebze dengeleme planları zora girmişe benziyor. Ukrayna'ya yapılan askeri malzeme satışının, Türk ekonomisinin turizm ayağına yıkıcı bir darbe vurması muhtemel.

Moskova'nın, Ukrayna sınırındaki askerlerini geri çekeceği açıklaması, yatışma yoluna gidileceğinin bir belirtisi olabilir.

Ordunun bölgedeki tatbikatını denetlemek için Kırım'a giden Rusya Savunma Bakanı Sergey Şoygu, askerlerin 1 Mayıs itibarıyla üslerine geri döneceğini açıkladı. Ukrayna'da tarafından ise bu karar oldukça olumlu karşılandı. Rusya tarafından yapılan açıklamada ise başından beri bu hareketliliğin savaş amaçlı olmadığı, askeri tatbikat adı altında yapıldığı yönünde oldu.

AFRİKA

11 Nisan'da yapılan seçim ile birlikte altıncı kez seçilen Çad Cumhurbaşkanı İdriss Deby cephe hattında yaralanarak hayatını kaybetti. Çad Ordusu sözcüsü ulusal kanalda yaptığı açıklamada Cumhurbaşkanı'nın ayrılıkçılara karşı düzenlenen operasyona katıldığını ve çıkan çatışmada aldığı yaralar sonucu hayatını kaybettiğini söyledi. 1990 yılından bu yana Çad'ı yöneten Deby, Afrika kıtasının en uzun süre görevde kalan lideriydi. Ordu, yaptığı açıklamada yönetime geçici olarak Deby'nin oğlunun geldiğini bildirdi.

ÇİN

Avrupa Birliği, ABD ve Kanada'dan sonra İngiltere de Çin'in Doğu Türkistan'da Uygurlara uyguladığı sistematik insan hakları ihlalleri nedeniyle dört Çinli yetkili ve bir kuruluşa yaptırım kararı aldı. İngiltere Dışişleri Bakanı Dominic Raab, Çin'in Uygurlara karşı uyguladığı baskı ve ihlalleri, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana görülen "en büyük insan hakları krizlerden biri" olarak niteledi. Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nde kısırlaştırma, kitlesel gözaltı, gözetleme ve işkencenin yer aldığı insan hakları ihlallerine ilişkin ortaya çıkan kanıtların göz ardı edilemeyeceğini dile getiren Raab, kanıtların uydu görüntüleri, hayatta kalanların ifadeleri, resmî belgeler, Çin hükümetinden sızan bilgiler, İnsan Hakları İzleme Örgütü ve Uluslararası Af Örgütünün de dahil olduğu güvenilir açık kaynak raporları ve İngiliz diplomatların bölgeye yaptığı ziyaretlerden oluştuğunu söyledi.

DNA örnekleri toplanması, yüz tanıma algoritmaları dahil olmak üzere birçok yöntemin kullanılmasıyla tüm Uygur nüfusunun baskı altında tutulduğunu aktaran Raab, kadınların zorla kısırlaştırıldığını ve çocukların ailelerinden zorla koparıldığını kaydetti. Çin yönetimi ise karşı yaptırımlar ile cevap verdi. Pekin'den yapılan açıklamaya göre bir grup akademisyen ve AB parlamentosu üyesine birtakım yaptırımlar uygulandı.Φ

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Yunanistan Dışişleri Bakanı Nikos Dendias'ı Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde kabul etti.

Yunanistan Dışişleri Bakanı Dendias, geçtiğimiz ay Türkiye'deydi

Ekümenik Patrik Bartholomeos, Yunanistan Dışişleri Bakanı Nikos Dendias ile görüştü

Yunanistan Dışişleri Bakanı Nikos Dendias, geçtiğimiz ay temaslarda bulunmak üzere Türkiye'ye geldi. Yunanistan Dışişleri Bakanı'nın 14 Nisan Çarşamba için planlanan Ankara ziyareti, NATO toplantısı nedeniyle 15 Nisan'a ertelenmişti. Dendias, ilk gününü İstanbul'da geçirerek Yunanistan İstanbul Başkonsolosluğu'nda Ekümenik Patrik Bartholomeos ile bir araya geldi.

Dendias'ı, Yunanistan'ın İstanbul Başkonsolosu Georgina Soultanopoulou karşıladı. İkili bir süre konsolosluk önünde sohbet etti.

Dendias, daha sonra konsolosluğa gelen Ekümenik Patrik Bartholomeos'u selamladı. Basına kapalı gerçekleşen görüşmede, Yunanistan'ın İstanbul Başkonsolosluğu ve Rum Patrikhanesi yetkilileri de yer aldı.

Patrik Bartholomeos, görüşmenin ardından yaptığı açıklamada, Yunanistan'daki metropolitlerin salahiyeti üzerine konuştuklarını belirterek, "Yunanistan'ın bazı bölgelerinde Patrikhanemizin yetkisi ve salahiyeti var, Girit Adası'nda, 12 Adalar'da ve bazı bölgelerde. Bu bölgeleri din ve kilise açısından ilgilendiren konuları konuştuk, müşterek konulardan bahsettik." dedi.

Patrik, Yunanistan Başbakanı Kiryakos Miçotakis'e de Patrikhane'ye olan ilgisinden dolayı teşekkürlerini iletti̇ğini kaydetti ve "Sayın Bakan'a, yarın Türkiye Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ile görüşecek olmasından ötürü çok memnun olduğumuzu söyledim." ifadelerini kullandı.

Yunanistan Dışişleri Bakanı Dendias da Yunanca yaptığı konuşmasında görüşmeden büyük memnuniyet duyduğunu belirterek, "Yarın da arkadaşım Mevlüt Çavuşoğlu ile bir araya geleceğiz. Güzel bir görüşme olacağına inanıyorum." değerlendirmesini yaptı.

Bakan Dendias, daha sonra Özel Rum Lisesi'ni ziyaret etti. Ertesi gün Cumhurbaşkanı Erdoğan, Yunanistan Dışişleri Bakanı Dendias'ı Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde kabul etti. Basına kapalı olarak gerçekleşen ve yaklaşık 45 dakika süren görüşmede, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu da hazır bulundu. Görüşmenin ardından Dendias ve Çavuşoğlu, ortak bir basın toplantısı düzenledi.Φ

Masal Gibi Bir DÜĞÜN DÜŞLEYENLERE

İster Havuz Başında
Şık Bir Düğün
İster Balo Salonunda
Görkemli Bir Davet

Evliliğe adım atacağınız bu önemli günde, açık veya kapalı ferah alanlarda davetlilerinizi güvenle ağırlayabileceğiniz, her detayın eksiksiz ve özenle düşünüldüğü masal gibi unutulmaz anlar sizi bekliyor.

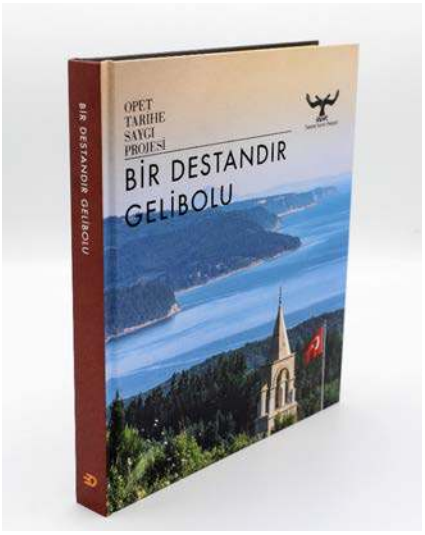

TITANIC
HOTELS

#MyTitanicStory

TITANIC HOTELS
ANTALYA | ISTANBUL | BODRUM | BERLIN

titanic.com.tr

OPET, tarihi Gelibolu Yarımadası'nı kitaba taşıdı

OPET'in tarihi Gelibolu Yarımadası'nın doğal dokusunu koruyarak, çağdaş bir görünüme kavuşması hedefiyle 2006 yılında başlattığı "Tarihe Saygı Projesi" yolculuğu, "Bir Destandır Gelibolu" adı ile kitap haline getirildi. Arzu Karamani Pekin tarafından kaleme alınan kitapta, proje kapsamında Alçıtepe, Seddülbahir, Bigalı, Kilitbahir, Kocadere, Behramlı, Küçük ve Büyük Anafarta köyleri ile Eceabat ilçesindeki yenileme ve düzenleme çalışmalarının yanı sıra, 57. Alay Şehitliği, Akbaş Şehitliği, Tarihe Saygı Ortaokulu ve Çanakkale Şehitler Anıtı Mescit'inde gerçekleştirilen düzenlemeler fotoğraflarla anlatıldı.

Her bireyin, her kurum ve kuruluşun doğup büyüdüğü topraklara karşı görev ve sorumluluğu olduğunu söyleyen OPET Yönetim Kurulu Kurucu Üyesi Nurten Öztürk, "Biz OPET olarak bu görev ve sorumluluklarımızın her zaman bilincinde olduk. Kurulduğumuz 1992 yılından bu yana sosyal sorumluluk projelerimizi oluştururken ülkemizin ihtiyaçlarını gözetiyoruz ve başladığımız her projeyi canla başla yürütüyoruz." diyor.

Kurulduğu günden bu yana insan ve hizmet odaklı yaklaşımıyla toplumun sorunlarının çözülmesine katkı sağlamayı öncelik olarak gören OPET, sosyal sorumluluğa odaklanmayı bir kurum kültürü olarak benimsiyor. Tarihi Gelibolu Yarımadası'nın doğal dokusunu koruyarak, çağdaş bir görünüme kavuşması için 2006 yılında başlayan "Tarihe Saygı Projesi", Çanakkale Savaşları'nın geçtiği yarımada ve köylerinde düzenleme, kalkınma ve rehabilitasyon çalışmalarını içeriyor. Alçıtepe, Seddülbahir, Bigalı, Kilitbahir, Kocadere, Behramlı, Küçük ve Büyük Anafarta köyleri ile Eceaabat ilçesi proje kapsamında yeni bir çehreye kavuşturuldu. Bölgedeki yenileme çalışmaları kapsamında çağdaş bir görünüme kavuşan köy meydanları, müzeler, modern tuvaletler, yenilenen satış reyonları, bölge turizmini canlandırarak köy muhtarlıklarının gelirlerini de artırdı.

Proje kapsamında Eceabat bölgesindeki rehabilitasyon çalışmalarının ardından "2018 Troya Yılı"nda; Troya Ören Yeri'ne en yakın yerleşim yeri olan Tevfikiye Köyü'nü Arkeo-köye dönüştüren OPET, geçtimiz yıl da Troya Bölgesi'ndeki Çıplak Köyü'ne kimlik kazandırarak Etno-köy'e dönüştürdü.Φ

> *"Proje kapsamında Eceabat bölgesindeki rehabilitasyon çalışmalarının ardından '2018 Troya Yılı'nda; Troya Ören Yeri'ne en yakın yerleşim yeri olan Tevfikiye Köyü'nü Arkeo-köye dönüştüren OPET, geçtimiz yıl da Troya Bölgesi'ndeki Çıplak Köyü'ne kimlik kazandırarak Etno-köy'e dönüştürdü."*

147 Yıldır Annelere Verilen En Zarif Hediye...

SABUNCAKİS
1874

Anneler Gününüz Kutlu Olsun...

Bomonti

www.sabuncakis1874.com.tr

Cumhuriyet Mahallesi Feriköy
Fırın Sokak No: 5-9/D
Şişli - Bomonti İSTANBUL
0212 246 2191 - 0212 246 2192

Yukarıda belirtilen adres ve web sitesi dışındaki diğer Sabuncakis bilgilerine lütfen itibar etmeyiniz.

İhtiyaç Haritası dayanışmanın kenti Beşiktaş'ta

Beşiktaş Belediye Başkanı Rıza Akpolat ve İhtiyaç Haritası Kurucu Ortaklarından sanatçı Mert Fırat

Beşiktaş Belediyesi, sosyal destek ihtiyacı olan vatandaşlarla yardımseverleri bir araya getireceği dijital bir platform olan "Beşiktaş İhtiyaç Haritası Sosyal Yardım Yönetim Sistemi" projesini hayata geçirdi. Projenin basın lansmanı geçtiğimiz ay Mustafa Kemal Kültür Merkezi'nde (MKM) gerçekleşti. Projenin detaylarını, Beşiktaş Belediye Başkanı Rıza Akpolat, İhtiyaç Haritası Kurucu Ortaklarından sanatçı Mert Fırat ve İhtiyaç Haritası Yönetim Kurulu Üyesi Esra Arslan'la birlikte paylaştı.

Projenin detayları hakkında bilgi veren Beşiktaş Belediye Başkanı Rıza Akpolat, "Burada ihtiyaç sahibi ailelerle yardım yapacak vatandaşlarımızı bir portalda bir araya getiriyoruz. Beşiktaş gelir ve eğitim seviyesi çok yüksek görünen bir yer. Burada ihtiyaç sahibi olarak tanımlanan hane sayısı azdır ya da yoktur diye görünüyor ama biz bu çalışmalarımız neticesinde gördük ki 118 olan hane sayısı, bin 228'e çıkmış. Biz bunun 2 bin 500'lerde olduğunu biliyoruz. Beşiktaş'ta durum böyleyken diğer ilçelerde bu sorun daha derin hissedilebilir. Bu projenin örnek olarak görüleceğini ve bu dayanışmanın her tarafa yayılacağını düşünüyorum" diye konuştu.

HALK MAĞAZALARI HAZIRLADIK

Yaptıkları çalışmalardan örnekler sunan Akpolat, "Tespit ettiğimiz hanelerle ilgili halk mağazaları hazırladık. Burada vatandaşlarımıza hazırladığımız halk kartlarını dağıtacağız ve ihtiyaç sahibi aileler bu kartlarla halk markete gidip oradan sağlıktan gıdaya, tekstil ürünlerine, beyaz eşyaya ulaşabilecekler. Kartlara bir kredi tanımlandı ve alışverişlerini oradan yapabilecekler. Beşiktaş'ta günde 7 bin 500 kişiye yemek verecek bir aşevini de hayata geçireceğiz. Katılımcı bir anlayışla Beşiktaş'ı yöneteceğimize söz vermiştik. Bu sözümüzün gereğini yerine getirdik" dedi.

ÖRNEK BİR MODELLEME

"Besiktas.ihtiyacharitasi.org" sayfasına kavuşmaktan mutluluk duyduklarını ifade eden Mert Fırat ise, "Pandemi koşullarının içinde yeniden başka eşitlik yaratabilecek sistemi var etmek çok önemli. İhtiyaç sahibi yüzde bin artmış durumda. İnsanların maalesef söylemeye çekindikleri, dertlerini ifade etmekte zorlandıkları bir dönemden geçiyoruz. Bu tip sistemler, onları kendileri istemediği sürece deşifre etmiyor. Dolayısıyla, kendi ihtiyaçlarını rahatlıkla ifade edebilecekleri bir sisteme dönüşüyor" yorumunda bulundu.

İhtiyaç Haritası Yönetim Kurulu Üyesi Esra Arslan da, "İmece bizim kültürümüzde var, geçmişimizde var. Yardım eli uzatmak bizim özümüzde var. Bunu yeni nesillere yaymak, yeniden canlandırmak, globale yaymak bizim birinci amaçlarımızdan bir tanesi" ifadelerini kullandı.Φ

Tüm Hristiyan komşularımın Paskalya Yortusu'nu kutlar,

bir arada sağlıklı, mutlu ve huzurlu bir bayram geçirmelerini dilerim.

M. Keskin

MUAMMER KESKİN
Şişli Belediye Başkanı

ŞİŞLİ BELEDİYESİ

Şampiyon fastPay Wildcats, Türkiye'yi temsilen LoL Dünya Şampiyonası'na gidiyor

2020 yılında 44 şampiyonluk ve kupa kazanarak "Kupa Canavarı" lakabını hak eden fastPay Wildcats, dünyanın ve Türkiye'nin en prestijli, en değerli ve en pahalı liglerinden olan LoL'de Şampiyon oldu. fastPay Wildcats, 2021 yılının 36. kupasını ve şampiyonluğunu, 17 Nisan'da oynanan League of Legends Vodafone Freezone Şampiyonluk Ligi (VFŞL) final maçlarında, 1907 Fenerbahçe'yi 3-1 yenerek kazandı. Büyük Final'de büyük başarı sergileyen fastPay Wildcats, Türkiye'yi, İzlanda'da gerçekleşecek 2,5 milyon ABD Doları ödüllü LoL Dünya Şampiyonası'nda temsil edecek.

Yarı finalde Galatasaray'ı "reverse sweep" ile 2-0'dan 3-2 yenen fastPay Wildcats, finalde 1907 Fenerbahçe'yi 1-0'dan 3-1 yendi. Final serisinin MVP'si ise fastPay Wildcats üst koridoru olan "starscreen" Soner Kaya oldu.

Offline (fiziksel) olarak Riot Games eSpor Sahnesi'nde oynanan fastPay Wildcats final maçlarını, Youtube ve Twitch'den toplam 853.000 kişinin izlemesiyle, LoL yayın izlenme anlamında önemli bir rekora imza atılmış oldu. Ayrıca geçtiğimiz ay, dünyanın ve Türkiye'nin en prestijli oyunu olan League of Legends Türkiye Şampiyonlar Ligi'nde dağıtılan 2021 sezonunun en iyileri ödüllerinde, fastPay Wildcats VFŞL'de verilen 10 ödülden en iyi koç ekibi, en iyi üst koridor, en iyi ormancı, en iyi destek ve en çok gelişen oyuncu olmak üzere 5 ödül kazandı. 2 ödül Supermassive, 2 ödül Galatasaray ve 1 ödül Fenerbahçe'ye gitti.

fastPay Wildcats'in kurucusu ve sahibi Orlando Carlo Calumeno, "476 profesyonel oyuncumuz, 33 oyunda yer alan 45 takımımız, 26 kişilik koç ve 16 kişilik teknik ekiplerimiz ve 3 oyun evlerimiz (gaming house), rekorlarımız, kupalarımız, ilklerimiz, kadın esporculara pozitif ayrımcılığımız ve sadece Türk esporcularımız ile dünyanın en büyük espor kulübü fastPay Wildcats'tir" diyerek takımıyla gurur duyduğunu belirtirken, dünyanın en büyük espor kulübünün, Türklerin sahip olduğu ve bünyesinde sadece Türk eSporcuların yer aldığı fastPay Wildcats olduğuna dikkat çekiyor. Φ

Mina Hotel
boutique

"Mina Hotel, Alaçatı'da rüya gibi bir tatil"

Yusuf TOPLAYICI

Alaçatı Mahallesi 12050 Sokak No: 4 Alaçatı Çeşme
GSM: 0532 214 54 27 Telefon: 0232 716 85 89 Fax: 0232 716 85 89
info@minaotel.net www.minaotel.net instagram: mina_otel facebook: minaotel.net

Polonezköy'ün turistik çehresi yenileniyor

İstanbul'un yeşili, tertemiz doğası, piknik alanlarıyla ünlü tarihi köyü Polonezköy, kültürel ve turistik kimliğine uygun bina iyileştirmeleri, meydan ve yaya yolu düzenlemeleriyle yeni bir çehreye kavuşuyor.

Beykoz Belediyesi'nin ilçedeki turistik ve tarihî yaşam alanlarını güzelleştirmek, korumak ve köyün mevcut ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla hazırladığı "Polonezköy Sokak Sağlıklaştırma Projesi"yle yıllık ziyaretçi sayısının artması da hedefleniyor. Türk-Polonya dostluğunun yüz yıllardır simgesi olan köye her yönüyle güzellik katacak proje kapsamında ana caddelerde trafik düzenlenecek, binaların çehresi iyileşecek, ziyaretçilerin keyifle vakit geçireceği yeni meydan ve yaya yolları yapılacak. Beykoz'un turizm hareketliliğini artıracak çalışmanın en önemli ayağını köye ulaşımı sağlayan ana caddelerde yapılacak yol düzenlemeleri ile yayalaştırma faaliyetleri oluşturuyor. Bu kapsamda ana ulaşım aksındaki Beykoz Caddesi, Cumhuriyet Caddesi ve 75. Yıl Caddesi'nde toplam 1,4 km boyunca düzenleme yapılarak mevcut caddeler yürüyüş için konforlu hale getirilecek. Beykoz Caddesi trafiğe kapatılarak üzerinde yılın belli dönemlerinde özgün süs eşyaları ve yerel organik ürünlerin satıldığı dokuz adet mevsimlik satış noktasının bulunduğu turistik bir sokak kurulacak. Köy meydanında ise 135 m2 büyüklüğünde üzeri modern-geleneksel forma sahip ahşap çardakla örtülü taşlık kahvesi yapılacak ve buradaki otopark köy girişine taşınarak 74 araç kapasiteli olacak.

CAMİ VE KİLİSE MEYDANA ÇIKARILACAK

Polonezköy'ün çok kültürlü kimliğini yansıtan, ağaçlarla ve bahçe duvarlarıyla örtülü cami ve kilise, köyün Beykoz yönünden giriş noktası niteliğini taşıyacak 490 m2'lik bir meydan düzenlemesiyle artık daha görünür olacak. Ayrıca ana yoldan görülebilen 17 adet binanın ön cephesi köyün geleneksel mimarisine uygun sarı, yeşil ve ahşap tonları kullanılarak yenilenecek.Φ

Σας ευχόμαστε Καλή Ανάσταση και Καλό Πάσχα!

Cemaatimizin Paskalya Bayramını
en içten dileklerimizle kutlarız

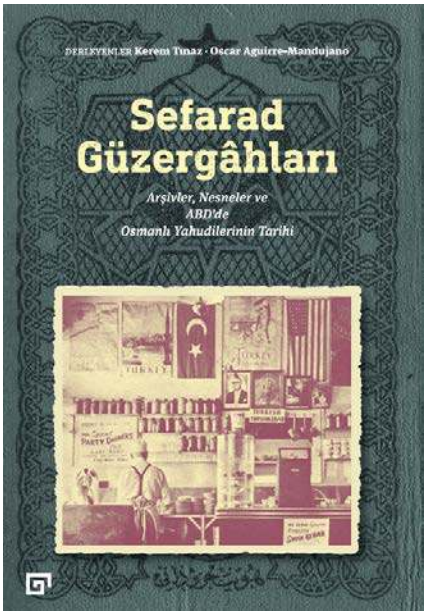
Beşiktaş Panayia
Rum Ortodoks Kilisesi Vakfı

Köyiçi Sokak No: 44 Beşiktaş / İstanbul Tel: 0212 261 8516

Nesneleri anlattığı tarih: *Sefarad Güzergâhları*

Kerem Tınaz ile Oscar Aguirre-Mandujano'nun derlediği "Sefarad Güzergâhları", Koç Üniversitesi Yayınları'ndan (KÜY) çıktı. Bir koleksiyondan esinlenerek hazırlanan "Sefarad Güzergâhları" nesnelerin anlattığı bir tarihi gözler önüne seriyor.

Geçmişin öyküsü sadece yazarak mı anlatılır? Sefarad Güzergâhları, Osmanlı Sefarad Yahudilerinin Osmanlı İmparatorluğu'ndan Seattle'a getirdikleri çok sayıdaki aile yadigârından, arşiv belgesinden, hatıra nesnesinden esinle ortaya çıkmış bir kitap. Bugün Washington Üniversitesi Sefarad Araştırmaları Koleksiyonu'nda (University of Washington Sephardic Studies Collection – UWSSC) bir araya getirilen nesneleri tartışmak ve bunların hem Birleşik Devletler hem de Osmanlı toprakları için teşkil ettiği ortak önemi keşfetmek amacıyla bilim insanlarını bir araya getiriyor. "Sefarad Güzergâhları okura UWSSC'nin Osmanlı Sefarad tarihi arşivi olarak neler içerdiği hakkında fikir vermeye ve aynı zamanda dijital bir arşiv oluştururken tarih üretmenin getirdiği zorluklara dikkat çekmeye çalışmaktadır. UWSSC gibi girişimler sayesinde geçmişin öyküsünü sadece yazarak değil, tarihini yazmayı umduğumuz cemaatin bizzat ürettiği ve bağışladığı nesneleri toplayıp sıralayarak ve düzenleyerek bir araya getiriyoruz. (...) Bu koleksiyon, tarihçilere yönelik yazılmış olmasa bile, idari veya bürokratik amaçlarla bir olayı belgelemek üzere üretilmiş olan arşiv belgelerine tezat teşkil eder. Daha maddi düzeyde bakarsak bu nesnelerin çoğu, uzun vadede hayatta kalmak üzere değil, daha ziyade acil bir pratik ihtiyaca cevap vermek üzere üretilmiştir. Bunun aksine, arşivde veya müzede yer alan geleneksel içerikler, örneğin sanat eserleri, binalar veya resmi belgeler,

değerlerinin sürekliliğini sağlamak adına, hiç değilse birkaç nesil boyunca dayanması beklentisiyle üretilir. Öte yandan, bu koleksiyondaki nesneler amaç bakımından daha gündeliktir; bazıları sadece birinin çocukları içindir. Mesela Rachel Shemarya'nın boreka tarifi: Sefarad Amerikalıların geleneksel yemeklerinde Akdeniz etkisini göstermek için değil, bir anne tarafından oğulları yemeklerini unutmasın diye yazılmıştı."

Makaleleriyle kitaba katkıda bulunan yazarlar, koleksiyon nesnelerinden ve bunların koleksiyona dahil edilme süreçlerinden yola çıkarak Sefarad geçmişine dair çalışmalarda özel koleksiyonların rolü üzerine düşünüyor; müzik ve edebiyatın yanı sıra yeni medya, dijitalleşme, araştırmacı podcast yayıncılığı ve aile yadigârlarının Osmanlı Sefarad kültürünü korumadaki rolü gibi konularda örnek çalışmalar sunuyorlar. Diğer bir deyişle Sefarad Güzergâhları, nesnelerin anlattığı bir tarih...Φ

BALKİM
Kimyevi ve Yapıştırıcı Maddeler
Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi
Paskalya Bayramınızı kutlarız
Valikonağı Caddesi, Güzelbahçe sokak,
Güzelbahçe Apartmanı No:6 Kat:3 Daire:3 Nişantaşı
Telefon: (0212) 231 94 25 - (0212) 241 06 18

Σας ευχόμαστε Καλή Ανάσταση και Καλό Πάσχα!

Cemaatimizin Paskalya Bayramını
en içten dileklerimizle kutlarız

Kurtuluş Aya Dimitri
Rum Kilisesi Vakfı
Yönetim Kurulu

SELİYHA ELBEYOĞLU
UZMAN PSİKOLOG
info@seliyhaelbeyoglu.com

Online Terapi hakkında...

Online-terapi bugün Türkiye'de psikoterapi hizmeti veren uzmanların başvurduğu bir yöntem oldu. Uzmanları da danışanları da buna yönlendiren pandemi koşulları olsa da; bazen deneyimsizlikten, bazen bilinmezlikten, bazen kaygılardan, bazen isteksizlikten yani pek çok kişisel, mesleki, kültürel sebeplerden çekinerek baktığımız online-terapi ile pandemi sürecinde sıkça haşır neşir olduk.

Hem kişisel hem toplumsal düzeyde insan hayatına bir sürü yeni kısıtlar getiren pandemi süreci ihtiyaçlarımızı ve/veya isteklerimizi karşılama biçimlerimizi de etkiledi. İlk zamanlar acil sayılmayacak ihtiyaçlarını erteleyerek, isteklerini bir süre görmezden gelerek sosyal izolasyonu sağlamaya çalışan insanlar; süreç uzadıkça teknolojik araçların aracılığıyla ihtiyaçlarını karşılamanın yollarını bulmaya başladı. Örneğin; pandemi sürecinin başında acil durum içermeyen sağlık randevularının iptal edilmesi, bir süre askıya alınması sağlık kuruluşları ve hekimler tarafından sık sık dile getirilirken; sürecin sanıldığından uzun sürmesiyle bu söylemler yerini sağlık kuruluşlarından gelen doktor randevularını online yapılabileceğine dair mesajlara bıraktı.

Bu durum psikoterapi uygulamaları için de benzer bir şekilde gelişti. Başlarda askıya alınan psikoterapi seansları yerini online seanslara bıraktı. Önce tedavileri aksamasın diye mevcut danışanlarıyla online-terapiye yönelen uzmanlar; yeni danışan kabulünü de talep edilmesi halinde online yapmaya başladı. Hal böyle olunca, yıllardır yurt dışında kullanılan, etkinliği konusunda üzerinde bir sürü araştırma yapılmış, ülkemizde ise mecbur kalınmadıkça tercih edilmediği bilinen online-terapi bugün Türkiye'de psikoterapi hizmeti veren uzmanların başvurduğu bir yöntem oldu. Uzmanları da danışanları da buna yönlendiren pandemi koşulları olsa da; bazen deneyimsizlikten, bazen bilinmezlikten, bazen kaygılardan, bazen isteksizlikten yani pek çok kişisel, mesleki, kültürel sebeplerden çekinerek baktığımız online-terapi ile pandemi sürecinde sıkça haşır neşir olduk. Öyle ki ülkemiz sınırlarında psikoloji alanını ilgilendiren pek çok uygulamada teknolojik araçların kullanımını düzenlemek amacıyla Türk Psikologlar Derneği tarafından hazırlanan kılavuzlar yine bu dönemde yayınlandı.

Danışan üzerinde görsel, işitsel ya da dokunsal uyarımlar ile şekillenen EMDR tedavisinin online platformlarda kesintiye uğramadan uygulanmaya devam edebilmesi için EMDR terapistlerine yönelik eğitimlerin verilmesi yine bu dönemde oldu. Pandeminin getirdiği kısıtlılıklar bu sürece sebep olmuş olsa da kullanıldıkça hem uzmana hem danışana sağladığı pratiklik, kolaylık, ulaşılabilirlik ile damgalama korkusu gibi psikolojik tedavi alınmasını engelleyen olumsuz durumları da bertaraf etmesi sebebiyle pandemi sonrası süreçte de sıklıkla tercih edilecek gibi durmaktadır. Psikoterapi gereklilikleri açısından bakıldığında; mesleki yetkinlik kriterlerini karşılama, uygulamaya özgü bilgileri içeren onam formlarının kullanımı, gizliliğin sağlanması, acil durumlarda izlenecek adımların planlanması, kayıtlara erişilebilirliğin önüne geçilmesi, psikolojik ölçüm araçlarının kullanılması, seans yapılacak ortamın düzenlenmesi gibi yüz yüze terapi uygulamalarında önem arz eden çoğu koşul, yetkinliği yüksek etik prensiplerle çalışan uzmanlarca online terapide de sağlanabilmektedir. Danışanlar açısından bakıldığında ise uzman seçiminde "mesleki yetkinliğin" iyi araştırılması online terapi uygulamalarında önem arz eden ilk konudur. Fırsatçılığa izin vermemek, zarar görmemek için uzmanın eğitimi ve özel eğitim alanları hakkındaki bilgileri titizlikle araştırılmalıdır. Ayrıca bilinmelidir ki seansta terapiste eğitimi hakkında sorular sormak en doğal danışan haklarındandır. Fiziksel ve ruhsal sağlığımızdan öncelikle "kendimizin" sorumlu olduğu prensibiyle hareket edilmelidir. Tüm bu uygunlukların yanında online terapinin yüz yüze terapi kadar etkili olabileceği görülse de, bazı tanı grupları veya çok küçük çocuklar gibi bazı yaş grupları için uygun olmayacağı açıktır. Yoğun intihar düşüncesi içerisinde olan insanlar için de online terapi uygun bir seçenek değildir.

Tıpkı yüz yüze seanslarda olduğu gibi online terapide de ilk seanslarda danışandan elde edilen bilgilerle, tedavinin online olarak devam etmesinde kısıtlılıklar tespit edilirse, danışan yüz yüze tedavi için mutlaka yönlendirilmelidir. Ülkemizde etik kurallara uygun, etkinliği yüksek online terapi standartlarının oluşturulması için hazırlanan kılavuzlara Türk Psikologlar Derneği, Türkiye Psikiyatri Derneği gibi meslek örgütlerinin resmî web sitelerinden ulaşılabilmektedir. Bu kılavuzlar aynı zamanda online terapi hakkında daha geniş bilgi sahibi olmak isteyenler için de güvenilir bir kaynaktır.Φ

Hristos Voskrese
Paskalya Bayramınızı
en içten dileklerimizle
kutlarız
Bulgar Eksarhlığı Vakfı
Yönetim Kurulu

BSK
1923
BEYOĞLUSPOR
KULÜBÜ
Paskalya Bayramınızı
en içten dileklerimizle
kutlarız
Yönetim Kurulu

İFSAK Yönetim Kurulu'na Dayk Danzig liderliğindeki "Birlikte" ekibi seçildi

Dayk Danzig

1959 yılında kurulan Türkiye'nin en köklü fotoğraf ve sinema derneklerinin başında gelen İFSAK'ın (İstanbul Fotoğraf ve Sinema Amatörleri Derneği) 54. Olağan Genel Kurulu gerçekleştirildi. 27 Mart 2021 Cumartesi günü İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası toplantı salonunda gerçekleşen ve 2019-2021 dönemi dernek bünyesinde yapılan faaliyetlerin değerlendirildiği Genel Kurul'da, 2021-2023 dönemi Yönetim, Denetim ve Disiplin Kurulu seçimleri de yapıldı.

Saat 11.00'de başlayan İFSAK 54. Olağan Genel Kurulu, T.C. İçişleri Bakanlığı'nın yayınlamış olduğu genelgeye uygun olarak, pandemi koşullarında alınan önlemler çerçevesinde gerçekleştirildi. Yeni dönem için İFSAK Yönetim Kurulu'na Dayk Danzig liderliğindeki "Birlikte" ekibi seçildi.

GENÇLERE DESTEK

Seçim sonrası Birlikte Ekibi adına söz alan Dayk Danzig, "61 yıldır üyelerinin desteğiyle tarihi boyunca her türlü zorluğu aşan İFSAK'ı önümüzdeki iki yıllık dönemde, bir adım daha ileriye taşımak için bugünden itibaren çalışmaya başlıyoruz" dedi ve 53. Dönem Yönetim Kurulu'na ve üyelere teşekkür etti. Danzig, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Yeni dönemde 'geleceğimiz gençler' önceliklerimiz arasında yer alıyor. Fotoğraf ve sinema alanlarında çalışmak isteyen gençlerimiz için mecralarımız aktif olacak, onların ilerlemesi için elimizden gelen desteği sağlayacağız. Pandemi döneminde önemi daha da ortaya çıkan çevrim içi platformlarımızı kullanmaya devam edecek, var olan çevrim içi atölye ve etkinliklerimizi daha da çeşitlendirerek katılımcılarla buluşturacağız. Ulusal ve uluslararası alanda İFSAK üyelerinin daha görünür olması için gerekli çalışmaları yapacağız. Bugüne gelmemizi sağlayan üyelerimizle, önümüzdeki dönemde de 'birlikte üretmeye, birlikte paylaşmaya, birlikte yönetmeye' devam edeceğiz."Φ

GARAJ

RESTAURANT

Vahip Yılmaz

Paskalya Bayramınızı kutlarız

Շնորհաւոր Ս. Զատիկ

Καλό Πάσχα

Buona Pasqua

Tarabya, Yeniköy Caddesi No. 30
Tel: 0212 262 00 32 – 262 04 74 - Gsm: 0533 713 02 71
garajbalik@gmail.com – info@garajrestaurant.com

Kınalıadalı dost ve müşterilerimizin Paskalya Bayramını kutlarız

SEÇ MARKET

Akasya Cad. No: 23/1 KINALIADA
Tel: 0216 381 66 61 - 0216 381 67 66

NADİN KÖKCİYAN
nadin@nadinkokciyan.com

Bir akademik dönemin ardından...

Mücadele ettiğimiz sadece bu virüs değil! Tüm politik gelişmeler, ekonomik çöküş, ruhsal çöküş vb. derken global depresyondayız. Kendimi komik kedi-köpek videoları izleyen biri olarak bulmaya başladım. Yalnız da değilim işin garibi, bu süreç hepimizde nasıl hasarlar bıraktı ve ne büyük hasarlar bırakmaya devam ediyor, ileriki yıllarda göreceğiz.

Zaman hızlıca akıp giderken, Mayıs ayına geldik. Mevsimsel olarak çok daha mutluyuz, günler uzadı, havalar ısındı; bu durum modumuza da olumlu yansımaya başladı bile. Keşke her şey daha iyiye gidiyor diyebilsek, içimiz daha rahat diyebilsek, normale her zamankinden daha da yakınız diyebilsek... Maalesef hiçbirini diyemiyoruz. Hayatlar devam ediyor, çalışmaya devam ediyoruz; hatta şaka maka akademik dönemi geride bırakmak üzereyiz.

SOSYAL MEDYA

Her ne kadar kendimi sosyal medyadan uzak da tutmaya çalışsam, göz ucu ile olan bitene bakmaya çalışıyorum. Az önce gördüğüm bir haberde, Delhi'den Hong Kong'a yapılan bir uçuş sonrasında karantinaya alınan yolcularda 12. gün itibari ile COVID testi pozitif çıkanların sayısı 47 olarak açıklanmış (rakam tırmanmaya devam ediyor). Bu sadece tek bir uçuş ve yolcuların hepsi uçuşa alınmadan test olan, uçuş sonrasında da alanda test edilen insanlar. Sanırım sadece bu örnek nasıl bir belaya bulaştığımızı göstermeye yeter. Bunu okuyup bir dakika içerisinde Twitter'ı kapattım; belki de bazen bilmemek çok daha iyi... Cehalet mutluluktur sözü belki de gerçeklik payı içeriyordur.

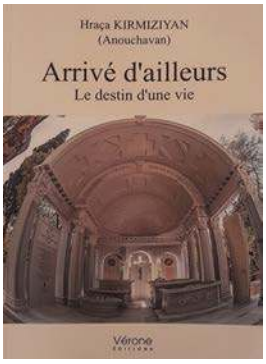
Mücadele ettiğimiz sadece bu virüs değil. Tüm politik gelişmeler, ekonomik çöküş, ruhsal çöküş vb. derken global depresyondayız. Kendimi komik kedi/köpek videoları izleyen biri olarak bulmaya başladım. Yalnız da değilim işin garibi, bu süreç hepimizde nasıl hasarlar bıraktı ve ne büyük hasarlar bırakmaya devam ediyor, ileriki yıllarda göreceğiz. Psikolog/psikiyatr olanların işi çok olacak, trajikomik ama gerçek...

EĞİTİM

Karantinada bir akademik dönem geride kaldı. Tek bir öğrenci/iş arkadaşı ile yüz yüze görüşmeden, bir dönem bitmek üzere. İlk ders anlatma maratonum böyle olur diye hiç düşünmemiştim açıkçası. 80 kişilik sınıfta yüzlerini gördüğüm öğrenci sayısı beş veya altı. Muhtemelen seslerini duyduğum öğrenci sayısı da ortalama 10 civarındadır. Çevrimiçi olarak yürütülen bu dersi başka bir hoca ile beraber anlattık ve tüm süreç aşırı yorucu geçti diyebilirim. Öğrenciler için de çok zor olan bu süreçte, ihtiyaç duydukları eğitimi sağlayabilmek için üstün çaba sarf etmemiz gerekti. Herkes şimdiden çok yorgun ve tempo düşecek gibi hiç değil. Şu anda sınav dönemine yaklaşıyoruz ve sınavlar da çevrimiçi olarak, açık kaynak bir şekilde yapılacak. Bu durum sınav sorularını hazırlamayı da oldukça zorlaştırdı. Mesela çoktan seçmeli sorular koyamadık veya X nedir anlat bakalım gibi sorular soramadık. Hal böyle olunca, soruların kolay/zor dengesini oturtmak bir hayli güç oldu. Bakalım durum öğrencilere nasıl yansıyacak... Diğer yandan lisans son sınıf öğrencileri bitirme projelerini teslim ettiler. İnişli çıkışlı bu süreçte bu işin altından kalkabildiler. İki öğrenci giderken yeni 10 öğrenci gelmek üzere. Dedim ya tempo düşecek gibi değil. Mayıs ayında makale yazmak, proje yazmak gibi konulara eğilmeye çalışacağım. Hah, tabii ki güneşin tadını çıkarmayı unutmadan!Φ

Hraça Kırmızıyan'ın hayat serüveni kitaplaştı

HABER: ARTUN ATMACA

Mühendis Hraça Kırmızıyan'ın (Anouchavan) çok yönlü kişiliğine tanıklık etme fırsatı bulduğumuz "Arrivé d'ailleurs- Le destin d'une vie" isimli kitabı, Vérone Yayınevi tarafından yayımlandı.

Kitabı okurken, 23 Temmuz 1929'da Romanya'daki doğumundan itibaren okuyucuları eşsiz bir yolculuğa çıkaran Hraça Kırmızıyan'ın rehberliğinde farklı kültürlerin harmanlandığı bir ortamda profesyonel hayatındaki başarılara ve sosyal hayatındaki önemli anılara eşlik etmiş oluyoruz. Eşi Seta Kırmızıyan ile olan renkli yaşam yolculuğunda edindikleri tecrübelerden de faydalanıyoruz. Romanya'dan İstanbul'a ve oradan da Paris'e uzanan hayat serüveninde kültürel değişimlere adaptasyon sürecini samimi bir dille bize aktaran Kırmızıyan, her dönemin sunduğu şartları en iyi şekilde değerlendirebilme açısından da bizlere farkındalık kazandırıyor. Hraça ve Hagop Kırmızıyan kardeşlerin sponsorluğunda yaptırılan Balyan Anıt Mezarı projesi hakkında da bilgiler edindiğimiz kitapta, İstanbul'un sembolü olan yapıların mimarları Balyan ailesinin yaşatılması adına gösterdikleri özverili çalışmaları öğreniyoruz. Kariyer ve aile yaşamında örnek alınması gereken önemli simalardan biri olan Hraça Kırmızıyan bu eseri ile hayatını tüm içtenliğiyle bizlere aktarıyor. Φ

HÜLYA ATACAN YEŞİLALTAY KİTAPLARI

MÛSİKÎDE ÜSLÛP-TAVIR
(Anılar ve Röportajlarla)
Klasik Türk müziği ses sanatçısı Hülya Atacan Yeşilaltay'ın Nisan 2018 tarihinde çıkan bu kitabında, hocası Emin Ongan'ın çok önem verdiği "Üsküdar Mûsikî Cemiyeti" tavrı olarak bilinen ÜSLÛP; anılarla, röportajlarla ve örnek eserlerle yer almıştır.

İLHAMINI İNSANDAN ALAN BESTEKÂR
VARUJAN ZİLCİYAN
Sanatçının Nisan 2021 tarihinde mûsikî camiasına kazandırdığı bu kitap ise, Varujan Zilciyan'ın arşivinden titizlikle hazırlanarak mûsikî okurlarının hizmetine sunulmuştur.

www.ciniusyayinlari.com Cinius Yayınları www.hulyaatacanyesilaltay.com

STEPHANİE TASİLARİDİS
UZMAN KLİNİK PSİKOLOG
stephanietasilaridis@gmail.com

Pandemi ve Ergenlik

> *Ergenlik; çocuğun görünüşünün değiştiği, ilgilerinin geliştiği, kim olduğu, nasıl bir hayat istediği, hangi mesleği seçeceği gibi konuları sorguladığı bir süreçtir. Bu zaman diliminde çocuk büyüdüğünü ve ailesinden farklı bir birey olduğunu ispatlamaya çalışırken; aynı zamanda akranları tarafından da sevilmek, olduğu haliyle kabul edilmek arzusundadır.*

Hepimiz senelerdir varlığını hayatın gerçekliği olarak kabul ettiğimiz ve sorgulamadığımız bir sistemin içerisinde yaşıyoruz. Ancak birdenbire bir sene önce pandemi denen kavramın hayatlarımıza aniden girmesiyle Dünya'mız durdu ve biz, tik takları kesildiğinde varlığını fark ettiğimiz bir duvar saati gibi sistem bozulduğunda aslında yıllardır bir parçası olduğumuz düzenin avantajlarını ve dezavantajlarını daha net görmeye başladık. Geçen bir sene içerisinde şüphesiz ki hepimiz kendi hızımızda bu değişime adapte olmaya çalıştık. Bu yazımda, herkesi bir ölçüde yalnızlaştıran "sosyal mesafeli" yeni hayatlarımızın, kişiler arası ilişkilere en çok ihtiyaç duyan ergenlik çağındaki bireyler üzerindeki etkisini ele almak istedim.

Tanım olarak baktığımızda ergenliğin; bireyin erişkinliğe geçiş dönemi olarak tarif edilen ve kişinin çocukluğuna veda ederken, kendisini keşfetmeye başladığı bir süreç olduğunu görürüz. Ben ergenlik dönemini bir ağaç metaforu ile tasvir etmeyi seviyorum. Aile fidanlıktan rastgele bir tohum alır, onu bahçeye diker ve akabinde ona kendi bildiklerini ve olanaklarını kullanarak elinden geldiği en iyi şekilde bakım verir. Ancak öyle bir süreç gelir ki bitki artık büyümeye, fidan halinden sıyrılmaya ve yavaş yavaş bir ağaç olmaya başlar. Bu süreçte bir tarafı hâlâ onu yetiştirmiş olanlara ihtiyaç duyarken, zihni de kendisiyle ilgili sorular ve endişeler ile meşgul olmaya başlamıştır. Ne ağacı olacağı, hangi meyveleri vereceği, ne kadar sıklıkla sulanmaya ihtiyaç duyduğu gibi soruların cevaplarını bulmaya çalışır durur. İşte ergenlik de aynı bu fidan gibi çocuğun görünüşünün değiştiği, ilgilerinin geliştiği, kim olduğu, nasıl bir hayat istediği, hangi mesleği seçeceği gibi konuları sorguladığı bir süreçtir. Bu zaman diliminde çocuk büyüdüğünü ve ailesinden farklı bir birey olduğunu ispatlamaya çalışırken; aynı zamanda akranları tarafından da sevilmek, olduğu haliyle kabul edilmek arzusundadır. Bir sosyal gruba mensup olmak ergenler için çok kıymetlidir. Yeni uzaktan etkileşimli/online düzen aslında gelişimleri için sosyalliğe çok fazla ihtiyaç duyan bu grup için çok zorlayıcı olabilmektedir.

Ergenlik dönemindeki gençlerde bu süreçte en sık karşılaşılan problemlerin; kaygı bozuklukları, davranış problemleri, siber zorbalık, aşırı yemek yeme davranışı, uzun sürekli ekran kullanımı gibi başlıklar altında yoğunlaştığını söylemem mümkün. Biz yetişkinleri dahi çok zorlayan ve zaman zaman ayak uydurmakta zorlandığımız bu dönemde, gençlerin iyilik hali aslında ebeveynle olan ilişkinin niteliğine bağlı olarak değişmektedir. Genelde en problemli davranışı sergileyen kişiler, içten içe en çok yardıma ihtiyaç duyanlardır. Bu bağlamda gencin gösterdiği her istenmeyen davranış aslında içerisinde karşılanmamış bir ihtiyaç gizlemekte ve bir yardım çığlığı olarak yorumlanabilmektedir. Aile bu süreçte davranışa değil de sorunun kaynağına odaklanırsa çözüm adına daha somut adımlar atılmış olunur. Yani özetle ebeveynin çocuğun istenmeyen davranışı altında yatan karşılanmamış ihtiyaçları okuyabilme becerisi çok kıymetlidir. Örneğin fazla ekran kullanımı problemini ele alalım. Ebeveynler tüm gün ekran aracılığıyla derse katılan çocuklarının akşam saatlerinde telefonlarıyla ilgilenmelerine onların sağlığını korumak adına karşı çıkarken; odaklarını çocuğun eyleminden çekip, ekran başında geçirilen sürenin çocuğun hangi ihtiyacını giderdiğini araştırmaya verirlerse, çocuklarına yardımcı olmaları kolaylaşacaktır.

Bu süreçte ihtiyaç duyduğu sosyal ilişkilerden mahrum kalan ergenler için oyunlar, sosyal medya hesapları aslında akranları ile iletişim kurmanın, sosyalleşmenin, konuşacak ortak değerler bulmanın tek yolu. Bu noktada çocukla sohbet etmek, oyunu kimlerle oynadığı, bunun nasıl bir oyun olduğu, bu oyunda en çok neyin hoşuna gittiği gibi sorular sormak onun neyin boşluğunu gidermeye çalıştığının anlaşılmasına yardımcı olacaktır. Çocuğun var olan ihtiyacına yönelik bir şey sunmadan ona sadece kısıtlamalar koymak ise onun yaşadığı zorluğu artırmaktan başka bir işe yaramayacaktır.

Ebeveynler bu süreçte çocuklarının sınırlarına (kapalı kapılar gibi) saygı duymalı, onları siber zorbalık gibi tehlikelere karşı uyarmalı, çocuğun yaşadığı veya yaşayacağı her sıkıntıda mutlaka yanında olacaklarını ve destekleyeceklerini söylemelidirler. Çocuğu dinlemeleri fakat her şeyi anlatması için ısrarcı olmamaları ve bu pozitif tutumlarını sürdürmeleri yararlı olacaktır. Bu bağlamda ebeveyn-ergen arası ilişki çok değerli ve yapıcı olacaktır.Φ

Pariluys'tan kültürel ve sosyal faaliyetler

HABER: ARTUN ATMACA

Yardım paketleri

Ermeni toplumunun kültürel ve sosyal yaşamındaki gelişmelerini takip ederek faydalı faaliyetler üretmek düşüncesiyle çalışmalarına devam eden "Pariluys" grubu, ihtiyaç sahiplerini sevindirerek sosyal sorumluluk alanında önemli girişimlerde bulunmayı sürdürüyor. Pandemi döneminde birçok insana moral olan ekip, sosyal medya hesaplarından duyurular yaparak yardım çağrısında bulunuyor. Yoğun geri bildirimler sonucunda Pariluys grubu üyeleri, bağışçıların adresinden yardımları alarak ihtiyaç sahiplerine iletiyorlar. Gönüllülük esasıyla daha fazla muhtaç aileye ulaşmayı amaçlayan "Pariluys", bu bağlamda kardeş gruplardan gelecek yardım taleplerine de destek vermeye de öncelik tanıyor. Üyeler, bu girişimlerinin toplumda birlik ve beraberlik duygularının pekişmesine vesile olduğunu düşünüyorlar. Masis Kuyumcu, İrma Apkar, Loran Muratoğlu, Hermine Mısır, Kirkor Sar, Karin Işıkcı, Natali Bıldırcın, Arev Alin Süslü, Tamar Avakyan, Selin Ohanoğlu, Selda Topaloğlu'ndan oluşan "Pariluys" ekibi, yardım kampanyalarının dışında sosyal medya hesapları aracılığıyla zengin içerikli canlı yayınlar yaparak kültürel ve sosyal anlamda toplumu bilgilendirirken, farkındalık kazandırma yönünde önemli bir misyon edinmiş bulunuyor.Φ

MURAT ÇAKIR
muratc-95@hotmail.com

Prens Philip'in vefatıyla İngiliz Kraliyet Ailesi için bir devir kapandı

Bir süredir günlerini Windsor'da dinlenerek geçiren Prens Philip,16 Şubat'ta Kral 7. Edward Hastanesi'nde tedavi altına alınmıştı. Rahatsızlığının Covid-19 ile ilgisinin bulunmadığı, birkaç gün hastanede kalacağı ve enfeksiyon tedavisi göreceği bilgisi paylaşılmıştı. Yapılan kalp ameliyatının ardından taburcu edilmiş, ancak bir süre sonra yeniden Kral 7. Edward Hastanesi'ne götürülmüş ve 28 gün süren tedavisinin ardından 16 Mart'ta Windsor'a geri dönmüştü.

Ancak 9 Nisan Cuma günü sosyal medyada Edinburgh Dükü Prens Philip'in hayatını kaybettiği haberini okudum. O sırada BBC kanalı, bir anda gündeme düşen bu haberi son dakika olarak geçmeye, Buckingham Sarayı ve Windsor Kalesi önünden canlı yayınlar yapmaya başlamıştı bile…

Sabah saatlerinde Buckingham Sarayı'ndan yapılan duyuruda, Kraliçe Elizabeth'in, eşi Prens Philip'in 9 Nisan günü Windsor Kalesi'nde hayatını kaybettiğini derin bir üzüntüyle bildirdiği, detayların ise daha sonra paylaşılacağı yazılıydı. Vefat haberinin hemen ardından ise İngiltere'de bayraklar yarıya indirilip, milli yas ilan edildi. Edinburgh, Cardiff, Belfast şehirlerinde ve Cebelitarık'ta da Prens Philip'i anmak için 41 pare top atışı yapıldı. Taziyelerini iletmek isteyenler için Kraliyet Ailesinin resmî internet sitesinde çevrimiçi bir taziye defteri erişime açıldı.

Kısıtlamaların gölgesinde gerçekleşmesi beklenen törenin detayları ayrıca merak konusuydu. Normal şartlarda 800 kişinin katılacağı planlanan cenaze törenine pandemi kısıtlamaları gereği yalnızca Kraliçe II. Elizabeth ile çocukları, torunları ve kraliyet ailesinin diğer üyelerinden yalnızca 30 kişi katıldı. Prens Harry'nin eşi Meghan Markle ise hamileliği nedeniyle doktorunun seyahati tavsiye etmemesi üzerine törene katılmadı.

Kraliyet ailesi üyelerinin törene resmî üniformalarla katılmaları bekleniyordu ancak geçtiğimiz aylarda Prens Harry unvanlarından feragat etmişti. Bundan dolayı üniforma giyemeyeceği için Kraliçe'nin talebi doğrultusunda törene herkes sivil kıyafetle katıldı. Kraliçe bu kararıyla, torunu Harry'nin üniforma giymeyen tek erkek olarak zor durumda kalmasını istemedi.

Saat 14.40'ta, Prens Philip'in bizzat tasarımına yardımcı olduğu yeşil renkli Land Rover, prensin naaşını almak üzere Windsor Kalesi'ne geldi. Her dakikası önceden planlanmış olan cenaze töreni 17 Nisan Cumartesi yerel saatle 15.00'te gerçekleşti.

Cenaze töreninin yapılacağı St. George Şapeli'ne doğru ilerleyen araca, cenaze alayı eşlik ederken, Prens Charles, Prenses Anne, Prens Edward, Prens Andrew ve torunları Prens William ile Prens

MURAT ÇAKIR
muratc-95@hotmail.com

Kraliçe Elizabeth sosyal mesafe gereği tören boyunca yalnız oturdu

Harry de aracın arkasından kiliseye kadar yürüdüler. Bu sırada Kraliçe Elizabeth de 73 yıllık eşinin cenazesine katılmak için Windsor Kalesi'nden ayrılırken, Prens Philip'in ölümünün ardından ilk kez görüldü. Aynı anda top atışları gerçekleştirildi, çanlar çalındı. 14.53'te kortej şapele ulaştı. Saat 15.00'te 1 dakikalık saygı duruşunun ardından yaklaşık 50 dakika süren tören başladı. Töreni Windsor Başpapazı ve Canterbury Başpiskoposu yönettiler. Windsor Başpapazı, Prens Philip'in "nezaketi, mizahı ve insanlığından" bahsetti ve "uzun yaşamış olmasının herkes için büyük bir nimet olduğunu" söyledi. Törendeki konuşması sırasında, "Kraliçemize sarsılmaz sadakatinden, ulusumuza ve İngiliz Milletler Topluluğu'na hizmetinden, cesaretinden, metanetinden ve inancından ilham aldık" dedi.

Törende, Dükün Kraliyet Donanması ile ilişkisi ve deniz sevgisi de ön planda tutulan temalar arasında oldu. Prens Philip'in isteği doğrultusunda törende vaaz verilmedi. Çalınan müzikler arasında, William Whiting'in 1860 tarihli ilahisi, denizciler ve deniz kuvvetleri ile ilişkilendirilen şarkılar yer aldı. Kısıtlamaları gereği, koroda yalnızca dört kişi yer aldı ve törene katılanlar da ilahilere eşlik etmedi.

Prens Philip'in İngiltere ve İngiliz Uluslar Topluluğu ülkelerinden aldığı madalyalar ve nişanlar, Mareşal asası, Kraliyet Hava Kuvvetleri kanatları ile Danimarka ve Yunanistan nişanları, St. George Kilisesi'nin mihrabına konulan yastıkların üzerinde sergilendi.

Tören sonlanırken Prens'in tabutu, şapelin ortasındaki düzeneğin üzerinden yavaşça alçalarak gözden kayboldu. Tabut, yerin beş metre altındaki kraliyet lahdine asansör sistemiyle indirildi.

Törenin ardından Kraliyet Ailesi üyeleri şapelden ayrıldılar. Kraliçe Elizabeth sosyal mesafe gereği tören boyunca yalnız oturdu. Bu kare sosyal medyada günün en çok konuşulan karelerinden biri oldu. Tören öncesinde Kraliçe, Edinburgh Dükü ile Aberdeenshire'daki çekilmiş bir fotoğraf paylaştı.

PRENS PHİLİP VE İNGİLİZ KRALİYET AİLESİNİN MODERNLEŞME ADIMLARI

Prens Philip, İngiliz Kraliyet ailesinin modernleşme yolunda öncü bir role sahipti. Kendisi 1953 yılında Kraliçe Elizabeth'in taç giyme töreninin televizyondan canlı olarak yayınlanmasını öneren ve bu hususta ısrar eden kişiydi. Her ne kadar bu fikir dönemin başbakanı Winston Churchill ve Kraliçe Elizabeth tarafından kabul görmese de taç giyme töreni o gün BBC tarafından canlı yayınlandı. Gerek Birleşik Krallıkta gerekse dünyada milyonlarca kişinin izlediği bilinen tarihî yayın büyük bir başarı olarak nitelendirildi. Bu başarılı sonucun ardından Kraliyet Ailesi televizyonu halka ulaşmada bir araç olarak kullanmaya başladı. 1957 yılında Kraliçenin geleneksel yılbaşı konuşması ilk defa televizyondan yayınlandı. Prens Philip, 1961 yılının Mayıs ayında "Panorama" adlı televizyon programına katılan ilk kraliyet ailesi üyesi oldu. Yine kendisi Buckingham Sarayındaki çalışma odasında bilgisayar kullanan, e-maillerini kendi yazan ilk kraliyet mensubuydu.

Modernleşme yolundaki en önemli adımlardan biri belki de BBC tarafından 1969 yılında hazırlanan "The Royal Family Documentary - Kraliyet Ailesi Belgeseli" oldu. Yine bu fikri kabul ettirmek kolay olmasa da Kraliçe Elizabeth'i ve ailesini ikna ederek iki saatlik bu belgeselin hazırlanmasını sağladı. Bu belgeselde Kraliyet Ailesinin günlük ve özel yaşantısından bölümler çekilerek halk ile paylaşıldı. Bu konsept ile Prens Philip, Kraliyet Ailesine karşı olan önyargıları yıkmayı ve halkın sempatisini kazanmayı hedeflemişti.

Belgesele olan ilgi konunun Netflix'te yayınlanan "The Crown" dizisinde işlenmesinin ardından tekrar gündeme geldi.

PRENS PHİLİP'İN HAYATINDAN NOTLAR…

Prens Philip, Yunanistan Kralı I. Georgios'un torunu, Yunanistan Prensi Andreas'ın ve Battenberg Prensesi Alice'in oğludur. 10 Haziran 1921'de Korfu Adası'nda dünyaya geldi. Yunanistan'da doğmasına rağmen 1922'de ihtilal sonrası ailesiyle daha bebekken sürgün edildi. Çocukluğunun ilk yıllarını Fransa'da geçirdikten sonra okul eğitimini İngiltere, İskoçya ve Almanya'da alan Philip, 18 yaşında İngiliz vatandaşı olmadan İngiltere Kraliyet Donanması'na girdi. II. Dünya Savaşı'nda subay olarak önemli başarılara imza atan Philip, 1939 yılında ilk kez tanıştığı Prenses Elizabeth ile 20 Kasım 1947 yılında evlendi. Danimarka ve Yunanistan Prensi unvanından feragat ederek İngiliz vatandaşı oldu. Anne ve büyükbabasının soyadı olan Mountbatten soyadını aldı. Prens Philip, İngiltere'nin en uzun süre hizmet eden hükümdar eşi oldu.Φ

Ermeni vakıflarından seçime gitme kararı

HABER: MARİ MİNASYAN

Prof. Dr. Toros Alcan Tbrevank Vakfı Yön. Kur. Başkanı

Türkiye'deki azınlık vakıfları, 2013'te seçim genelgesinin askıya almasının ardından sekiz yıldan beri seçim yapamamanın sıkıntısını yaşıyor. Vakıflar Genel Meclis'i (VGM) iki yıl kadar önce azınlık vakıflarına ölen ya da ayrılmak isteyen yönetim kurulu üyelerinin yerine atama yoluyla yeni üye getirme imkanı veren bir genelge yayınlamıştı. Eleştirilere neden olan her iki genelge için avukatlar Sebuh Aslangil ve Setrak Davuthan tarafından müvekkilleri adına Ankara'da iptal davası açılmıştı. Geçtiğimiz Mart ayında Ankara 7. İdare Mahkemesi önemli bir karar alarak azınlık vakıflarının seçim yönetmeliğini iptal eden genelgeyi hükümsüz kıldı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından ilan edilen İnsan Hakları Eylem Planı'nın hedefler bölümünde açıkça Vakıflar Seçim Yönetmeliği'nde değişiklik yapılacağının belirtilmesiyle de bazı Ermeni vakıfları harekete geçerek, sonbaharda seçim yapabilmek için başvuruda bulunma kararı aldı.

Haber, Tbrevank Yönetim Kurulu Başkanı Toros Alcan imzasıyla yazılı olarak basına duyuruldu. Duyuru metninin tamamını yayımlıyoruz:

"Bilindiği gibi, cemaat vakıflarımız her dört yılda bir yapılan seçimle yetkilendirilenler tarafından yönetilmektedir. Ancak uzun yıllardır çeşitli nedenlerle vakıflarımız seçim yapamadılar. Bu durum yöneticilerde yorgunluk, bıkkınlık ve tükenmişliğe yol açarken, cemaat üyeleri arasında da kaygı ve kuşkuya neden olmaktadır. Mart ayı başında Sayın Cumhurbaşkanımızın da belirttiği gibi, artık seçimler yapılmalıdır.

Bu bağlamda, biz Tbrevank Yönetim Kurulu, 8 Nisan 2021 tarihli toplantımızda seçim için başvurma kararı (aslında benzer bir karar, 2020 Ağustos ayında da alınmıştı) aldık. Geleneklerimize göre, "Hink Hasdadutyun" olarak anılan beş vakfımız ki bunlar semt değil, toplumun geneline hizmet eden vakıf konumundadır, ortak tek bir seçim kurulu oluşturup aynı gün il bazında seçim yaparlar. Başta Surp Pirgiç Ermeni Hastanesi Vakfımız olmak üzere, bu vakıflarımız toplumumuzda her zaman öncü rol oynamışlardır. Buradan yola çıkarak kararımızı hemen Kalfayan Vakfı'na ilettik ve onlar da 13 Nisan 2021 tarihli toplantılarında seçim için başvurma kararı aldılar. Derhal Karagözyan Vakfı ve Getronagan Vakfı ile temas kurup, onlardan da benzer görüş ve teyit aldık. Akabinde, Surp Pırgiç Ermeni Hastanesi Yönetim Kurulu Sayın Başkanı Bedros Şirinoğlu'na durumu ilettik . Bedros Bey gerekli incelemelerde bulunup, yanıt vereceğini bildirdi.

Sonuçta adı geçen dört vakıf 3 Ekim 2021 Pazar günü seçim yapmak üzere gerekli başvuruları yapmak üzere görüş birliğine varmışlardır. Bu durum Kadasetli Patrik Hazretlerine de bildirilmiş, tasvip ve duaları alınmıştır."Φ

Tıbrevank'tan Yetişenler Derneği yeni yönetimini belirledi

Surp Haç Tıbrevank Lisesi'nden Yetişenler Derneği'nin 18. olağan genel kurul toplantısı 27 Mart Cumartesi günü Narlıkapı'daki Dernek lokalinin üst salonunda yapıldı. Toplantıda yapılan seçimle yeni yönetim kurulu üyeleri belirlendi.

Toplantı salgına karşı alınan önlemler eşliğinde yapıldı. Üyeler HES koduyla ve ateş ölçümü yapılarak salona girebildi ve kişi başı 8 metrekare alan bırakılması kuralına özellikle dikkat edildi. Salonun girişine üyelerin kullanması için maske ve dezenfektan yerleştirildi.

Divan Kurulu başkanlığını Toros Apik'in yaptığı genel kurulda, yönetim kurulunun geçen yılda gerçekleştirdiği faaliyetleri anlatan bir rapor okundu. Raporda, Covid 19 Pandemi süresince riskli grupta dernek üyeleri için yapılan çalışmalara, çevrimiçi canlı yayın hazırlıklarına ve mezunların anılarının toplandığı 'Anı Dergi'ye de yer verildi. Üyeler, Anıtlar Kurulu ve Fatih Belediyesi'nden alınan izinlerle dernekte yakın zamanda başlayacak yenileme çalışmaları hakkında da bilgilendirildi. Denetim kurulunun raporunun okunmasının ardından yeni yönetim kurulu seçimi yapıldı. Seçimin sonucunda yedi asil ve beş yedek üyeden oluşan yönetim kurulunda şu isimler yer aldı: Nubar Dinçöz, Varujan Tuhuyan, Baret Yeşiltepe, Sevan Bıldırcın, Aret Boğosyan, Sarkis Güreh, Arican Paker, Nışan Boyacı, İvon Gökçek, Sevag İşlek,Nadin Aluç, Metincan Çakmak.

Toplantının sonunda Surp Haç Tıbrevank Lisesi Vakfı Başkanı Toros Alcan bir konuşma yaparak, Derneğin çalışmalarından duyduğu memnuniyeti dile getirip yeni yönetim kuruluna başarı dileklerinde bulundu. Tekin Demirciyan, Masis Yontan, Avedis Dink, Hovsep Vayvalakyan ve diğer üyeler de toplantıda görüş ve beklentilerini dile getirdi. Φ

Patrik Sahak II, Paskalya tebriklerini kabul etti

“Kardeş Kiliselerin liderleri, Patrik Sahak II’nin şahsında Ermeni Kilisesi’nin Kutsal Diriliş Yortusu’nu kutladı. Görüşmelerde kiliseyle ilgili ortak sorunlar dile getirildi ve koronavirüs pandemi sürecinin yarattığı sıkıntılara değinildi.”

Geçtiğimiz ay, Ekümenik Patrik Bartholomeos ve Süryani Ortodoks Cemaati Ruhani Lideri ve Patrik Vekili Metropolit Filüksinos Yusuf Çetin, Patrik Sahak II’yi ziyaret ederek Paskalya tebriğinde bulundular. 6 Nisan’da Patrikhane’ye gelen Ekümenik Patrik Bartholomeos’a yeni atanan Kadıköy Metropoliti Emanuil Adamakis ve yeni Patrik Vekili Rahip Theodoros’un eşlik ettiği görüşmede, Ermeni Patrik Vekili Kd. Peder Krikor Damadyan, Kiliselerarası İlişkiler Sorumlusu Kd. Peder Drtad Uzunyan, Rahip Harutyun Damadyan, Rahip Hovagim Seropyan da hazır bulundu.

Patrik Bartholomeos’un, Kutsal Diriliş Yortusu’nu tebrik ettiği ve yeni Kadıköy Metropoliti’ni ve yeni Patrik Vekili’ni Patrik Sahak II’ye tanıştırdığı ziyaret vesilesiyle Metropolit Emanuil, Patriğe bir episkoposluk madalyonu takdim etti. Koronavirüs pandemisi sürecindeki kısıtlamaların gölgesinde karşılıklı ziyaretler gerçekleştirmenin zor olduğuna işaret edilen toplantıda, pandeminin etkisini bir an önce yitirmesi ve kiliselerin hizmetlerine eskiden olduğu gibi daha aktif bir şekilde devam etmeleri temennisinde bulunuldu.

Patrik Sahak II’nin, Müteveffa Patrik Mesrob II hakkında Patrikhane tarafından hazırlanmakta olan anı kitabında Patrik Bartholomeos’un yazısına ve fotoğraflarına da yer verildiğini belirtmesi ve kitabın ilk nüshalarından birini Patriğe takdim etmesi hoş bir sürpriz oldu. Bu vesileyle, her iki patrik de Müteveffa Patrik Mesrob’u büyük bir özlem ve sevgiyle andılar. Patrik Sahak II’nin bir diğer konuğu, 8 Nisan 2021 Perşembe günü Melfono Diyakos Zeki Demir refakatinde Patrikhane’yi ziyaret eden Süryani Ortodoks Cemaati Ruhani Lideri ve Patrik Vekili Metropolit Filüksinos Yusuf Çetin oldu. Görüşmede Patrik Vekili Kd. Peder Krikor Damadyan, Basın Bölümü Sorumlusu Rahip Harutyun Damadyan, Genel Sekreter Yardımcısı Rahip Hovagim Seropyan ve Peder Şirvan Mürzyan da hazır bulundu.

Metropolit Yusuf Çetin, Süryani Cemaati adına, Patrik Sahak II’nin şahsında Ermeni Kilisesi’nin Kutsal Diriliş Yortusu’nu kutladı. İki lider, her iki kardeş kiliseyle alakalı ortak sorunlar hakkında sohbet ederken, özellikle koronavirüs pandemi sürecinin yarattığı sıkıntılara da değindiler. Patrik Sahak II, ziyaret vesilesiyle Metropolit Yusuf Çetin’e teşekkürlerini sundu ve Metropolit’in şahsında Süryani Cemaati’ne esenlik diledi. Ayrıca Müteveffa Patrik Mesrob II için hazırlanmakta olan anı kitabının ilk nüshalarından birini Metropolit Yusuf Çetin’e takdim etti. Metropolit, konukseveriğinden dolayı Patrik Sahak II’ye teşekkürlerini sunarak ayrıldı Patrikhane’den.Φ

Paskalya tebriği ile gelen barış

Beyoğlu Üç Horan (S. Yerrortutyun) Kilisesi Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Simon Çekem ve Yönetim Kurulu üyelerinden Berrin Dayan, 6 Nisan Salı günü Türkiye Ermenileri Patrikhanesi'ni ziyaret ederek Patrik Sahak II'nin Paskalya Bayramı'nı kutladı.

Görüşmede Rahip Hovagim Seropyan, Kd. Peder Krikor Damadyan ve Kd. Peder Drtad Uzunyan da hazır bulundu.

Ziyaretçiler, öncelikle kendilerini kabul etme nezaketini gösterdiği için Patriğe teşekkür ettiler. Görüşme esnasında, geçen yıl Patrikhane ve Vakıf Yönetimi arasında meydana gelen ve rahatsızlıklara neden olan bazı gelişmeler değerlendirildi. Başkan Simon Çekem, kendisine yöneltilen tüm sorulara detaylı cevaplar vererek Patriklik Makamı'na karşı derin bir saygı duyduğunu ve vakıf yönetimi olarak geliştirdikleri projelerini Patriklik Makamı'nın ruhani otoritesine sunmaya hazır olduklarını bildirdi.

Patriklik Makamı ve Beyoğlu Yönetim Kurulu arasındaki ilişkilerin normale dönme aşamasına girmesi nedeniyle memnuniyetini bildiren Patrik Sahak II, bu bağlamda Beyoğlu'ndaki iki kilisenin de yeniden ibadete açılması için talimat verdi ve vakıf yönetimine başarı dileklerini sundu.

Simon Çekem ve Berrin Dayan, Patriğin pederane yaklaşımından ve ilgisinden dolayı müteşekkir olduklarını belirttiler.Φ

Yuvanızın anahtarı...

empati®

Gayrimenkul Danışmanlığı

Empati gayrimenkul;
Emlak alım ve satım konusunda en kapsamlı danışmanlık hizmetini sizlere sunar...

Mustafa Akyıldız & Mehmet Akyıldız
gsm: 0532 273 76 10 gsm: 0532 724 14 17

1975'ten günümüze sizlerle...

Savaş Sokak No: 79/A Kurtuluş - İST.
tel: 0212 296 42 04 - 0212 224 08 77
http://www.empatigayrimenkul.com

Sevgili Niko seni hiç unutmayacağız!

YAZI: MAYDA SARİS / FOTOĞRAFLAR: MIGIRDİÇ ARZİVYAN

Paros ailesinin değerli üyesi, Rum Patrikhanesi'nin emektar foto muhabiri, kuruluşumuzdan bu yana fotoğraflarıyla dergimize değer katan sevgili arkadaşımız Niko Manginas'ı kaybetmiş olmanın derin üzüntüsünü yaşıyoruz. Yakın zamanda koronavirüse yakalanan Niko, kalp ve koah rahatsızlıkları yaşamaya başladı ve maalesef sonunda o güzel kalbine yenik düştü.

Son günlerinde bir hayli bitkin olduğu farkedilen Niko, o kadar vazifeşinastı ki o hasta haliyle bile son ana kadar fotoğraf makinesini elinden bırakmadı.

Manginas için 13 Nisan Salı günü Şişli Rum Mezarlığı'nda saat 12.00'de bir cenaze töreni düzenlendi. Pandemi önlemleri nedeniyle törene katılamayan dostları cenazeyi online izledi.

"Kilise hayatının Ara Güler'i" olarak tanımlanan Nikolaos Manginas, 1952'de İstanbul, Tarabya'da doğdu. Annesi, Büyükada Rum Yetimhanesi öğretmenlerindendi. Çanakkale Meydan Muharebesi'nde şehit olan bir dedenin torunu olarak dünyaya gelen Manginas'a dedesinin adı verildi.

Beyoğlu'nda yetişip büyüyen Manginas, küçük yaştan itibaren fotoğraf tutkusu ile öne çıktı. Zoğrafyon Erkek Lisesinde öğrencilik yıllarında okulun düzenlediği fotoğraf yarışmasında birincilik elde etti. Liseden mezun olduktan sonra yüksek öğrenim için Atina'ya yerleşti. Daha sonra İstanbul'a döndü bazı gazete ve dergilere muhabirlik yaptı yazılar yazdı. Son 30 yılda, tüm yurt dışı seyahatleri ve toplantılarında Patrik Bartholomeos'a eşlik ederek objektifiyle ölümsüzleştirdiği karelerle değerli bir arşiv oluşturdu.

Niko, yıllardan beri oluşturduğu foto-arşivi sayesinde, ardında tarihi belge niteliğinde çok değerli bir miras bıraktı.

Çanakkale şehidi dedesinin hatırasıyla iftihar eder, her fırsatta gururla "Halis muhlis Pera (Beyoğlu) çocuğuyum" derdi. Olağanüstü mütevazı kişiliğiyle tüm gönüllerde taht kurmuş olan Niko, geride kolay kolay doldurulamaz bir boşluk bıraktı. Bizler de Paros Ailesi olarak sevgili arkadaşımızı ebediyete uğurlamanın derin üzüntüsünü yaşıyor, tüm akraba ve sevenlerine başsağlığı diliyoruz.

Mekanın cennet olsun sevgili Niko seni hiç unutmayacağız! Φ

Nikolaos Manginas, Zoğrafyon Okulu 7. sınıf ta (ortada),1965, Stamatis Kissas arşivi

Nikolaos Manginas,Patrik Bartholomeos ile sergide

Nikolaos Manginas, Mayda Saris ile

Paros Ailesi, (Nikolaos Manginas sol başta)

"DEDEMİN ŞEHİT HATIRASINI TAŞIMAKTAN ONUR DUYUYORUM"

Nikolaos Manginas, 2015'te Radikal gazetesine verdiği röportajda, dedesinin şehit kimliğinden övgüyle söz etmişti. Niko'nun ailesi ve dedesiyle ilgili paylaştığı bilgileri kendi anlatımıyla yayımlıyoruz: "Dedemin şehit kimliği ailemizde her zaman iftihar sebebiydi. Evde de okulda da duyuyordum. Büyükada Rum Yetimhanesi'nde 10 yıl kadar öğretmenlik ve müdürlük yapan annem daha sonra benim de okuduğum Taksim'deki Aya Triada Okulu'nda görev yaptı. Öğretmenliği sırasında müfettiş geldiğinde "Ben şehit çocuğuyum" diyordu. Bu süreçte de hep şehit babasının hatırasını yaşattı.

Dedem Nikola Nikolaidis, Bursa'nın Mudanya İlçesi'ne bağlı Trilye'nin tarihi Rum yerleşimi Siği köyünde doğmuş. O köyün de adı Türkçeleştirilmiş, bugün Kumyaka diyorlar. Dedem gençliğinde İstanbul'a gelmiş. Sirkeci'de bir oteli varmış. O zamanlar orası Şark Ekspresi, Orient Express'in son durağı olduğundan cazibe merkeziydi. Annem İstanbul'da doğuyor. 3 yaşında da babası savaşta şehit olduğu için öksüz kalıyor. Babasını sadece fotoğraflarda görüyor. Tabii bu büyük bir eksiklik. Fakat taşıdığı yüke rağmen her zaman babasının şehit olmasından iftiharla söz etti. Ben de gurur duyuyorum. Dedemin şehit hatırasını taşımaktan onur duyuyorum. Rumlarda çocuklara aile büyüklerinin isminin verilmesi adettendir. Bana da şehit dedemin ismi verilmiş.

Başbakan Ahmet Davutoğlu, "Prizren'e gidin, Üsküp'e gidin, Saray Bosna'da her yerde 'benim dedem de Çanakkale'de savaşmıştı' diyenleri görürsünüz. Irak'a, Bağdat'a Kerkük'e, Musul'a gidin" demişti. Halbuki Yunanistan'da da şehit torunları var değil mi? Annemin erkek kardeşinin Alexandropolis yani Dedeağaç'ta yaşayan çocuğu da dedemin adını taşıyor: Nikola Nikolaidis. Şimdi dedesinin ismini taşıyarak, dedesinin şehit olduğu denize bakıyor.

Dedem bu topraklar için şehit oldu. Şehitlerimizin acısını taşırken takdir edilmediğimiz gibi bu savaşlardaki varlığımız da saklanıyor. Şehit listelerinde isimlerimiz yok. Mehmet'in ismi bulunabilirken, Niko neden olmasın? Benim merak ettiğim bu zihniyet ne zaman değişecek? Bu ayrımcılık yeni değil. Bize çocukken de "gavur" derlerdi. Ben İstanbul Taksim'de doğdum, halis muhlis Pera yani Beyoğlu çocuğuyum. Her zaman bunu hissettik.

Açıkçası ben gayrimüslim denilmesine de karşıyım. Bu da ayrımcı bir kelime. Neden Müslümanlara göre tanımlanalım, onların olmadığı bir kimlik olarak yer bulalım ki? Onun yerine o kişi Rum ise Rum desinler."

Yüreği, makinesi ve insanlığı tarih yazan bir fotoğrafçı için

YAZI: ALBERTO MODİANO
FOTOĞRAF: MIGIRDİÇ ARZİVYAN

Nikolaos Manginas ve Alberto Modiano

Fotoğrafçı işini yaparken gözü ve kulağı ile çalışır. Etrafından geçen her an, tarih için yazılmış bir nottur. Bir tilki gibi hızlıdır. Bunu yaparken, yanında bulunan meslektaşları ile de bir uyum içinde olmalıdır. Bu bir dayanışma örneğidir.

Yaklaşık 20 yirmi yıla yakın bir süredir, Musevi Cemaatinin fotoğrafçılık görevini sürdürüyorum. Bu akışta, Türkiye Hahambaşılığı'nın resmi fotoğrafçısı olma sıfatımla, benimle aynı mesleği sürdüren meslektaşlarımla aynı ortamlarda bulunmak bir güven ve sıcaklık verir. Roş Aşana bayramı, Paskalya kutlamaları, özel konukların cemaat görüşmelerinde bizler hep birbirimizi buluruz. 2015 yılında Cemaat Vakıfları Temsilcisi Laki Vingas görevini yeni arkadaşına devrederken, aynı zamanda da bir arzusu vardı. Üç semavi dinin bir arada bulunduğu bir sergi hazırlamak. Bu arzusu için gözüne kestirdiği isimler arasında ben de vardım. Bu fırsatla yeni yeni dostluklar edindim. Onlardan biri de Rum Patrikhanesi'nin Ekümenik fotoğrafçısı Nikos Manginas ile tanışma fırsatıydı. Hep o çalışma anlarında selamlaşıp, birbirimize nezaketle yardımcı olduğumuz arkadaşlığımız bu vesileyle yeni bir boyuta geçti. Bundan sonra masa başında fotoğraflarımızı sevgi ile paylaşıyor, üzerinde konuşuyor, kültürlerimizi ve yaşama biçimlerimizi birbirimize anlatıyorduk.

Nikos Manginas ile beş yıldan uzun süren bir dostluğumuz oldu. Ancak ne yazık ki 12 Nisan sabahı onun acı ölüm haberi ile birçok meslektaşımızın yüreğine ateş düştü. Asrın vebası onu da hedef alıp, meleklerin arasına katmıştı.

Nikos'u tanımış olmak benim için bir ayrıcalıktı. Dostluğumuzun daha uzun bir süre olmamasına yanarım. Onunla "Cuma Cumartesi Pazar" sergimiz boyunca her fırsatta yeri doldurulamaz anılar ve güzellikler yaşadık. Fotoğraf yaşantımız bir yana onunla birlikte olmakla, ondan edinilecek çok önemli yaşam dersleri vardı. Duruşu, zarafeti ve giyimi ile olağanüstü bir kişilikti. Nikos'a sergi grubu olarak "Konsolos" lakabını takmıştık. Haksız da sayılmayız. Atina, Selanik İstanbul sokaklarını beraberce arşınlarken, her bir köşeyi dönerken, bir tanıdık karşısına çıkar gülen gözleri ile selamlar ve dostlarını dostları ile tanıştırırdı. Ona bir "Bir İstanbul Beyefendisi" terimini kullanmak hiç yanlış olmaz. Yitirdiğimiz İstanbul görüntüleri gibi sanki bize tarihin derinliklerinden bir hoş seda bıraktı. Engin bilgisi, tecrübesi ile bilmediğimiz birçok konuda bizlere ziya olurdu.

Nikos'un o küçücük sınırlı hayatında iki değer vardı. O Patrik Bartholomeos'un sağ kolu, fotoğraf makinesi de onun pusulası idi. Günlük yaşamının tek felsefesi fotoğraf çekip insanlarla paylaşmaktı. Çağın bir habercisi olma görevini senelerce yürüttü. Fotoğraflarını başkaları ile karşılıksız paylaşır ve paylaştıkça bundan mutluluk duyardı.

Nikos ile güzel bir etkinlikte yer almak kendi tarihim açısından bir ayrıcalıktır. Fotoğrafları ile bizlere bıraktığı değeri ölçülmez bir arşivi gelecek kuşaklar için bir tarihtir.

Fotoğrafçı ışığı ile tarihini yazar ve tarihte iz bırakır. Gittiğin yerde ışığın bol olsun sevgili dostum Konsolos Nikos.Φ

"Cuma, Cumartesi, Pazar" sergisi

Fotoğrafa adanmış bir hayatın ardından

YAZI: MIGIRDİÇ ARZİVYAN

Niko Manginas , Mıgırdiç Arzivyan ile "Cuma, Cumartesi, Pazar" sergisinde

Niko Manginas ile tanışmamız Paros dergimiz sayesinde oldu fakat daha öncesinde de kendisine Patrik Bartholomeos'un katıldığı Rum toplumunun etkinliklerinde rastlamaktaydım. Yaklaşık 10 yıl aynı derginin fotoğraf editörlüklerini yaptık, o Rum toplumunu ben Ermeni ve diğer azınlık topluluklarının haberlerini fotoğrafladım. Bana Niko Manginas'ı bir kelime ile anlat derseniz vereceğim cevap "Adanmışlık" olacaktır. Tüm sosyal hayatını Rum Patrikhanesi'ne ve Ekümenik Patrik Bartholomeos'a adayan Niko'nun hasta haliyle bile çalıştığını duyduğumda buna hiç şaşırmadım.

Bu gözlemlerimin tümü mesleki ve dışarıdan gözüken tarafı, bunun haricinde ortak dostumuz olan Laki Vingas'ın bir projesi olan üç semavi dinin ritüellerini fotoğrafladığımız "Cuma, Cumartesi, Pazar" sergimiz ve birlikte yaptığımız seyahatler var.

Bir insanı tanımak istiyorsan birlikte yolculuğa çıkmalısın derler, işte ben Niko Manginas'ı böyle yolculuklarda tanıdım. Üçü yurt dışı olmak üzere 14 kez fotoğraf sevenlerin önüne çıktığımız bu seyahatler buna vesile oldu.

Her gittiğimiz yerde özellikle Yunanistan'da bize gerçek ev sahipliği yaptı. Çok tanınıyordu, çok seviliyordu, karşılaştığı dostları sebebi ile yolda yürümemiz bile güçlükle oluyordu fakat bunu hiç belli etmezdi.

Ancak bir haber fotoğrafçısının önemini çok iyi anlayacağı, Beyaz Saray'ın oval ofisinde ABD başkanlarının fotoğraflarını çekmiş olduğunu bile dile getirmezdi. Ağzından iple laf alırdık.Aramızdan ayrılmasının ardından "Cuma, Cumartesi, Pazar" projesi öksüz kaldı. Kendisini hep güzelliklerle hatırlayacağız ve anısını yaşatmak için elimizden ne gelirse yapacağız. Başta Ekümenik Patrik Bartholomeos olmak üzere tüm sevenlerine baş sağlığı dilerim.Φ

DR. BERKEN DÖNER
berkendoner@gmail.com

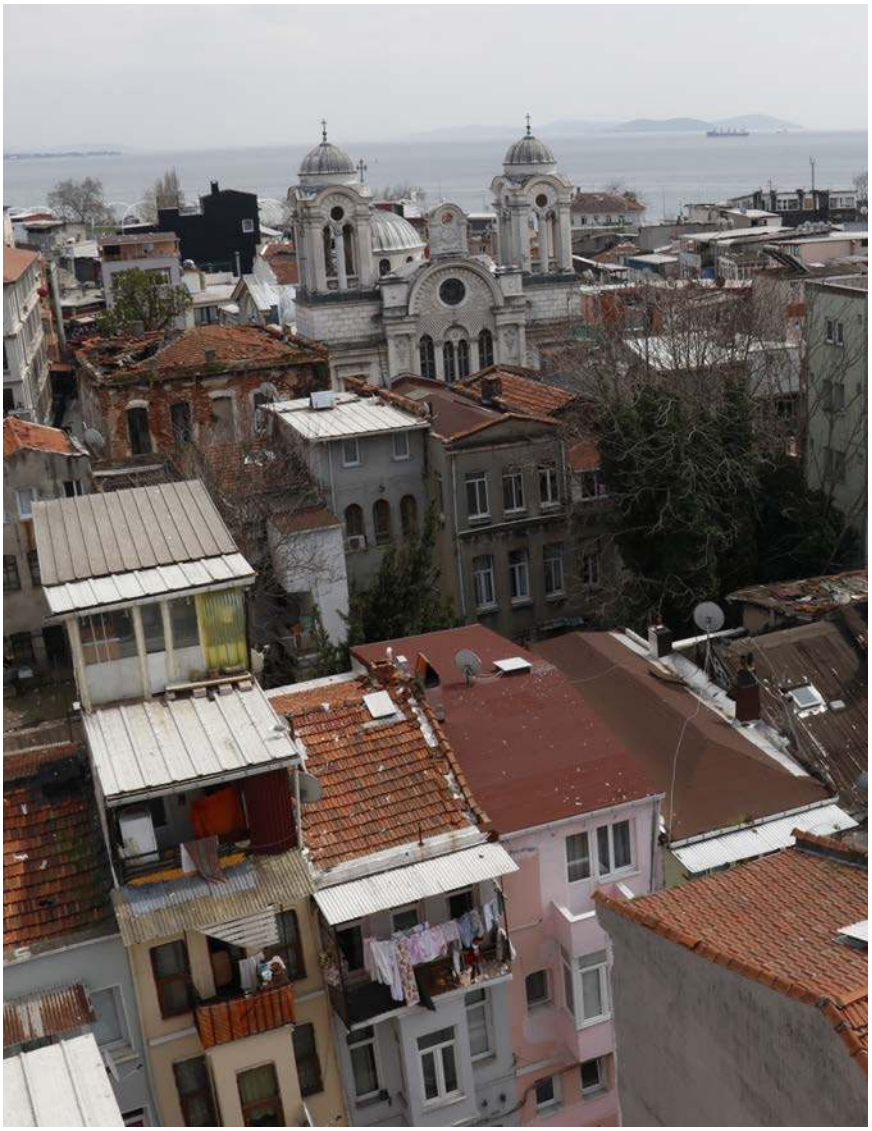
Zamanın kilitlediği kapı: Kumkapı

Kumkapı, İstanbul'un en eski yerleşim bölgelerinden... Bizans döneminde Kumkapı, küçük iskele anlamındaki Kontoskalion olarak anılır. Bu bölge Kumkapı adını Osmanlı döneminde alır. Semte adını veren Kumkapı, Marmara Denizi kıyısındaki surlarda yer alan beşinci kapıdır. Fatih Sultan Mehmet, İstanbul'u aldıktan sonra Rumların yoğun olarak yaşadığı bu bölgenin nüfusunu dengelemek için Anadolu'dan Ermenileri getirterek yerleştirir.

FOTOĞRAFLAR: MARAL DİNDAR

Eski bir Kumkapılı olan Nazaret Davityan ile semti dolaşıp, onun Kumkapı'sı hakkında konuşmak için sözleştiğimiz saatten biraz erken Kumkapı Meydanı'na geldim. Öğle saatleri olduğundan meydandaki meyhaneler boştu ve akşama hazırlanıyordu. Nazaret Bey ile buluşmadan önce bir şeyler atıştırmak için uygun bir yer aradım. Ördekli Bakkal Sokak'taki süt ürünleri ile ünlü Boris'in Yeri'ne gittim. Bir bardak süt aldım ve oradaki çalışan kişiye Nazaret Davityan ile buluşacağımızı, onu tanıyıp tanımadığını sordum. "Nazaret ağabey az önce buradaydı" dedi. Kumkapı'da herkesin büyük bir saygıyla söz ettiği Nazaret Davityan ile biraz sonra buluştuk.

Sıra sıra dizilmiş cumbalı evlerin olduğu bir sokaktan geçiyoruz. Evlerinin rengi solmuş, pencereleri eskimiş, kapılarının önünde şen kahkahalar atan, pencere önlerinde sohbet eden kimse kalmamış, çocukların bile yüz vermediği bir sokaktayız şimdi. Oysa zamanında çok ince bir zevkle yapıldığı belli olan evler bize geçmişin tüm görkemini anlatmaya hazır duruyor. İşte tam o sırada bir kapı açılıyor. Son Kumkapılılardan bir hanımefendi evine davet ediyor. Her yer öylesine temiz, öylesine düzenli ki "Az önceki terk edilmiş sokakta değil miyim?" diyorsunuz. Hiç misafir beklenmediği halde her an misafire hazır bir ev burası. Ev sahibi hanımefendi yaşına aldırmadan servis yapıyor. O gün, kahve-

Kumkapı

DR. BERKEN DÖNER
berkendoner@gmail.com

Türkiye Ermeni Patrikliği, Sevgi sokağı, Kumkapı

lerin yanında, özenle hazırladığı kabak tatlısından da ikram ediyor. İşte o an anlıyorsunuz, daha tüm sandıklar açılmamış, kokular gökyüzüne karışmamış, Kumkapı'nın hikâyesi son bulmamış. Gelin Kumkapı'yı Nazaret Davityan ile birlikte gezelim.

"MÜTHİŞ BİR ÇOK KÜLTÜRLÜ ORTAMIN İÇİNDEYDİK"

Nazaret Davityan doğma büyüme Kumkapılı. Kumkapı, Kapalıçarşı'ya yakın olduğu için komşu çocukları gibi kendisi de mesleğine çırak olarak Kapalıçarşı'da başlamış. Şu an Çuhacı Han'ın önde gelen mücevher ustalarından. Artık Kumkapı'da yaşamasa da yüreği Kumkapı ile çarpıyor. Sosyal medya yoluyla tüm Kumkapılıları buluşturduğu bir sayfanın da yöneticisi. Bu sayfa, süreç içinde öylesine bir hal alıyor ki eşsiz bir fotoğraf albümüne, belgelere sahip oluyor. Nazaret Bey, "Kumkapıya Özlem" sayfasının hikâyesini şöyle anlatıyor: "Kumkapı'nın insanları birbirinden koptu, dağıldı fakat hepsinin aklı yine bu semtte kaldı. Sürekli bize Kumkapı'yı soruyorlardı. Ben ve arkadaşım Hayk Durmaz da bu insanların özlemini dindirmek için fotoğraflar çekip, mail yoluyla onlara yollamaya başladık. İnsanlar çok mutlu oldular. Sonra da bu fotoğrafları "Kumkapı'ya Özlem" sayfasında yayınlamaya başladık ve bir anda çok büyük bir ilgiyle karşılaştık. İnsanlar kendi fotoğraf albümlerini paylaşıp, izlerini kaybettikleri çocukluk arkadaşlarını, komşularını bu sayfa aracılığıyla buldular."

Bakımsız, zamana yenilmiş, yıpranmış evlerin sıralandığı kaldırımda oynayan çocukların bakışlarındaki yabancılık ve güvensizliği fark ettiğimde Nazaret Bey'e burada geçen çocukluğunu soruyorum. "Benim zamanımda Kumkapı'da hep aileler otururdu. Pencereler, kapı önleri çiçeklerle bezenirdi. Akşamları kapı önlerinde insanlar hep birlikte oturur, kahve içer, sohbet ederdi. Sabahları da mutlaka herkes kapısının önünü temizler, pırıl pırıl olurdu sokaklar. Evler hep cumbalıydı. Kumkapı dışı dediğimiz yerde de daha çok balıkçı aileleri otururdu. Müthiş bir çok kültürlü ortamın içindeydik. Rumlar da çok yoğundu Kumkapı'da. Nişanca'da Kastamonu ve Yozgat çevresinden gelen aileler otururdu" diye anlatıyor.

"GÖK GÜRLEMESİNİN OĞULLARI ANLAMINDAKİ VORTVOTS VORODMAN KİLİSESİ İSE ANADOLU'DAN GELEN ERMENİLER İÇİN AYRI BİR DEĞERE SAHİPTİR."

Kumkapı, İstanbul'un en eski yerleşim bölgelerinden... Bizans döneminde Kumkapı, küçük iskele anlamındaki Kontoskalion olarak anılır. Bu bölge Kumkapı adını Osmanlı döneminde alır. Semte adını veren Kumkapı, Marmara Denizi kıyısındaki surlarda yer alan beşinci kapıdır. Fatih Sultan Mehmet İstanbul'u aldıktan sonra Rumların yoğun olarak yaşadığı bu bölgenin nüfusunu dengelemek için Anadolu'dan Ermenileri getirterek yerleştirir. Tarihi çok eskiye dayanan patrikhane semtin tam kalbinde yer alarak semti şekillendirmektedir.

Fatih Sultan Mehmet, ilk önce Samatya'daki Sulu Manastır'ı Patrikhane ilan eder. 1461-1641 yılları arasında patrikhane Samatya'da hizmet verir. 1641 yılında ise Türkiye Ermenileri Patrikhanesi Samatya'dan Kumkapı'ya taşınır. Patrikhane'nin tam karşısındaki kapı Meryem Ana Kilisesi'ne açılır. Nazaret Bey ise bizleri daha da eskiye, Bizans'a kadar götürecek, kilitli kapıları açacak, Bizans mahzenleri ve ayazmalarıyla buluşturacaktır. Meryem Ana Kilisesi'nin altında bir ayazma vardır ve aslında burası Bizans'tan kalma eski bir Rum Ortodoks Kilisesi'dir. Patrikhane Kumkapı'ya taşınınca bu kilise Ermenilere verilir ve Patriklik Kilisesi mertebesine yükselir. Gök Gürlemesinin Oğulları anlamındaki Vortvots Vorodman Kilisesi ise Anadolu'dan gelen Ermeniler için ayrı bir değere sahiptir. Varto ve Lice depremleri sonrasında Varto, Muş, Siirt ve Bitlis'ten İstanbul'a göç eden

DR. BERKEN DÖNER
berkendoner@gmail.com

Kumkapı Meydanı, 2021

Sıra evlerin restorasyon sonrası görünümü

Molataşı Çeşmesi'nin günümüzdeki hali

evsiz Ermenilere kucak açmıştır. Günümüzde Vortvots Vorodman Kilisesi aslına uygun olarak restore edilip yeniden hizmete açılmış. İbadete açık olan kilise aynı zamanda Patrik Mesrop Mutafyan Kültür Merkezi adıyla kültürel etkinliklerin de mekânı konumundadır.

Semtin en önemli mekânlarından biri de Bezciyan Okulu'dur. Semtin hafızasında çok değerli bir yere sahip olan bu okul, kendi adına bir okul yaptırmayı çok isteyen Harutyun Amira Bezciyan'ın büyük desteğiyle yapılmıştır. Kendisi de Bezciyan Okulu mezunlarından olan Nazaret Bey öğrencilik yıllarını hatırlıyor "Çocukluğumda Bezciyan Okulu çok aktifti, üç yüz elli öğrencisi vardı. Şimdilerde ise yaklaşık yüz otuz öğrencisi var. Oysa biz çocukken bir sınıfta kırk kişiydik. Günümüzde temel derslere ek olarak konservatuvara yönelik de bir çalışma yapılıyor. Öğrencilere ud, keman ve piyano öğretiliyor. Okulumuzun derneği de oldukça aktif. Örneğin masa tenisi ekibi, yaklaşık yirmi senedir dernekler arası tüm yarışmalarda birinci oluyor. Bizim zamanımızla şimdiki arasındaki en büyük fark, öğrencilerin Kumkapı'dan değil, İstanbul'un çeşitli semtlerinden geliyor olması çünkü Kumkapı'da maalesef artık çok az sayıda kaldık."

"KUMKAPI'DA MEYHANE KALMADI. GÜNÜMÜZDEKİLERE RESTORAN DEMEK DAHA DOĞRU OLUR"

Kumkapı günümüzde artık sadece meyhaneleriyle biliniyor. Meyhanelere kimsenin yüz vermediği bu saatlerde eski meyhanecileri hatırlıyoruz. Nazaret Bey ilk gençliğinin meyhanelerini keyifle anlatıyor; "Kumkapı'da meyhane kalmadı. Günümüzdekilere restoran demek daha doğru olur. Eskiden üç-beş meyhane vardı. Şimdiki gibi tüm meydan tıklım tıklım dolmamıştı. Örneğin Kör Agop namlı Agop İnciyan ilk meyhanesini denizin kenarında açtı. Tekneden bozma bir yerde balık çorbası yapardı arkadaşlarına, kırlangıç çorbası çok ünlüydü. İnsanların hoşuna gittiğini görünce işini büyüttü. Sonra bir meyhane açtı. Agop'un bu kadar ünlü olmasında eşi Marta'nın yaptığı mezelerin payı çok büyüktür. Kör Agop'a kör denmesinin sebebi gerçekten bir gözünün kör olmasıydı. İlginç olan ise eşinin ve çok sevdiği kurt köpeği Zalim'in de bir gözünün kör olmasıydı. Hemen onun yanında Minas Misisyan'a ait Minas'ın Kıraathanesi'ni vardı. Minas, Kör Agop'un meyhanesine rağbet olduğunu görünce kıraathanesini meyhaneye dönüştürdü. Sonra Yorgo'nun Yeri, Beşiktaşlı Çamur Şevket'in Kartallar Meyhanesi açıldı. Başka da meyhane yoktu.

Kumkapı'nın lakerdacıları da çok ünlüydü ve Kör Agop'un ağabeyi Jirayr da köşede lakerda satardı. Bu meyhanelerin en önemli özelliği pencerelerinde perde olmasıydı. İçerisi gözükmezdi

DR. BERKEN DÖNER
berkendoner@gmail.com

> *Kumkapılılar beraber ve neşe içinde yaşamanın yollarını bulmuşlar. Akşam yemekleri çabucak yendikten sonra doğruca sinemaların yolu tutulurmuş. Kumkapı bir zamanlar yazlık sinemalar semtiymiş. Sekiz tane yazlık sinemaya ev sahipliği yapmış bu küçük semt.*

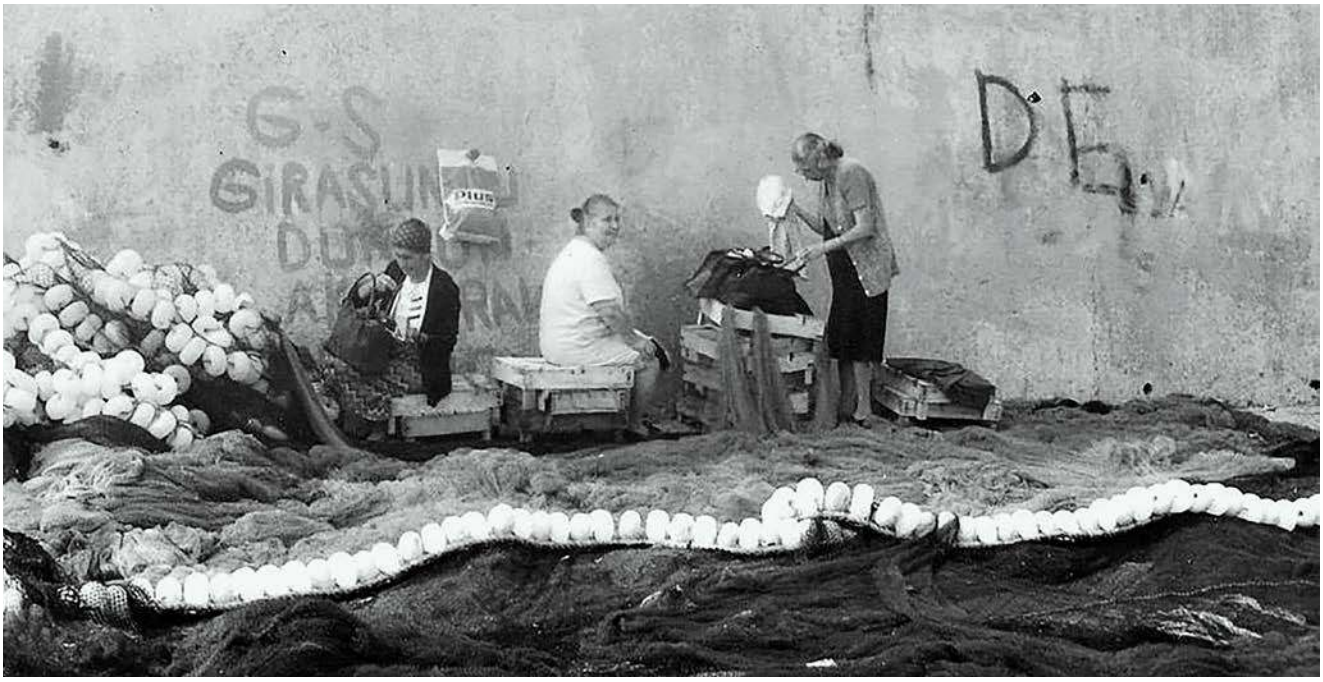

Nazaret Davityan ve Paros Yazarı Berken Döner

sokaktan. Meyhanenin böyle bir kültürü vardı. Üç dört çeşit meze bulunurdu ama hepsi çok özenilerek yapılırdı. Bunlar arasında en çok kalamar dolma, pilaki, karides salatası ve lakerdayı hatırlıyorum. Lakerdayı her meyhane kendi yapardı. Daha doğrusu tüm Kumkapı'nın evlerinde lakerda kurulurdu. Dışarıdan almak ayıp karşılanırdı. Çocukken tüm evlerden tütsülenmiş, tuzlanmış balık kokusu gelirdi." İyot ve balık kokusu gelen Kumkapı'dan bir zamanlar Doğuş Yortusu öncesinde "Melkon, Kaspar yev Bağdasar" şarkısını söyleyen çocukların sesleri de gelirmiş. Kumkapı'nın çocukları ellerindeki fenerlerle tüm kapıları çalar, karşılığında büyüklerden şeker ve para alırlarmış. Nazaret Bey geçmiş bayramları şöyle anlatıyor: "Bayramlarımız neşe içinde kutlanırdı. Paskalyada kiliseden çıkan tüm cemaat Kumkapı'nın çevresini dolaşarak ayinlerini yapardı. Komşularımızla büyük bir dostluk içindeydik. Müslüman komşularımızın kendi bayramlarında kurduğu sofralar, bizim bayramlarımızda ise çöreklerimiz ve dolmalarımız meşhurdu. Din ve ırk ayrımı kesinlikle yapılmazdı."

Bayramlar bittiğinde de Kumkapılılar beraber ve neşe içinde yaşamanın yollarını bulmuşlar. Akşam yemekleri çabucak yendikten sonra doğruca sinemaların yolu tutulurmuş. Kumkapı bir zamanlar yazlık sinemalar semtiymiş. Sekiz tane yazlık sinemaya ev sahipliği yapmış bu küçük semt. Her ne kadar hiçbir filmi sonuna kadar bitiremeden, annelerinin kucağında evlerine götürülen çocuklardan birisi olsa da, Nazaret Bey yazlık sinema günlerini hiç unutmamış: "Kumkapı'da sekiz tane sinema vardı. Kadırga Işık Sineması, İncirdibi İnci Sineması, Azak yazlık-kışlık Sineması, Nişanca Nil yazlık-kışlık sineması, Hisardibi Akçınar Sineması, Langa Başar Sineması, Yenikapı Gar ve Ulus Sinemaları. Nil Sineması'nı çok iyi hatırlıyorum çünkü çok şıktı. Balkonlu ve localıydı.

DR. BERKEN DÖNER
berkendoner@gmail.com

Kumkapı'da merametçi hanımlar

Akşamları her zaman sinemaya giderdik. Evlerimiz de çok yakındı. Ertesi gün de toplanır, seyrettiğimiz film hakkında konuşurduk."

Kumkapı'nın eğlenceleri sadece yazlık sinemayla kalmamış. Birbirinden ünlü kalender meyhaneleri, sinemaları, renkli bayram günleri yaşayan Kumkapılıların piknikleri de meşhurmuş. Hiçbir pikniği kaçırmayan Nazaret Bey anlatıyor: "Bezciyan Okulu'nun ve Gençlergücü futbol takımımızın yararına olurdu piknıklerimiz. Annelerimiz dolmalar, börekler hazırlar Florya'ya, Polonezköy'e giderdik ama mutlaka her on beş günde bir de tüm Kumkapılılar toplanıp Ereğli'ye pikniğe giderdik. Tabii Ereğli, Kumkapı'ya çok uzak fakat yolun nasıl geçtiğini anlamazdık. Birimizin elinde tef, diğerinin elinde darbuka, yol boyunca şarkılar söylerdik. Şimdilerde bu piknikleri ve adetlerini Kınalıada'da sürdürmeye çalışıyoruz. Çirozluk uskumruların, Kumkapı'dan Yeşilköy'e kadar balıkçı evlerinin balkonlarını süslediğini düşünelim. Marmara'dan torik çıkıyor, istavritin, tekirin kimse yüzüne bakmıyor. Kumkapı'nın herhangi bir kıyısından elini soksan midye tutuyorsun. Tavadaki balık kokusu tüm Kumkapı'yı kaplıyor. Deniz küsmemiş daha. Sabah çaylarını en güzel balıkçı kahveleri demliyor. Merametçiler de yanı başımızda. Ucundan kıyısından yetiştiği o günleri şöyle anlatıyor Nazaret Davityan "Balıkçıların ağlarının kazanlarda boyanıp, yırtık ağların onarılması işine 'merametçilik' denir. Kumkapı'nın Ermeni balıkçıları da bu işi yapardı, balıkçıların eşlerinden 1928 doğumlu Ağavni Demirciyan o günlerden kalan son merametçilerdendi. Yakın zaman önce kendisini kaybettik. Balık çok tükettiği için uzun yaşadığını söylerdi. Yaşadıkları, gördükleri ve anlatımı ile tam bir Kumkapılı'ydı. Mesela biz Arbo Reis derdik, "Yooo, ona köylünün Arbo denir." diye düzeltirdi. Reislerin hepsinin bir lakabı olduğunu söylerdi. Kalafat yerinde doğmuş ve sonrasında Kömürcü Sokak'ta oturmuş. On yedi yaşında "meramet" ile tanışmış ve yirmi yıl ağlarla yaşamış. Maalesef evlenmek kısmet olmamış. Enistesinin denizin üzerinde Çöplük Palas adlı bir meyhanesinden bahsederdi. O anlatırken sanki ben yaşıyordum çünkü ne Kalafat yerini ve ne de o günleri görmüştüm. Kumkapı'nın son kadın merametçisi ise Alis Zurikyan'dır. O da çok yaşlandı."

Kumkapı'da bugünlerde güzel bir hareketlilik var. Patrikhane'ye bağlı Papaz Evleri restore edilmiş ve otel olarak hizmet vermeye başlamış. Bezciyan Okulu çağdaş bir okul görünümünü almış, okulun derneği eksiklerini tamamlamış. Bütün bunlara rağmen, Kumkapı kendine özgü o insanlarını yitirmiş. Kumkapı'yı hüzünlü bir sis içinde geride bırakıp uzaklaşırken, bu görüntünün saatlerce Kumkapı sokaklarında dolaştığımız Nazaret Bey'in yüzüne, davranışlarına hatta ses tonuna nasıl da yansıdığını düşünüyorum. Edip Cansever'in Mendilimde Kan Sesleri adlı şiirindeki şu dizeleri geliyor aklıma;

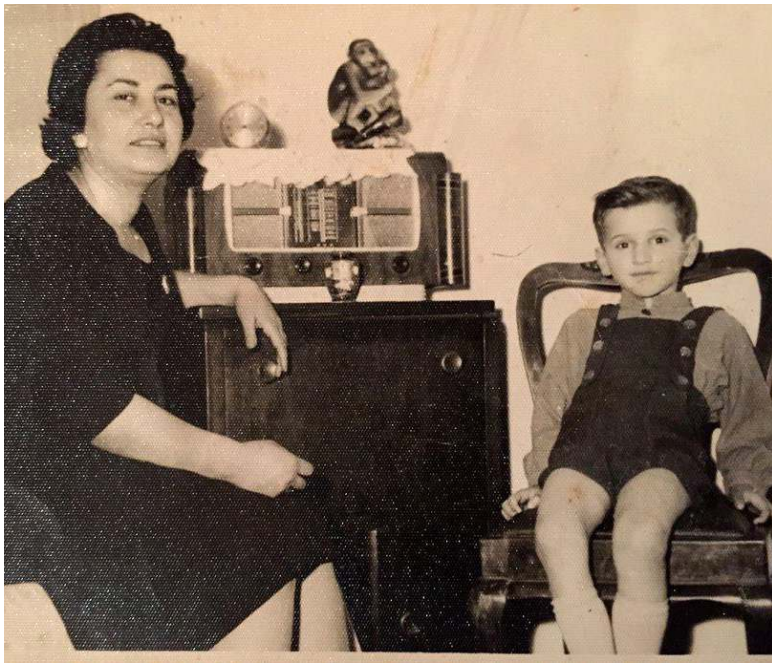
"…İnsan yaşadığı yere benzer
O yerin suyuna, o yerin toprağına benzer
Suyunda yüzen balığa
Toprağını iten çiçeğe
Dağlarının, tepelerinin dumanlı eğimine benzer…"Φ

DR. BERKEN DÖNER
berkendoner@gmail.com

NOSTALJİK KUMKAPI FOTOĞRAFLARI

Meyhaneci Minas Misisyan'ın düğün fotoğrafı. Foto arşiv, Servin Küçükyan

Kumkapı'nın radyo günleri. Foto arşiv, Harutyun Daniloğlu

Kumkapılı hanımlar Florya pikniğinde. Foto arşiv, Hrip Kuyumcuoğlu

AYDA BALOĞLU
balayda@hotmail.com

Emre Hüner'den [ELEKTROİZOLASYON]: Bilinmeyen parametre kayıt-dışı

Emre Hüner [ELEKTROİZOLASYON]: Bilinmeyen Parametre Kayıt-Dışı, Küratör: Aslı Seven, Fotoğraf: flufoto, sergiden yerleştirme görüntüsü, 2021

ARTER'de yeni bir serginin açılışı yapıldı. Emre Hüner'in [Elektroizolasyon]: Bilinmeyen Parametre Kayıt-Dışı başlıklı kişisel sergisi 5 Aralık 2021 tarihine kadar Arter'de izlenebilecek.

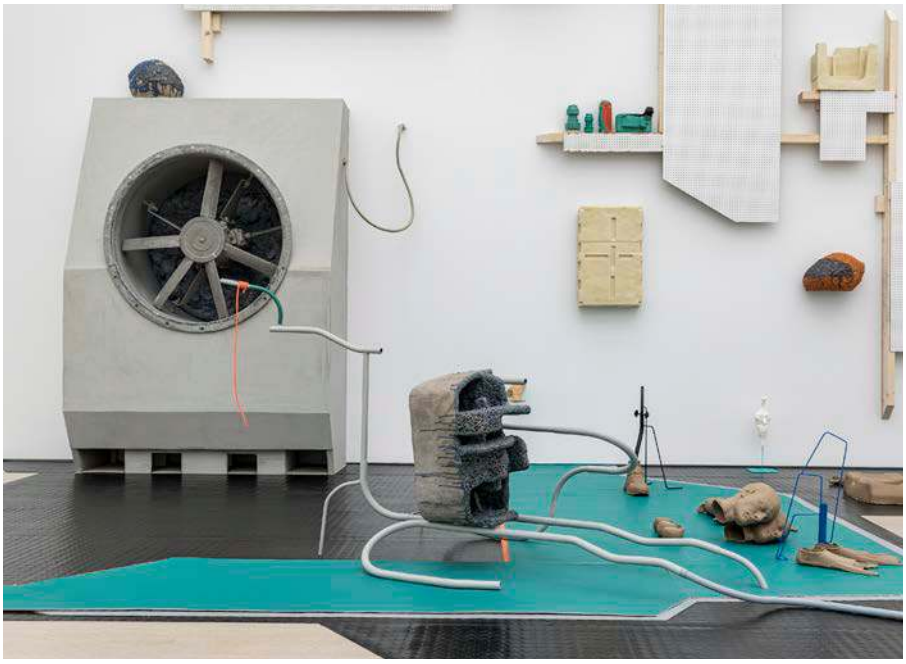
Sergi yarı kurgusal bir senaryo metni etrafında şekillenen yeni üretimlerden oluşuyor. Küratörlüğünü Aslı Seven'in üstlendiği sergide Emre Hüner film, roman ve mimari yapı gibi formlar arasında aracı bir unsur olarak gördüğü senaryoyu işlevinden bağımsızlaştırır ve açık bir yöntem, bir senaryo yazım süreci önerir.

Emre Hüner sergiye, üretim yaparak değil de üretimi durdurarak, şekilleri zihninde dizmeye başladığında heykelleri yapmak yerine çizdiğinde, gerçek bir sanat mekânıyla ilişkilenmek yerine edebiyata başvurduğu sıralarda başladığını ifade ediyor. Asıl yaratıcılık sürecinin zihinsel hazırlık dönemini Müze-atölye-ev güzergâhında yer alan çeşitli mekânlar; Arter'in bulunduğu Dolapdere'de oto tamircilerinde, Karaköy'de elektrikçilerde, Perşembe Pazarı'nda, fabrikalarda, kısacası dört yıl boyunca gidip geldiği hatta şekillenmiş. Bu mekânlarda insanlarla ilişkiler kurmuş. Vitrinlerde rastladığı yedek parçaların diziminden onların tüm üretim ilişkisine varıncaya kadar Emre Hüner'de yarattığı duyguların yansımalarını sergide izlemek olası. 2017 yılında başlayan çalışmaların başlığına yansıyan da işte bu; İstanbul'a ait çok özel bir şey diyor Hüner ve bir çeşit geçmişi kayıt altına alma isteğinin bu özel duruma eşlik ettiğini belirtiyor.

Bütün bunlar dinlediklerimden derleyip siz okurlara aktardıklarım. Kişisel

AYDA BALOĞLU
balayda@hotmail.com

> *Arter'in desteğiyle gerçekleşen Emre Hüner'in kişisel sergisi çoktan unuttuğumuz, kullanma süresini tamamlamış formları getirip görmeyen gözlerimizin önüne koyuyor, yoğunluktan alamadığımız nefeslerimize taze bir soluk hediye ediyor, çok yönlü yankılara, ucu açık anlam olasılıklarına yol açıyor.*

Emre Hüner [ELEKTROİZOLASYON]: Bilinmeyen Parametre Kayıt-Dışı, Küratör: Aslı Seven, Fotoğraf: flufoto
Sergiden yerleştirme görüntüsü, 2021

deneyimime gelince: Sergiyi gezerken dev heykele takıldı gözüm, sordum ve dalgakıran olduğunu öğrendim. Kalbim sıkıştı. Yaz mevsiminde göç ettiğim Ada'da beton dökerlerdi sahile. Betonun rengi soğuk bir gridir. Betonu döker, kurumasını beklerler. Beton kuruyana kadar grinin tonları açıktan koyuya doğru döner. Betonun görüntüsü ile dalgakıranın dış satıh görüntüsü eşleşiyordu. Beton bana daima, "dayatma" hissini hatırlatır.

Sergiyi izledim, kısa bir süreliğine mekânda oynatılan filmi izledim. Ardından Arter'in kütüphanesinde sanatçıyı besleyen yazılı kaynakları inceledim. Serginin içeriği ve sanatçının yaratıcılığı üstüne kafa yordum. Söyleşi için soruları şekillendirmeye çalıştım. Filmin mekânları ve nesneleriyle serginin mekânları ve nesneleri arasında bir bağ olduğunu filmde midye toplayıcılarını gördüğümde fark ettim. Midye torbasını tutan el, ağzı bağlı midye dolu torbayı bir sola yatırıyor bir sağa, herhalde midyelerin ağızları açılsın diye. Kavaklardan gidip almışlığımız var midye. Şimdi artık temizleyip de veriyorlarmış. O insanları düşündüm. Serginin etkileyiciliği şuradan kaynaklanıyor; her insan kendi hayatında kendi yaşantısının içinde devinir fakat yeryüzünde bizlerin kendi devinimi dışında çok başka yaşamlar/sistemler sürer gider. Bizler bizim dışımızdaki sistemleri -genellikle- fark etmeyiz. Bilmeyiz. Görmeyiz. Yeryüzündeki süremizi bir şekilde kendi devinimimiz içinde tamamlarız fakat arka fondaki farklı dünya kurgusu bizim yokluğumuzda da devam eder. Özellikle doğanın kendi devinim sistemi bizden bağımsızdır. Arter'in desteğiyle gerçekleşen Emre Hüner'in kişisel sergisi çoktan unuttuğumuz, kullanma süresini tamamlamış formları getirip görmeyen gözlerimizin önüne koyuyor, yoğunluktan alamadığımız nefeslerimize taze bir soluk hediye ediyor, çok yönlü yankılara, ucu açık anlam olasılıklarına yol açıyor. Emre Hüner'e çalışmalarının devamında başarılar diliyoruz ve sorularımıza verdiği cevaplar için teşekkür ediyoruz.

"İsimsiz Agresif Mimetik" başlığıyla sergilenen ve 'Modern kıyı mühendisliği', 'zoolojik taksonomi' göndermelerini bir arada barındıran beton kaplama, üç kanatlı pervane görüntüsündeki dev nesne merak uyandırıyor. Nasıl bir hissiyat sizi bu devasa nesneyi yapmaya yöneltti?

Bu sergideki yerleştirmeyle yeniden yorumlanan "İsimsiz Agresif Mimetik"

AYDA BALOĞLU
balayda@hotmail.com

Emre Hüner [ELEKTROİZOLASYON], Siyah beyaz, 4K UHD, ses, 5 saat 20 dakika film karesi
Oyuncular: Cem Özeren, Esme Madra, Hatice Bozdağlı, Vahram Agakay, 2021

2009 yılında yapmış olduğum bir heykel. Aradan geçen 12 yılda parçalar halinde bir depoda durduğu için serginin hazırlıkları başlayana dek heykeli ben de göremedim. Filmin çekimlerinde de kullandığım, heykelin parçalarına ayrılmış hali ile sonradan yerleştirme sırasında yeniden birleştirilip çimentoyla kaplanan yeni yüzeyi de sergideki diğer mekâna müdahaleler gibi [Elektroizolasyon]'un bir parçası.

Heykeli ilk ürettiğim süreçte, bir tasarım nesnesi olarak dalgaların kuvvetine karşı koyan ve geometrik şekillerdeki bu dev beton döküm kütleleri, suların çekildiği farklı coğrafyalarda, işlevinden farklı bir durumda, bir sınır duvarı modülü olarak ya da endüstri sonrası bir kalıntı olarak hayal etmiştim. Arter'deki yerleştirmenin bir parçası olduğunda ise ölçek ve malzeme tekrarları ile yeniden ürettiğim ve mekâna yayılan kopyaları ile beraber farklı bir anlam da yüklenmiş oldu. Beton savunma sistemleri, limanlarda ve okyanus kıyılarında doğanın gücüne karşı bir direnç kazanmak veya stratejik kontrol noktalarında koruma amaçlı kullanılabiliyor. Bu agresif formu aynı zamanda hayvanların kendilerini savunma ya da saldırı amaçlı kamufle etmelerine, başka hayvanları taklit etme biçimlerine de benzetiyorum. Dolayısıyla bir yandan doğayı tekrar eden, bir yandan da endüstriyel tasarıma atıfta bulunan isimsiz bir heykel.

Sergi alanındaki yerleşiminde, suların çekilmiş olduğu bir duruma, rüzgâr ve dalga testlerinin yapıldığı hangar ortamlarına bir gönderme olduğu gibi, denizdeki işlevini araştırmak amacıyla iç mekâna taşınmış olmasından gelen tekinsiz ve tuhaf bir his de oluşuyor. Çevresindeki diğer heykellerle bir arada olduğunda daha büyük bir mekanizmanın parçası olarak şekilleniyor. İşlevini yeniden kazanacağı bir ânı bekler gibi sessiz ve hareketsiz duruyor.

Sergi için hazırlanan rehberde edebiyat ile bağlantılı çok sayıda kavram bulunuyor. Kurgu, senaryo, semiyotik, mimetik vs. Edebiyat ve sergi arasında nasıl bir etkileşim var?

Spekülatif edebiyattan ve bilimkurgu sinemasından beslenen bir yapısı var serginin. Açık bir üretim yöntemi olarak senaryo yazımından söz edebiliriz. Bu tam anlamıyla bir film senaryosu olmaktansa, çeşitli mekânlarda geçen sahnelerin performatif ve görsel detaylarının tasvir edildiği, fikirlerin ve olayların birer fotoğraf gibi mizansenler, imgeler ve buluntu görseller, şehirden görünümler, çizimlerle anlatıldığı ve çekim esnasında sadık kalınmayan, sürekli değişen, kendini yeniden kurgulayan bir metin. Kurmaca, belgesel ve doğaçlama olarak çekilen filmin sekansları da sergiyi hayatın kendisiyle eş zamanlı bir gerçekliğe taşımaya çalışıyor. Bir tarafta sürekli farklı karakterlere bürünen oyuncuların (Hatice Bozdağlı, Vahram Agakay, Esme Madra, Cem Özeren) doğaçlamaya dayalı yorumladıkları sahneleri, diğer yanda da hiç durmadan üretimin devam ettiği bir fabrikanın makineleri, bir tersanede tamir edilmekte olan bir gemi, bir oto tamir atölyesini kurmacaya yaklaşan bir belgesel gibi izleyebiliyoruz.

Meliha Erem'in Hipernotlar'ı da film ve heykeller gibi kurgulanmış bu dünyaya dair paralel bir zamanın yazınsal belirtilerini getiriyorlar sergiye. Manzara tasvirleri, cinsiyeti belirsiz karakterlerin gezintileri, yakın gelecekte tanıdık bir şehrin dükkân, tesis ve mekânlarının

AYDA BALOĞLU
balayda@hotmail.com

> *Bu tam anlamıyla bir film senaryosu olmaktansa, çeşitli mekânlarda geçen sahnelerin performatif ve görsel detaylarının tasvir edildiği, fikirlerin ve olayların birer fotoğraf gibi mizansenler, imgeler ve buluntu görseller, şehirden görünümler, çizimlerle anlatıldığı ve çekim esnasında sadık kalınmayan, sürekli değişen, kendini yeniden kurgulayan bir metin.*

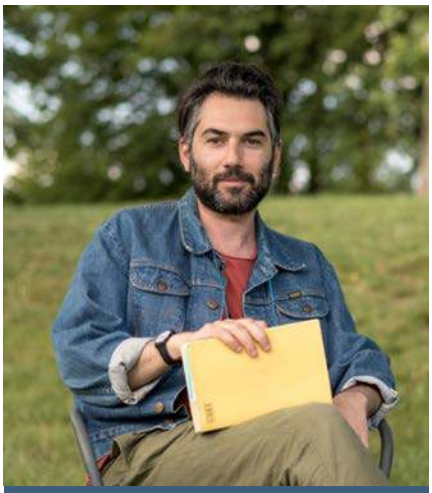
isimleri, çevre felaketleri sonrası doğa, bir iç ses ve bir kaşıntı salgınının anlatıldığı kısa öykülerden oluşan bir kitapçık. Aynı zamanda [Elektroizolasyon] adlı filmde duyduğumuz, anlatıcıların seslendirdikleri metinler de kaynağını buradan alıyor.

Serigrafi ve fotogravür baskılarda kullandığım görseller ise Amsterdam Allard Pierson Müzesi'nin özel arşivlerinde çalışma fırsatı bulduğum bir döneme ait. 1500'lerden bugüne kadar saklanmış anatomik çizim kitapları, doğa bilimleri arşivleri, mimari çizimler üzerine baskılar, modern tasarım ve tipografiye dair birçok yayından alıntıladığım ve internetten bulunmuş, eski dergilerden topladığım başka birçok görselin yan yana gelmesi ile oluşturduğum baskı serileri. Wim Crouwel'in 1967'de tasarladığı New Alphabet (Yeni Alfabe) adlı tipografiyi de serginin terminolojisini oluşturan kelimeleri hem heykellerin başlıkları olarak hem serigrafilerde ve bir led panoda yazarak kullandım. Bu anlamda şemalar, kimyasal formüller, topografik haritalar, damarlar gibi farklı görseller ile ansiklopedik terimler ve madde isimlerinin karışımlarından oluşarak türemiş kelimeler de dile dair deneysel bir alan açıyorlar.

Sergi rehberinde son sayfada özel teşekkürünüzü sunduğunuz isimler var, bir tanesini seçip neden teşekkür ettiğinizden bahsedebilir misiniz?

Filmin çekimleri için İstanbul'un çeşitli semtlerinde yaptığım yürüyüşler sırasında, Samatya'da Engin Yağsan ile tanışma fırsatım oldu. Konuşmalarımız sonrasında Engin Yağsan benimle atölyesinde yıllar boyunca tamir ettiği endüstriyel doğru akım motorlarının bobinaj değişimlerini, zahmetli bakım süreçlerini, her motorun ve her fabrikanın, kuruluşun özel olarak hikâyesini de belgeleyen kişisel fotoğraf arşivini paylaştı. Fotoğraflar aracılığıyla anlattıkları doğal olarak filmin üretim sürecine hem büyük bir katkı olmuş oldu hem de film için tarihsel ve görsel açıdan da belgesele yaklaşan bir sekans ortaya çıktı. Değişen endüstrinin, farklı dönemlerin demir çelik ve tekstil sanayilerinin kaydını elektrik motorları üzerinden tutmuş olması, araya sızan anekdotlar ve detaylar ile atölyesinde özel bir arşiv oluşturmuş olması da benim çalışma biçimimle yakından ilişkili olduğundan sürecin önemli bir parçası haline geldi.

Not: Serginin kavramsal çerçevesi etrafında daha ayrıntılı okuma yapmak isteyen ziyaretçiler Arter Kütüphanesi'ndeki sarı arabalarda yer alan kitapların sayfalarını karıştırabilir. Seçkide yer alan birkaç öneri: Jose Saramago - Mağara, Italo Calvino -Kozmokomik Öyküler, Sevim Burak - Ford Mach I, İlhan Berk - Galata, Ertuğ Uçar - Bir Çift Ayak, Timothy Morton - Hipernesneler, McKenzie Wark - Moleküler Kızıl, Donna J. Haraway - Başka Yer.Φ

EMRE HÜNER KİMDİR:

Eğitimini Milano Brera Güzel Sanatlar Akademisi'nde tamamlayan Emre Hüner çalışmalarını ve yaşamını Amsterdam ve İstanbul'da sürdürüyor. Çizim, video, heykel ve yerleştirme mecralarında çalışıyor. Kendi sanat pratiği mimari yapıların yeniden tahayyülü ile organik ve yapay formların maddeselliğine ilişkin sorgulamalar aracılığıyla ütopya, arkeoloji, ilerleme ve gelecek fikirlerini irdeleyen kurgulanmış anlatılara ve eklektik asamblajlara (doğal veya hazır malzemelerin parçalarından oluşturulan sanat eserlerini tanımlayan ifade) odaklanıyor.

Slavların kaderini değiştiren Selanikli Azizler: Kiril ve Metodiy

YAZI: HRİSTO KOPANO

Holy Mother & Cyrill & Methodius

Bulgar Milli Kütüphanesi girişinde Sv. Kiril ve Metodiy heykeli

Dokuzuncu yüzyılda Doğu Avrupa ve Balkan halklarının kültürel gelişimine kuşkusuz en büyük etkide bulunan Selanik doğumlu Kiril (826-869) ve Metodiy (815-885) kardeşlerdir. Çok az insan, Papa İkinci Jean Paul'un 30 Aralık 1980 tarihindeki "Eşsiz Şeref Adına" (Egregiae Virtutis) apostolik mesajı ile Aziz Kiril ve Metodiy kardeşleri Avrupa'nın himayecileri olarak ilan etmiş olduğunu bilir. Papa'ya göre bu iki Slav havarisi Doğu ile Batı arasında bir köprü görevini görürken Yaşlı Kıta'nın kültürel yükselişinin yanı sıra birçok Avrupalı kuşağın öğretimine de önemli katkıda bulunmuştur. İki Aziz kardeşin olağanüstü hizmetleri hakkında Avrupa tarihinde ilahiyat, kilise ve kültür bakımından teyit edilmiş birçok tarihsel kanıt geçmişte olduğu gibi günümüzde de mevcuttur.

Bulgar Halkı tarafından her yıl 24 Mayıs'ta büyük bir coşku ile kutlanan Alfabe ve Kültür Bayramı, dokuzuncu yüzyıldan itibaren Kiril ve Metodiy günü olarak kutlanmaktaysa da, Bulgar Krallığının yıkılmasından sonra önemini büyük ölçüde kaybetmişti. Bulgar kültürel uyanış dönemi sırasında tekrar canlandırılan kutlama geleneği, 1857 yılında, İstanbul Sveti Stefan Kilisesi'nde (Demir Kilise) Aziz Kardeşler adına yapılan görkemli bir anma ayininin ardından Bulgar kilisesinin dinî takvimine dahil edilmiştir. Günümüzde de Bulgar Halkı arasında hâlâ aynı heyecanla kutlanmaya devam edilmektedir. Her yıl 24 Mayıs günü kutlamalarında tekrarlanan Makedonyalı Bulgar şair Stoyan Mihaylovski'nin şiirinden bestelenen Kiril ve Metodiy Marşı, Bulgar halkının Aziz kardeşlere minnetarlığının delilidir.

Yürü hey uyanmış halk,
Aydınlık bir geleceğe yürü,
Yazıyla, bu yeni güçle
Kaderini yenile!
İleri! Ruhlara doğan
bir güneştir bilgi
İleri! Ulus yokolmaz
Bilginin varolduğu yerde
O Selanikli iki kardeş
Atalarımızı cesaretlendirdi
O unutulmaz geçmiş
O kutsal mazi…

Kiril ve Metodiy'in ailevi kökenleri hakkında farklı teoriler öne sürülmektedir. En fazla kabul gören teoriye göre Bizans ordusunda yüksek rütbeli bir asker olan babaları Leo, helenleşmiş bir Slav ailesinden gelmektedir. Anneleri Maria ise Slav asıllıdır ve Selanik Slav lehçesini konuşmaktadır. Gerek anneleri vasıtasıyla, gerek Selanik'te yaşayan Slavlar aracılığıyla Slav lisanına ileri bir seviyede, daha erken yaşlarında hakim olmuşlardı.

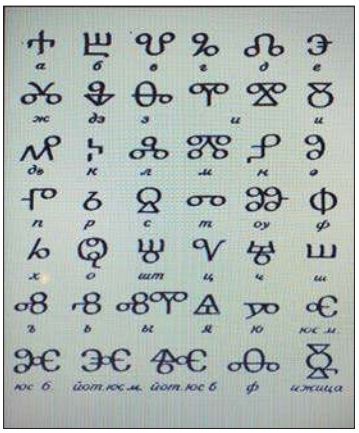
Kiril'in dünyevi ismi Konstantin'dir, Metodiy ise doğuştan Mihail olan adını keşiş olduğunda değiştirmiştir. Babalarını genç yaşta kaybetmelerinin ardından, kardeşlerin yolu 840'ta bir süreliğine ayrılır. Babalarının yakın dostu, Bizans devlet adamlarından Logothet Theoktistos iki kardeşi de himayesi altına alır. Büyük kardeş Metodiy Mihail Bizans ordusunda kısa bir görevin ardından, ruhani olmayı tercih edecek ve Olympos (bugünkü Bursa Uludağ) dağında bulunan Polychron Manastırı'na keşiş olarak yerleşecektir.

Kiril Konstantin ise parlak bir sivil eğitim alır. Doğu Roma'nın başkentinin tanınmış üniversitesi Magnaura'da hristiyan ilahiyatı yanında retorik, fen ilimleri ve felsefe derslerinde büyük başarı göstererek mezun olduktan sonra aynı yerde eğitmen olur, Aya Sofya Kütüphanesinin de yöneticiliğine atanır. Felsefe konusundaki derin bilgisinden dolayı da Konstantin Filozof lakabını alacaktır. 856 yılında, Kiril, Doğu Roma

> *Papa'ya göre bu iki Slav havarisi Doğu ile Batı arasında bir köprü görevini görürken Yaşlı Kıta'nın kültürel yükselişinin yanı sıra birçok Avrupalı kuşağın öğretimine de önemli katkıda bulunmuştur. İki Aziz kardeşin olağanüstü hizmetleri hakkında Avrupa tarihinde ilahiyat, kilise ve kültür bakımından teyit edilmiş birçok tarihsel kanıt mevcuttur.*

Kiril Alfabesi

Glagolitik ve Kiril Alfabesi karşılaştırma

İmparatoru tarafından Bağdat'a gitmekle görevlendirilir. Misyonun amacı, Abbasi devletinde yaşayan hristiyanların şartlarını iyileştirmektir. Halifeyi etkilemeyi başaran Kiril, ilerideki politik misyonlarında başarısını artıracak bir tecrübe kazanmış olarak geri döner. Akabinde, 860 yılında Kiril'e yine Doğu Roma İmparatoru tarafından Hazar Devleti ile görüşme misyonu verilir. Bu misyona, kardeşi Metodiy de katılır. Herson'a giden kardeşler, Hazar Hanlığı ile Bizans arasındaki ilişkileri iyi bir düzeye getirir, aynı zamanda oradaki Hristiyan topluluklarını da ziyaret ederek, manevi desteklerde bulunurlar.

İki kardeşin, Hazar misyonu sırasında, Hazar Kağanını Hristiyanlığa davet etmeleri ve Serdika (Sofia-Bulgaristan) piskoposu Aziz Clement'in (MS 1. yüzyıl) mezarını bulmaları ve İstanbul'a kutsal kalıntılarının bir kısmını getirmeleri, hem Doğu Roma İmparatorluğu hem de Papalık nezdinde otoritelerini yükseltmiştir. Hazar misyonu dönüşünde, iki kardeş daha önceden başlamış oldukları Slav dili alfabesi çalışmalarına, İncil ve Tevrat'ın Slavcaya tercümesine ağırlık vermişlerdir. Kaynakların çoğu, iki kardeşin bu çalışmayı Metodiy'in başrahip olduğu Polichron manastırında (bugünkü Bursa-Uludağ'da) yaptığını belirtmektedir.

863 yılında, Alman-Latin dini ve kültür baskısından kurtulmak amacıyla, Slav asıllı Moravya Kralı Rostislav'ın, Doğu Roma İmparatorundan yardım istemesi üzerine, Kiril ve Metodiy bu ülkeye yeni bir misyonla yollanır. Kral Rostislav'ın da büyük desteğiyle Moravya'da ayin lisanını Slavcaya dönüştürürler. Slavcanın fonetik yapısına uygun geliştirdikleri Glagolitik alfabeyi ilk olarak Moravya'da kullanırlar. Dinî kitap ve duaların Yunanca ve Latinceden Slavcaya tercümelerini tamamlarlar.

Çalışmaları, Moravya'yı kültürel ve dini yönden tamamen ele geçirmek olan Alman-Latin feodal beylerinden büyük tepki görür. Papa I. Nikola'ya şikâyet edilirler. Papa, yargılanmak üzere her ikisini de Roma'ya çağırır. Kiril, 868 yılında Papanın huzuruna yargılanmak üzere çıkar. Kiril, yargılanması sırasında yaptığı savunma ile Papa ve Kardinalleri suçsuz olduğuna ikna eder. Uzun savunmasında en dikkat çeken nokta, dil konusundadır. Papa'ya Almanca, Latince ve Yunanca bilmeyen Moravya halkını, halkın tek anladığı Slavca dışında hristiyanlığa nasıl ikna edebileceğini sorar, aynı şekilde halkların dinî ayinlerini kendi lisanlarında icra etmelerinin bir hak olduğunu, faydalarının da, sakıncalarından daha fazla olduğunu savunur. Sonuçta, Papa Slavca ayini serbest bırakır, dinî kitapların Slavca tercümelerini kutsar ve Metodiy'i Sirmium Piskoposu olarak atar.

Kiril, beraat etse de Papa tarafından Vatikan'da tutulur, kısa bir süre sonra ise hastalanıp 14 Şubat 869 günü Roma'da vefat eder. San Clemente bazilikasına defnedilir. Moravya'da kalan kardeşi Metodiy 873 yılında, Papa Jean VIII tarafından Büyük Moravya Başpiskoposu ilan edilse de Alman Feodalleri Metodiy'i rahat bırakmaz. 885 yılında Moravya Velegrad'da vefat eder ve Piskoposluk Kilisesi'ne defnedilir. Metodiy'in ölümünün ardından öğrencileri; Gorazd, Kliment, Sava, Naum ve Angelariy Moravya'dan kovulurlar. Bulgaristan'a sığınan öğrencileri, Bulgar Kralı Boris'i hristiyanlığı devlet dini olarak kabul etmeye ikna ederler. Artık tamamen Slav kültürünün de etkisine girmiş olan Bulgar Krallığı'nın merkezi Preslav, Glagolitik alfabenin de merkezi olur, Bulgar kilisesinin ayin dili de kurulduğu andan itibaren Slavca olarak kabul edilir.

Kiril ve Metodiy kardeşlerin yaratmış olduğu Glagolitik Alfabenin, Bulgar Krallığında yaşayan Slavlar arasındaki bazı fonetik nüanslara cevap verememesinden dolayı, Kiril ve Metodiy'in öğrencilerinden Ohridli Kliment, alfabede bazı değişiklikler yapar ve Aziz kardeşlere ithafen yenilediği alfabeye Kiril alfabesi (Kirilitsa) adını verir. Kiril alfabesi Bulgar Krallığının resmî alfabesi olmasının yanında, Bulgar misyonerlerce kısa zamanda Ukrayna, Rusya ve ötesine taşınır. Glagolitik Alfabe özellikle Hırvatistan'da ve bazı Slav manastırlarında, 19. yüzyıl sonuna kadar dinî yazılarda kullanılmaya devam eder. Aziz Kliment'in revize ettiği alfabe ise çok ufak fonetik eklemelerle, günümüzde Bulgaristan, Sırbistan, Kuzey Makedonya, Karadağ, Bosna, Rusya, Ukrayna, Belarus, eski Sovyetler Birliği Cumhuriyetlerin bir kısmı ve Moğolistan'da hâlâ resmî alfabe olarak kullanılmaktadır. 21. yüzyılda yaklaşık 300 milyon kişi temelini Kiril ve Metodiy'in attığı bu alfabenin kullanıcısıdır.Φ

Boydan boya muşamba

SARKİS PAÇACI

Şimdi artık değeri yok! Bir ara hayatımıza kurtarıcı olarak girmişti. Masaları kaplar, kadınları, kirlenen masa örtülerini leğende yıkamaktan kurtarırdı. Şıp diye silinir, tertemiz olurdu. Pek bir meymeneti yok ama çileden başka bir şey olmayan ev kadınlığını bir dönem ayakta tuttu. Eski yaşam şartlarını bugünün tiktokçu, selfici kızcağızlarına uygularsak, çamaşır çitilemek, bebek bezi yıkamak, salça yapmak, akşam yemeği için tavuk tüyü yolmak ve sabah köründe soba yakmaktan en az yarısı telef olur. Zaman değişiyor. Tutuculukta ısrar etmenin bir anlamı yok. Muşambanın başka bir mucizesi ise kolay kesilmesiydi. Makasla kesebilir, odanın zeminini kaplar, ahşapsa fare deliklerini ya da Ay'ın yüzeyine benzeyen betonun çirkin görüntüsünü kapatırdınız. Zavallıcıklar, "evi muşamba kaplattık" diye hava atar, beş milyon takipçiye ulaşmış Kim Kardashian gibi övünürler, konu komşu çatlatırlardı. Daha sonra kaliteli yapı malzemeleri peydahlandı da muşambanın pabucu dama atıldı. Atılabilir bebek bezi ve tüketim toplumunun ağababasıdır. Gecekonduların henüz sınıf atlamadığı doksanların sonunda hâlâ kullanılırdı. Yolluk boyutunda kestirip makasla saçak yapıyor ve komik kafemde satıyordum. Hepsi satıldı ama kim uğraşacak? Muşamba yerine şimdi, PVC gibi Avrupai havalı bir isim kullanılıyor. Tıpkı yeni nesil Ermenilerin artık Ohannes, Garabet, Kirkor, Boğos, Hagop, Ağavni, Yeğia, Bağdasar gibi eski isimlerini kullanmaya utanıp bebeklerine modern isimler koymaları gibi…

ZAR ATMIŞ ZARA GELMİŞ

Bu marka denen şey, patronu için piyango gibi bir şey olmalı. Yaşadığım Aix en Provence şehrindeki bir giyim mağazasının önünden müşteri kuyruğu eksik olmuyor. Bir bit yeniği var bu işin içinde. Bu kadar uzun kuyruğa katlandıklarına bakarsak komünizm geri mi geliyor diye endişe edebiliriz. Bu tip kuyruklar son olarak Doğu bloğunda görülmüştü. Batı'nın şımarık insanları o halkları hor görür, yoksunluk içinde yaşadıklarını iddia eder ve tüketim karşıtı sosyalist rejimleri suçlarlardı. Zara mağazası Ermenistan'ımızda da var. Benim junior damatlık seçerken ben bile o mağazaya girmiştim. Klasik Ermenistanlılar ise daha çok Mahmutpaşa ekolü kostümleri severler. Keşke bu geri kalmışlık kaybolmasa… Toplumlar marka hastası olup çıkınca, vıcık vıcık iyice burjuvalaşınca dünyamız ilginçliğini kaybediyor. İlk Ermenistan'a gittiğimizde Ani otelinde kalıyorduk. Sabahın köründe camdan baktığımızda, otelin karşısındaki upuzun kuyruğu görür, hayret ederdik. Ekmek kuyruğuymuş. On gün kaldığımız otelde, sadece bir gün sıcak suyla yıkanabildik. Yine de o günlerin duygularını insan arıyor. İnsan sıcaklığını özlüyor. Duş soğuk da olsa, ne önemi var!

KLASİK MÜZİK YOKSA BEN ONA SEMT PAZARI DEMEM

Her köşe başında, klasik müzik parçaları yorumlayan sokak müzisyenleri, balkabakları, kuşkonmazlar, temizlenmemiş enginarlar, 70'lerin İstanbul'unda dolaşmış gibi üstü başı çamur içinde organik havuçlar, nadir

bulunan mantarlar ve başına gelmeyen kalmamış pişmiş tavukları onurlandırıyor. Bizim Aix en Provence'ın Cumartesi pazarından bahsediyorum. Pazar değil de daha çok Viyana Operasının dekoru olmaya layık. Tezgâhını fotoğraflarken izin istemeyi unuttuğumdan, Orta Doğu kökenli bir kadın esnaf tarafından azarlandım. Sağ olsun, bu sayede buranın gerçek bir pazar olduğu kafama dank etti. Orta Doğulular sanatsal etkinlik görünce şımarırlar. Kendilerini diktatörlerinin yerine koyarlar. Elimde fotoğraf makinesi yerine bir altıpatlar olsaydı, yere göğe sığdıramaz göklere çıkartırlardı. Hazreti İsa'mız zamanında anlatmaya çalıştı ama insanoğlunun bir kulağından girer, diğerinden çıkar. Bir tezgâhta da zeytinyağlı yaprak dolmamıza "Yalanji" etiketini layık görmüşler. Satıcı kadın bu kez Lübnanlıydı. Gülümsedi ve tüm oryantal sıcaklığıyla soğuk dolmalarından bir tanesini tatmam için uzattı ama yanında peçete vermedi. Uzun süre fotoğraf makinesini tutamadım. İçinde hayvansal ürün olmadığına ikna olduktan sonra mideye indirdim. İstanbul Ermeni mutfağının sembolü olduğu için mi öyle diyorlar? İnsan bir yiyeceğe yalancı der mi? Ne sofralar kuruldu, Hristiyan isim günlerimiz kutlandı o yalancı dedikleri yaprak dolmasının eşliğinde! Kendi kebapları doğrucu da bizim dolmamız mı yalancı? Bırakın Allah aşkına!

KIZILLAR MOSKOVA'YA!

Sol görüşlüleri korkutmak için bu slogan peynir ekmek gibi halkın ağzındaydı. Uyanık sağcılar sonradan, Bodrumlarda, Ayvalıklarda ucuz arsaları kapışıp villalara kuruldular, bizim solculara da kala kala Kadıköy, Bahariye gibi çıtkırıldım semtler kaldı. Konumuz semt pazarından açılmışken, Aix en Provence'da kırmızı ve yeşil peynirlerle karşılaşmak ilginç deneyimdi. Ben kim, pazar kim? Bir tanıdığa hediye masa örtüsü alırım niyetiyle gittim. Bildiğimiz tenekede beyaz peynir, arada bir de eşantiyon olarak sarımtırak kaşarla büyümüş bir Doğu Romalı olarak çeşitlilik konusunda geri kalmış sayılırım. Bir ara Ermeni markası Karper, kırmızıbiberli ve salçalı üçgen peyniri icat ederek çok rağbet görmüştü. Eskiden, kaşar peyniriyle ünlü Kars'a kolay kolay gidilemezdi. Üste para verseniz kimse oralara adımını atmazdı. Sınırdaki Ani antik şehrine girmek için askeriyeden izin koparmanız gerekiyordu. Şakası yoktu. Karşı taraftakiler Sovyet askerleriydi.

Fotoğrafçı bir arkadaş iş için gidip döndüğünde, Meksika'daki İnka tapınağından gelmiş gibi hayret içindeydi. Ani harabelerinin büyülü atmosferini anlatıp duruyordu. Şimdi orası da her şey gibi turistik. Migros'tan bir paket Tadım ayçekirdeği alıp çıtarak, endişesiz gezebilirsiniz. Dürbünle izleyen karşı taraftaki Rus askerlerinin canı çeker, ağzının suyu akar. Onlar da bizim gibi ay çekirdeği hastası. "Çemışka" denen halk tipi bu klasik Doğu Avrupa çerezi, badireler atlatmış Ermenistan'ımızın da bir çeşit simgesidir. Kaldırımlarda, yoksul sokak satıcısı kadınlar, içi çekirdek dolu siyah torbalarıyla hayatın basitliğini hatırlatır. Bir ara biz de öyleydik. Halk Yeşilköy'deki Mehtap gazinosuna doluşur, çekirdek çıtar, gazinoya ismini veren mehtabı seyrederdi. Kabuklar, ölü yarasalar gibi küllüklerde birikirdi.

Bir gün Getronagan'da, yani lisede, edebiyat hocamızın entelektüel krizi tuttu. Bizi toplayıp Halkalı'daki bir mağara gezisine götürdü. Yarasaların saldırısına uğradık ve çil yavrusu gibi dağıldık. Çığlık çığlığa kaçtık, o kadar korktuk ki o zaman sağ olan korku film yönetmeni Alfred Hitchcock bizi görse figüran kadrosuna alırdı. Yıllar sonra eski eşimle tekrar gittiğimizde mağaranın girişini kapatmışlardı. Arkeolog bir arkadaş buranın önemli Neanderthal yerleşimlerinden olduğunu anlatır dururdu. Belki kanal açılınca bu Yarımburgaz mağarası arada güme gider. Kim bilir, boşta kalan yarasalar da İstanbul borsasında iş bulur, brokerlik yaparlar!

JOE BİDEN ÇAĞI

Hafif siklet Joe Biden henüz ortada yoksa da, Chevrolet, Plymouth, Buick marka ağır siklet Amerikan arabalarının bagajına atılmış bidonlarımız vardı. Buick marka arabası olanla"bıyık'' diye dalga geçilir, ardından kahkaha atılırdı. Neşeyle cümbür cemaat külüstür de olsa arabaya doluşup Çırçır Suyu'na, Yakacık'a, Hünkâr'a gidilirdi. Piknik yapar, kurtları döker, haftalık içecek suyu da çeşmeden bedavaya doldurarak evin yolunu tutarlardı. Arabalar o kadar estetikti ki, kadınlar yanında fasa fiso kalır. Tanıtım için otomobilleri mankenlerle fotoğraflamak o günlerin kompleksinden kalma olmalı. Fransa'da sokağa çıkma yasağı çok şükür bu kez parklar ve piknik alanlarını kapsamadı. İpini koparan kendini yeşilliklere atıyor. Pikniğin tadı tuzu yok. Devlet memurluğu gibi sıkıcı. Çimenlere uzanır, sessizce otururlar. Üşenmeden kitap bile okuyorlar. İki dilim Amerikan tost ekmeği arasına sandviç veya küçük bir salatayla yetinirler. İstanbul'daki, duman tüten çayırlardan eser yok. İnsan, mangalda köfte, tavuk kanadı kokusuna hasret kalır. Yakartop gürültüleri, atletli adamlar, kolej korosu gibi çığlıklar tarihe karışmış. Şehirde, tek de olsa bir müze vardı. Tarih ve biyoloji müzesiydi. Parfüm merkezi olup çıktı. Kendi orijinal kokunuzu atölyesinde icat edebiliyorsunuz. Benim junior üç ay işçi olarak çalıştı. Burjuvalarla aşırı temas etmekten çocuk travma geçirdi.

Getronagan'daki tarih hocamız, tarihi bir yana bırakıp, uzun saçlarımıza takmıştı. Saçımızı, briyantin veya limonla sıkı sıkı yapıştırır, kulak arkasına saklardık. Sabahın köründe tarihçi kadın, siyah beyaz Amerikan filmlerindeki Rus ajanları gibi merdivenlere yakın bir köşeye gizlenirdi. Amansızca enseler, makasıyla saçlarımızı biçimsizce kırpardı. Allahtan okuduğumuz ırkçı çizgi romanlardaki gibi saç derisi kazıyan bir Kızılderili değildi, yoksa yanmıştık. Gerçek tarih de buna yakındır. Sadece, tarih kitabında saç yerine kıtır kıtır insanlar kesilir. O kadar kusur olacak! Koca hükümdarlar, ajan gibi merdiven altına saklanıp saç kesecek değil ya? Her neyse! Hiç müzesi olmayan şehre, duman tütmeyen kokusuz çayırlara, iki kuru ekmek parçasına talim eden sessiz piknikçilere denk gelseniz bile hayat yaşamaya değer. Hastalığın pençesine düşenlere geçmiş olsun.Φ

SAREM KÜLEGEÇ ŞEŞETYAN
saremkulegec@hotmail.com

"Dijital vatandaş" Kumsalda kum tanesi

Kaws

Bütün yeni fikirler aklıma yürürken gelir, yeni hisler yüreğime yürürken düşer. Bir de boş bakarken; ateşe, havaya, suya, kalabalıklara boş bakarken... Konu romantik, komik veya trajik değil. Tamamen teknolojik.

Ticari bir oluşum neden sana bedava hizmet sağlasın diye sordu arkadaşım. Google veya benzeri oluşumlar, neden ücretsiz olarak sana bir posta adresi ve beraberinde posta alma, gönderme, saklama, sınıflandırma, depolama ve benzeri hizmetler sağlasın? Bunun ücretsiz olmasının arkasında elde etmesi gereken bir şey olsa gerek, diyerek detaylandırdı savını. Bu durumdan çekinmem, şüphelenmem ve bu sisteme muhalif olmamı bekliyordu. Kişisel bilgilerime ulaşılması, tercihlerimin ticari işletmelere pazarlanma ihtimali, benim datamın, "şeylerin zekâsı" (intelligence of things) için kullanılması beni rahatsız etmeli ve huzursuzlandırmalıydı ama hayır, en ufak bir huzursuzluk hissetmiyordum.

Eğer bu düşünce bir huzursuzluk yaratmalıysa, bu huzursuzluğu hayatımın ilk gününden beri hissettiğim için bir özellik teşkil etmiyordu. Eğer bir huzursuzluk yaratmıyorsa, bu halin içinde ilk günden beri yüzüyor olmamdandı. Beni bu duyguya bu kadar aşina kılan neydi? Yaşamsal çok temel bir hizmet karşılığında belli yükümlülüklere tabi olmak, özelini belli bir sınır içinde yaşamak. Sınırları belli bir mekânda özgürce hareket etmek. Bir ülke vatandaşı olmak ile Instagram kullanıcısı olmak arasında ne fark vardı? Sebepsiz bir taraftarlık halinde yaşamak, nedensiz bir aidiyet yaşamak. Güvenlik, sağlık, konfor hizmetleri karşılığında, bir üklenin vatandaşı olmak; vergi verip, savunup, bayrağını taşıyıp, bir numara ile tanımlanıp -her hareketin bir data olarak- ülkenin

SAREM KÜLEGEÇ ŞEŞETYAN
saremkulegec@hotmail.com

> *Dünya'nın büyüklüğüne oranla insan ne kadar küçükse, insanın büyük bir ülkede veya data havuzunda tuttuğu yer de o kadar küçük. Bu data ve ülke kavramı bireylerin niteliği değil niceliği ile, sayının büyüklüğü ile değer kazanıyor. Bireylerin bir araya gelerek oluşturduğu sayı ne kadar büyük olursa o birlikteliğin yarattığı data (bilgi) o kadar değerli oluyor.*

Kaws

elinde oyuncak olmak. Mal ve yaşam sigortam, hukuki güvenlik ve bireye verilen önem karşılığında, aidiyet ve adanmışlık beklentisi. Danimarka veya Google vatandaşı olmak arasında çok da fark yok. Dengeler ve dinamikler benzer, kabullenip vatandaş olmaksa çok zor değil çünkü data çok büyük, ben çok küçük, milyonların içinde bir sayı olmak, tüm sayıların sahibine kendi sayımı da vermek ölümlü hayatımda çok da vahim değil. Karşılığında aldığım hizmet hayat konforumu çok yükseltiyor. Vatandaş olmanın nasıl haklar yarattığını ancak bir mülteci anlamaz, bu karşılaştırmayı yapan biraz empati sahibi, zihnen karşılaştırma işlevi yapabilen her insan anlar. Diğer yandan, benim kumdaki tane halimden sahile yarattığım fayda, benden o kadar uzak ki beni rahatsız edemiyor.

Dünya'nın büyüklüğüne oranla insan ne kadar küçükse, insanın büyük bir ülkede veya data havuzunda tuttuğu yer de o kadar küçük. Bu data ve ülke kavramı bireylerin niteliği değil niceliği ile sayının büyüklüğü ile değer kazanıyor. Bireylerin bir araya gelerek oluşturduğu sayı ne kadar büyük olursa o birlikteliğin yarattığı data (bilgi) o kadar değerli oluyor. O büyük bilgi için o kadar çok bireysel bilgi yan yana gelirse, bireyin bu oluşumdan aldığı zarar azalıyor. Bu ikilem hatta tamamlanma hali, sistemin devamını güvence altına alıyor ve devamlılığını mümkün kılıyor. Şu günlerde belli bir güzellik ürünü araştırdığımı, tanıdığım veya tanımadığım 10 kişi ile paylaşmak güç gelebilir ama milyonlarla paylaşmak o kadar güç olmaz çünkü o bilgi havuzunda bir su damlacığı olacak kimliğimden çok, aradığım ürün önemli olacaktır.

Bu noktada her ülkenin aynı ciddiyet ve profesyonellikle vatandaşlarına refah sağlayamaması gibi, teknoloji ve data devleri de aynı kalite ve güvenilirliği sağlayamıyor. Aksaklıkların çoğu kötü niyetten değil, hatadan kaynaklanıyor. Güvenlik sistemini nitelikli ve öngörülü organize edememiş bir bina ile internet sitesi arasında fark yok. O nedenle bazı firmalar markalaşıyor ve öne çıkıyor, en bilinen isimler haline dönüşüyor. Whatsapp, gizlilik ilkelerinde bir değişiklik önerdi. Uygulamadan kaçan insanlar diğer alternatif sistemlerin becerisizlikten aynı hataya düşmeyeceğini söyleyebilir mi? Seçme şansınız olsa paranızı bir Avrupa ülkesinde mi, Ortadoğu ülkesinde mi güvence altına almak isterdiniz?

Kişisel bilgilerimi yakınlarımın bilmesini önemseyebilirim ama aynı şartlar altında bir araya gelmiş milyonlarca kişisel bilginin içinde benim bilgimin bir değeri kalmış mıdır? Artık nesnesi öznesinden önemlidir. Data toplumunda kim olduğum sadece yaş aralığı, cinsiyet, sosyo ekonomik düzey gibi veriler üzerinden değer taşır, adım soyadım üzerinden değil! Tüm bu düşünceler mi hislerimi yönlendirdi, hislerim mi düşüncelerimi tam emin değilim. Emin olduğum konu, büyük bir ağın parçası olmak, karşılıklı bir fayda düzeninde dengeyi yakalamak hem bana hem sisteme faydalı. Günümüz vatandaşlığı da ülkelerden teknolojik alemlere doğru kayıyor. Bu düzen içinde bilinçli olarak sınırlar içinde özgürce yaşamayı seviyorum.Φ

ÖNDER KAYA
klavuz74@gmail.com

Fatih Camii'nin yerinde On İki Havari Kilisesi ve Bizans İmparatorlarının mezarları vardı

İmparator Konstantin, ölümünden sonra kilisenin içine defnedilmeyi planlıyordu. Bazı kaynaklar ise imparatorun kilisenin yakınına bir mozelyum inşa ettirdiğini belirtir. Ancak Konstantin, kilise ve mozelyumun inşası tam olarak bitmeden Nikomedia'da hayata gözlerini yumdu. Cenazesi, vasiyeti gereği İstanbul'a getirildi ve geçici olarak Aziz Akakios'a adanan kiliseye defnedildi.

Fatih Camii hiç şüphe yok ki İstanbul'daki en önemli tarihi eserlerden biri lakin bu yapı Fatih zamanının orijinal yapısı değildir. 1766 yılındaki depremde neredeyse tamamen yıkılan camiyi, Sultan 3. Mustafa bugünkü haliyle yeniden inşa ettirmiştir. Ancak Osmanlılar tarafından burada büyük bir külliye tesis edilmeden önce söz konusu alanda Havariyyun Kilisesi bulunuyordu. Bu kilise bünyesinde iki de büyük mozelyumu barındırıyordu. Bunlardan ilki Kostantinopolis'in isim babası olan imparator Büyük Konstantin tarafından diğeri ise Bizans'a son altın çağını yaşatan Justinyanus tarafından son uykularına çekilmek amacıyla yaptırılmıştı.

Konstantin'in 12 havariye adadığı ve öldükten sonra da son uykusuna çekileceği mekân olarak belirlediği bu bölge, şehrin dördüncü tepesi üzerinde yer alıyordu. Doğu Roma kroniklerinde bu yerin seçilme gerekçesi olarak şunlar sıralanıyordu: Her şeyden önce bölge şehirlerin kraliçesi olan Konstantinopolis'in göbeğinde değil kalbinde bir alana inşa edilmişti. O zamanlar şehrin surları neredeyse burada son buluyordu. Bu sebeple gürültü ve kargaşadan uzak bir noktadaydı. Bunun yanı sıra burada sebze yetiştirecek ya da tarım yapacak bir alan yoktu. Bu alanlar daha alt kesimdeydi. Nitekim Menderes zamanında Vatan

12 Havari'yi gösteren bir çizim

ÖNDER KAYA
klavuz74@gmail.com

> *Roma İmparatorları çoğu kez kendilerinde genius yani bir çeşit tanrısallık olduğuna inanırlardı. Bu kült çerçevesinde İmparatorları mutlu etmek tanrıları mutlu etmekle eş değer olarak görülürdü. Bu dönem Roma'sında henoteizm de yaygındı. Esasen henoteizm diğer tanrıları reddetmeden birini ötekilerin başı olarak görmek şeklinde özetlenebilir.*

Fatih Camii

Caddesi açılana kadar şehrin bostan ihtiyacı önemli ölçüde Aksaray ve Yenibahçe havalisinden temin ediliyordu. Kilisenin çatısından harika bir deniz manzarası görünüyordu. Bununla birlikte kötü niyetli korsanların ulaşamayacağı bir noktada yer alıyordu.

Konstantin, kilise için hiçbir masraftan kaçınmamıştı. Devasa boyutlardaki kilise zeminden tavana kadar mermerlerle kaplanmıştı. Tavan kısmında altın yaldız kullanılmıştı. Çatı da kiremit yerine bronzdan madeni levhalarla kaplanmıştı. Bu sayede kilise özellikle güneşli günlerde çok uzaklardan fark edilebiliyordu. Kilise Justinyanus zamanına kadar varlığını devam ettirmiş ancak bu tarihte yıktırılarak (ya da önemli ölçüde yeniden inşa olunarak) yerine haç planlı ve beş kubbeli bir yenisi inşa edilmişti.

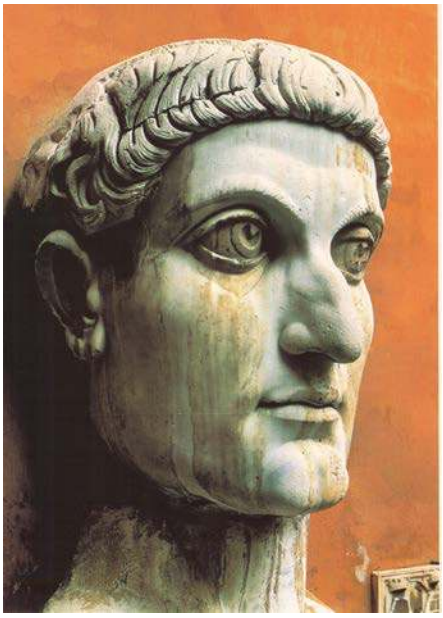
KİLİSE VE MOZELYUMUN İNŞASI

Bazı kaynaklarda Konstantin'in kiliseyi kendi mezar alanı olarak tasarladığı yazar. Yani imparator, ölümünden sonra kilisenin içine defnedilmeyi planlıyordu. Bazı kaynaklar ise imparatorun kilisenin içine değil hemen yakınına bir mozelyum inşa ettirdiğini belirtir. Mozelyumun Konstantin, kilisenin ise oğlu Konstantius tarafından inşa ettirildiği de ayrı bir görüştür. Her halukârda Konstantin kilise ya da mozelyumda son uykusuna çekilmeyi planlıyordu. Ancak kilise ve mozelyumun inşası tam olarak bitmeden 22 Mayıs 337 tarihinde Nikomedia'da (İzmit) hayata gözlerini yumdu. Cenazesi, vasiyeti gereği İstanbul'a getirildi. İnşaat devam ettiğinden geçici olarak Aziz Akakios'a adanan kiliseye defnedildi.

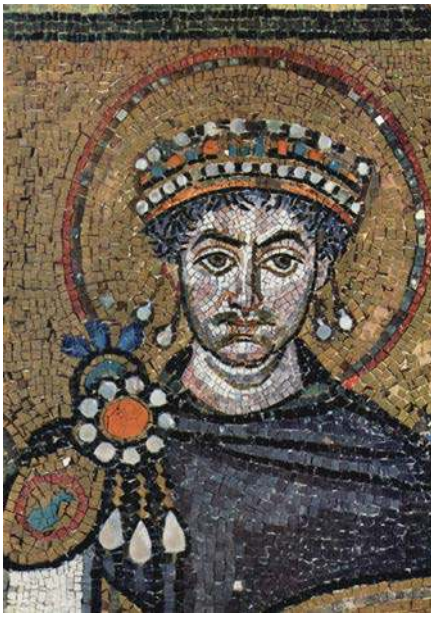
Oğlu 2. Konstantius zamanında inşaat sonlanınca naaşı 12 Havari Kilisesi'ndeki mozelyuma konuldu. Bunun öncesinde cenazesi yaklaşık üç ay katafalkta sergilendi ve bu süre içinde evlatlarının Konstantinopolis'e gelerek babalarına son vazifelerini yerine getirmeleri beklendi. Bazı kaynaklarda katafalkta sergilenenin imparatorun cesedi değil, balmumundan ona çok benzetilen bir heykeli olduğu yazılıdır.

Mozelyumun konumu da son derece ilginçti. Konstantin lahdinin etrafına 12 lahit daha yaptırmıştı. Bu lahitlerde havari rölliklerinin yani kemiklerinin toplanmasını arzuluyordu. Diğer lahitlerin ne şekilde dizildiği konusu ise muamma. Bazı kaynaklarda bu lahitlerin Konstantin'in lahdini çevreleyecek şekilde dizildiği söylenir. Böylelikle belki de Konstantin kendi konumunu Hz. İsa ile özdeşleştirme yoluna gidiyordu. Bazı kaynaklarda ise lahitlerin bir yarım ay şeklinde ya da düz bir biçimde dizildiği yazar. Tüm havarilerin kemikleri getirilemese de Timotheus, Andreas ve Lukas'ın rölikleri kilisedeki yerlerini alır.

ÖNDER KAYA
klavuz74@gmail.com

Büyük Konstantin

Justinyanus

Konstantin'in bir geçiş devri hükümdarı olduğu unutulmamalı. Roma İmparatorları çoğu kez kendilerinde genius yani bir çeşit tanrısallık olduğuna inanırlardı. İmparatorluk kültü bu anlayış içerisinde şekillenmişti. Bu kült çerçevesinde İmparatorları mutlu etmek tanrıları mutlu etmekle eş değer olarak görülürdü. Yine bu dönem Roma'sında henoteizm de yaygındı. Esasen henoteizm diğer tanrıları reddetmeden birini ötekilerin başı olarak görmek şeklinde özetlenebilir. Bu yanıyla evreni yaratan tek tanrı inancıyla terstir. Gelgelelim Hz. İsa'nın tanrısıyla, Apollon'u aynı anda kabullenme imkânı sunmaktadır. Roma'da bu dönemde yapılan heykellerin bazıları tanrı vücutlu olup baş kısmında imparatorun büstünü taşırdı. Nitekim Büyük Konstantin, Çemberlitaş adıyla anılan abidevi sütununu inşa ettirdiğinde tepesine Apollon gövdeli kendi heykelini koydurmuştu.

JUSTİNYANUS ZAMANINDA YENİ MOZELYUM

Yukarıda belirttiğim üzere Justinyanus zamanında 540-550 yılları arasında kilise yıkılıp yeniden inşa edilecektir. Kilisenin mimarları aynı zamanda bugüne ulaşan Ayasofya'nın da mimarları olan Trallesli (Aydın) Antemion ve genç İsidoros idi. Yeri gelmişken hemen belirteyim ki Justinyanus'un kilisesinin içine bazı patrik ve azizler de defnedilmişlerdi. Bunlar arasında belki de en meşhuru sürgünde ölen ve kemikleri sonradan buraya defnedilen Aziz Ioannes Hrisostomos'tur.

Justinyanus kendisi için bir de mozelyum yaptıracaktır. Bazı araştırmacılar bunun sebebini Konstantin'in yaptırdığı mozelyumda pek yer kalmamış olmasına, bazılarıysa Justinyanus'un görünür olma arzusuna bağlarlar. Yeni mozelyum, kilisenin Haliç tarafına bakan kuzey kısmında olup kiliseyle de bağlantılıydı. Oldukça büyük olduğunu tahmin edebileceğimiz bu mozelyuma 1028'e kadar imparatorlar gömülmeye devam edildi. Bu tarihte gömülen son imparator ise 8. Konstantin'dir. Mozelyuma sadece imparatorlar değil aynı zamanda İmparatorların eşleri ve prensler de defnediliyorlardı. Kilise ve mozelyum zaman içinde pek çok depreme maruz kaldığından çeşitli imparatorlar tarafından onarılır. Ancak Bizans'ın maddi gücüyle paralel olarak zaman içinde eski ihtişamından çok şey kaybeder. Zaman zaman mezar hırsızlarının yağmasına maruz kalır. Ancak en büyük yağma 1204'te kentin Latin Haçlılar tarafından işgali sırasında gerçekleşir. Buradaki pek çok değerli rölik kaçırılır. İmparatorların mezarları soyulur. Kilise de bir Katolik mabedine dönüştürülür.

12 HAVARİ KİLİSESİ, AYASOFYA'DAN ÖNCE ŞEHRİN EN GÖRKEMLİ MABEDİYDİ

Bizanslılar şehri 1261'de geri aldıklarında kiliseyi bir kez daha elden geçirirler. 1453'te Osmanlılar şehri fethettiklerinde Ayasofya, Ulu Cami'ye çevrilirken burada bulunan patriklik makamı da şehrin bir diğer büyük kilisesi olan 12 Havari Kilisesi'ne gönderilir. Esasen 12 Havari Kilisesi, Ayasofya inşa edilene kadar şehrin en görkemli mabedi olarak kabul ediliyordu. Ayasofya'nın inşasından sonra Ayasofya Güneş'e, 12 Havari Kilisesi ise Ay'a benzetilecektir. Lakin patriklik makamı burada uzun süre kalamayacaktır. Bununla alakalı da farklı görüşler ortaya atılmaktadır. En çok kabul gören görüşe göre kilise o kadar haraptır ki patrik kendisini burada güvende hissetmez ve padişahtan Pammakaristos Manastırı'nın (bugünkü Fethiye Camii ve müzesi) kendisine makam yeri olarak tahsisini rica eder. Sultan da patriği kırmaz. Bir diğer kuvvetli görüşe göre ise Fatih, yeri son derece mükemmel olan bu alanı kendi külliyesi için düşünmektedir. Esasen Kayzer-i Rum olan sultan, Roma İmparatorlarının katedral kilisesi ve mozelyum alanına kendi camisini ve türbesini inşa ettirerek politik ve ideolojik bir mesaj da vermek istemiş olabilir. Belki de her iki görüş de doğruydu. Sonuç olarak bildiğimiz bu alanın patrik tarafından boşaltıldığı, boş kalan kilise ve mozelyumun ortadan kaldırıldığı, yerlerine ise Fatih Külliyesinin inşa edildiğidir.

Günümüzde 12 Havari Kilisesi'nin planını görebilmek için Venedik'teki San Marko Katedrali'ne bakmak kâfidir zira bu kilise büyük ölçüde 12 Havari Kilisesi esas alınarak inşa olunmuştur. Φ

ÖNDER KAYA
klavuz74@gmail.com

Büyük Konstantin, İznik Konsili'ne başkanlık ederken

Eski bir kartpostalda Venedik San Marco Kilisesi'nin iç mekanı

12 Havari Torcello Katedrali

KAYNAKÇALAR

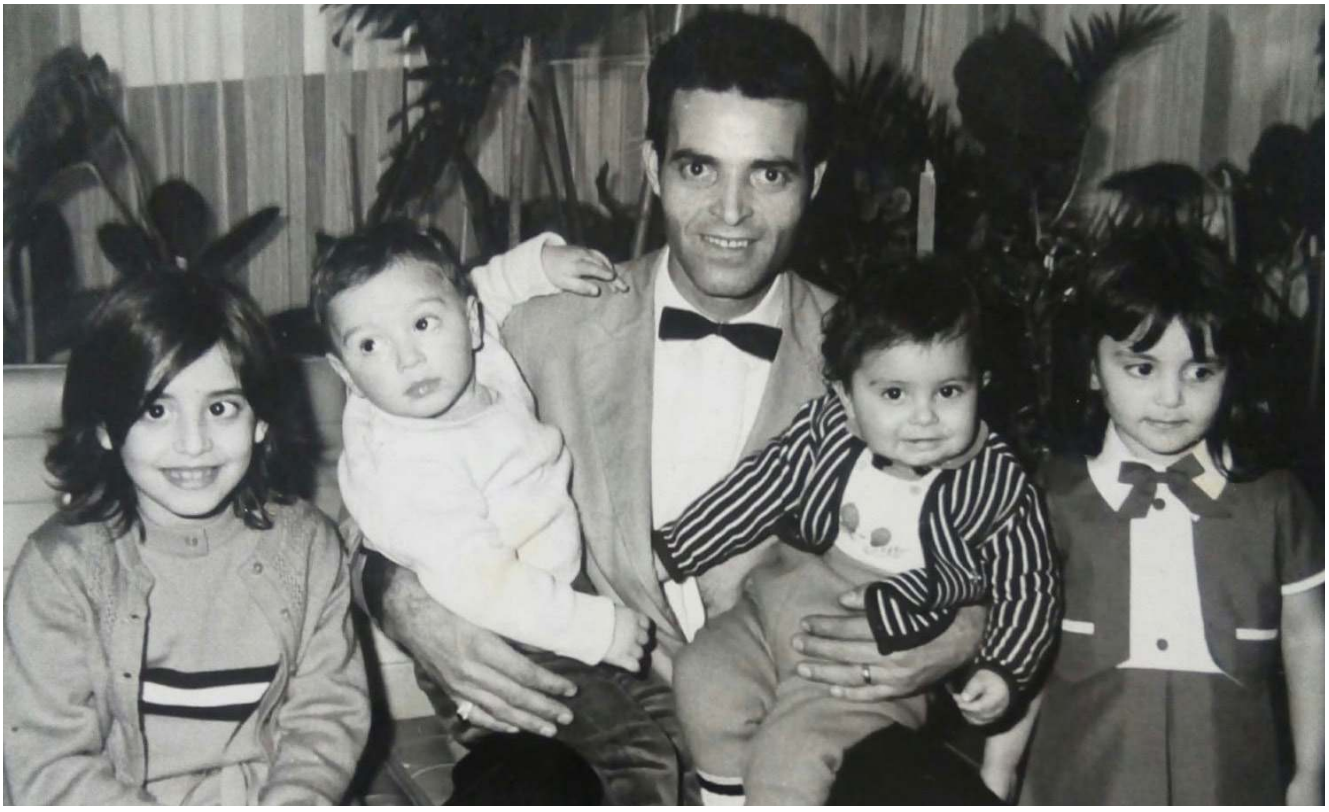
-Neşe Atik; "Havariler Kilisesi", **Sanat Tarihi Defterleri**, Sayı: 8, İstanbul 2004, s. 103-111
-Erich H. Cline - Mark W. Graham; **Antikçağ İmparatorlukları** (çev: Ekin Duru), İstanbul 2017
-Wiener Wolfgang Müller; **İstanbul'un Tarihsel Topografyası**, İstanbul 2001
-Nevra Necipoğlu; "Constantinus I (Büyük)", **Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi**, cilt: 2, İstanbul 1994, s. 439-440
-Paul Stephenson; **Büyük Konstantin** (çev: Gürkan Ergin), İstanbul 2016
-Asnu Bilban Yalçın; "Havariyun Kilisesi", **Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi**, cilt: 4, İstanbul 1994, s. 23-24

DİMİTRİ DARAVANOĞLU
2mi3museum@gmail.com

Akasi, Koskeri, Koulurgioti Aileleri

(4. bölüm)

Dimitrios Koulurgioti, çocuklar ve yeğeni ile birlikte

Bir önceki yazımda Imbroslu Dimitrios Koulurgioti'nin memleketinden Sarıyer'e gelişini, burada Canlı Balık Restaurant'daki anılarından ve Andonia Koskeri ile hayatını birleştirmesinden bahsetmiştim. Şimdi sıra geldi Dimitrios'un kendisinden dinlediğim, gördüğüm, en sevdiğim anılarından söz etmeye, birer Sinbad macerası gibi olan gemi günlerine…

Dimitrios Koulurgioti, ailesi ile birlikte Atina'ya göç ettikten sonra burada önce kendi lokantasını açmış, farklı lokantalarda çalışmış, daha sonra da gemilerde çalışmaya başlamıştı. Bu gemiler öyle kısa yolculuklar yapan türden değil, ithalat yapan, yük taşıyan gemilerdi. Dimitrios, gemilerde çalıştığı dönemde İtalya, İspanya, Lübnan, Türkiye gibi birçok ülkenin limanlarına uğramıştı.

Dimitrios bana gemi yolculukları sırasında gördüğü dev yengeçlerden, cüce keçilerden, değişik kuşlardan bahsederdi. Çocukken pek inanamazdım anlattıklarına, masal gibi gelirdi ama sonradan bahsettiklerini televizyondaki belgesellerde görünce ikna olmuş ve onun ne kadar şanslı bir adam olduğunu düşünmüştüm. Artık o kadar doğal geliyor ki Dimitrios'un bunları bilmesi... Bir deniz insanıydı o, çok gezmişti, üstelik meraklıydı, gözlemciydi. Gelin sizlere Dimitrios'un anlattığı en sevdiğim anısından bahsedeyim.

Günlerden bir gün açık denizin ortasında giderlerken, gökyüzünde devasa bir kuş görmüş Dimitrios. Kuşun uçuşunda anormal bir durum hissetmiş ve başlamış izlemeye. Derken kuş alçalmış, alçalmış, alçalmış... Bu normal bir kuş değil, kocaman bir kartalmış ve ölmek üzere iken kendini gemiye bırakmış. Derdi ki Dimitrios; deniz üstünde uçan bir kartal, öleceğini hissettiğinde bir kara parçası arar. İşte bu gemi de onun ölebileceği bir kara parçasıymış. Şaşkınlığını gizleyememiş kartalı gördüğünde. Bakmak için yaklaşmış yanına ama hayvancağız ölmüş tabii. Parlak fikirli bir adam olduğundan, ne

DİMİTRİ DARAVANOĞLU
2mi3museum@gmail.com

Dimitrios Koulurgioti, annesi ve oğlu ile

Dimitrios Koulurgioti, arkadaşlarıyla gemide

Dimitrios İstanbul Boğazı'nda gemide

"Dimitrios Koulurgioti, ailesi ile birlikte Atina'ya göç ettikten sonra burada önce kendi lokantasını açmış, farklı lokantalarda çalışmış, daha sonra da gemilerde çalışmaya başlamıştı. Bu gemiler öyle kısa yolculuklar yapan türden değil, ithalat yapan, yük taşıyan gemilerdi. Dimitrios, gemilerde çalıştığı dönemde İtalya, İspanya, Lübnan, Türkiye gibi birçok ülkenin limanlarına uğramıştı."

yapması gerektiği hemen aklına gelmiş. Kartalı almış geminin soğuk hava odasına koymuş. Atina'ya varır varmaz onu doldurtmak ve o günün anısını unutmamak üzere eve yerleştirmeyi düşünmüş bu devasa heykeli. Günler geçmiş, gemi Atina'ya varmış. Kartalı alan Dimitrios götürmüş bir tahnitçiye. Konuşmuşlar, anlaşmışlar fakat günler sonra tahnitçiye tekrar uğradığında, adam ona kartalın tahnit işlemi sırasında bozulduğunu, dolayısıyla attığını söylemiş. İnanmamış adama Dimitrios, onu doldurup başkasına sattığını düşünmüş. Belki bugün o kartal evimizde değil ama bu anı yıllardan beri anlatılıp durur aile içinde.

Gemilerde çalıştığı dönemde Dimitrios mutfakta çok sık görev almıştı. Yemek yapmak hayatının bir parçası olmuştu. Zaten gemilerde çalışmayı bıraktıktan sonra Atina'da tekrar kendi mekânını açmış, burayı kapattıktan sonra da birçok önemli balık restoranında aşçılık yapmıştı. Atina'da balık restoranlarının tanınan şefi haline gelmişti. Hâlâ anlatır güleriz Dimitrios'un bir zamanlar bize verdiği yemek tariflerine... Alışmış tabii yüzlerce kişiye yemek yapmaya, verdiği tariflerin ölçüleri de hep yüzlerce kişilikti!

Parlak fikirli bir adamdı Dimitrios dedim ya, işte bundan dolayı şakaları, bilmeceleri de parlak bir zekânın ürünüydü. Gelin size bir başka anımızı anlatayım: 90'lı yılların başında Atina'ya gitmiştim. Mutfak masasının üzerinde boş bir soda şişesi ve şişenin içinde büyük bütün bir limon vardı. Bu limon o soda şişesinin içine nasıl girmişti peki? Dimitrios da bunu soruyordu bana; "ben bu limonu bu şişeye nasıl soktum?" Çocuktum, bulamıyordum cevabı. Bakıp bakıp duruyordum şişeye. Dimitrios çözemeyeceğimi anlayınca beni bahçedeki limon ağacının yanına götürdü ve sırrını gösterdi. Henüz yeni çıkmış bir limon meyvesini bir soda şişesinin içine dalında sabitlemiş, limon da şişe içerisinde büyümüş ve daha da büyüyüp şişeyi kırmasın diye zamanı geldiğinde kesmiş.

Dimitrios'un anıları, şakaları anlatmakla bitmez. Onunla yaşadığım her şeyi, ondan öğrendiğim tüm ilginç şakaları ailenin gelecek kuşaklarına aktaracağım günleri sabırsızlıkla bekliyorum.

(*Devam edecek*)

LYDİA ALBUKREK / MUSA ALBUKREK

Pantokrator Manastırı / Zeyrek Camii

Unkapanı köprüsü'nden Bozdoğan Kemeri'ne doğru giderken, başınızı sağdaki tepeye doğru kaldırdığınızda, karşınızda serap gibi devasa Pantokrator Manastırı'nı yani bugünkü Zeyrek Camii'ni göreceksiniz. İstanbul'un dördüncü tepesinde yer alan bu manastır, ihtişamı ile hâlâ göz kamaştırmaktadır. Bu yapının çizgilerini dalgalı bir denize benzetiyorum, sanki manastırın kaderi, geçireceği fırtınaları bünyesinde aksettirmiş. Musa Albukrek'in çizgileri de bu hissi yansıtıyor ve kafes pencerelerinin ardında gizlenen sırları hissettiriyor adeta.

Çok eskiden, tahminen kırk yıl önce, Pantokrator'a ilk gittiğimde yapı çok bakımsız bir halde idi ve bu hali ile eski günlerin ihtişamını aksettiriyor, seyredeni de hayal alemine sürüklüyordu. Nerdeyse bin yıllık dev yapı günümüze kadar deprem, yangın, istila gibi olaylara rağmen hâlâ ayakta ve karşımda duruyordu. Mimarisi dalgalı bir deniz gibi iç içe giren kemerler, arkadlar, kafes pencereleri, içerde bulabileceklerimin habercisiydi. Dua saatlerinin dışında olduğundan, kilitli olan kapıyı açtırmak için caminin bahçesinde bulunan imamın evinin kapısını tıklamıştım. Kapıyı, yemyeşil gözlü, imamın oğlu olduğu anlaşılan bir delikanlı açmıştı. Camiyi gezmek istediğimizi ifade ettik ve genç bize kilitli cami (kilise) kapısını açtı. Etrafımıza dikkatle bakındıktan sonra, delikanlı "bir dakika" dedi ve yerdeki halıyı aralayarak bize yerdeki "cloisonné" bezemeli mermerleri gösterdi. Çok güzel ve heyecan vericiydi.

Gezebileceğim kısımlarda dolaştığımda, içim garip bir hisle dolmuştu. Sanki o mekânlarda yürüyen keşişlerin adımlarını ve koro halinde yükselen dualaların seslerini duyuyordum! Rum-

“Pantokrator Manastırı’nın ilk kilisesi, imparator II. Yoannis Comnenos ve eşi Macar asıllı prenses İrene tarafından 1116’da inşa edilmeye başlanmıştır. Yapıların mimarının Nikeforos olduğu bilinmektedir. Esas Pantokrator Kilisesi bu ilk kilisedir. Bu ilk yapıda kilisenin dışında bir manastır, bir kütüphane, bir hastane ve cüzzamlılar için bir bakımevi bulunmaktaydı.”

ların Vasilisası olan İrene’nin ve Jean Comnenos’un dikkatli bakışları altında hayat bulan bu devasa yapının oluşumunu hissediyordum. Birkaç yıl önce yapının restorasyonu başlarken ziyaret ettiğimizde, Unesco Dünya Mirası listesine alındığı söylemlerini duymuştuk. Pek ümitlenmiştim. Kim bilir ne kadar iyi bir restorasyon yapılacak ve tüm dünyaya sunulacak diye düşünmüştüm!

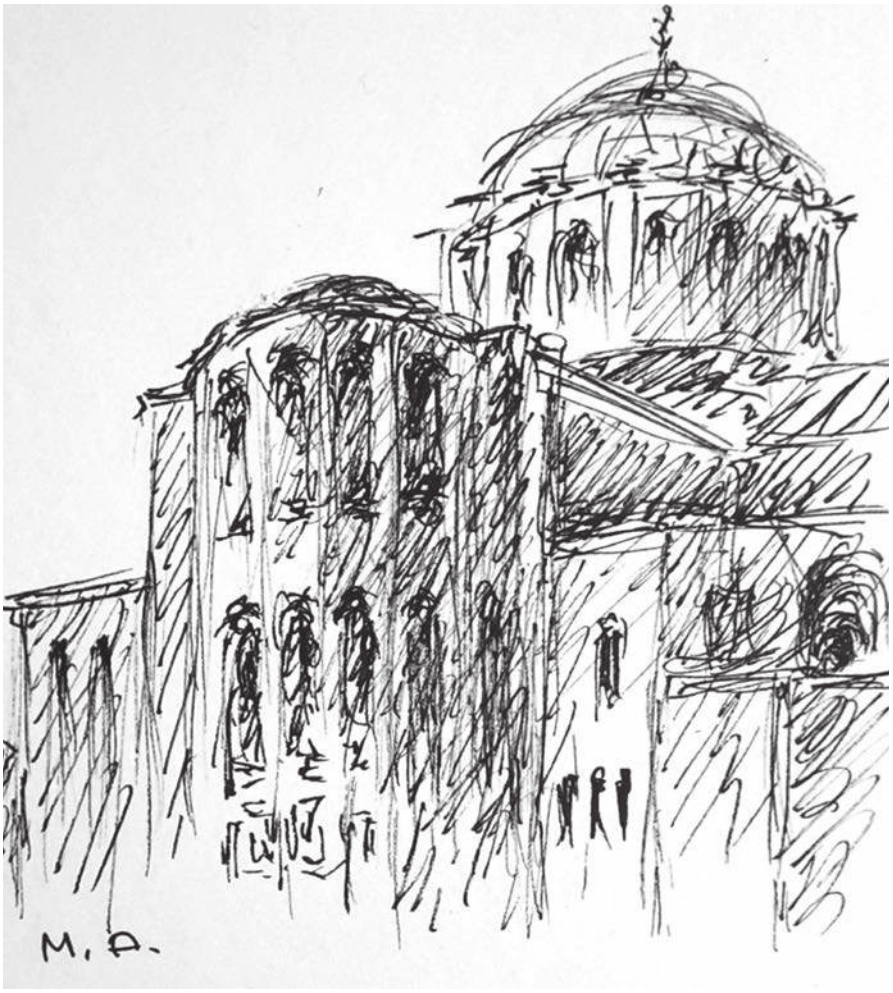
Geçenlerde, 2019’da bitmiş olan restorasyondan sonra Pantokrator’a tekrar gittim. Gözlerime inanamadım. O güzel Bizans tipi pencereler tamamen değiştirilmişti; küçük kare şeklindeki deliklerin lale şeklini aldığını gördüm. Dış cephede, deniz dalgalarını andıran bazı kemerler yok edilmişti. İç kısmına gelince, çok estetik, beyaz badana üzerindeki Osmanlı tipi süslemeleri olan güzel bir camiyi gezmiş oldum. Sadece giriş kapılarının pembe mermer kirişleri, bazı yerlerdeki frizler eski halini muhafaza ediyordu. Hayal etmem için çok fazla bir malzeme kalmadığının bilincine vardım.

Her şeyden önce “Pantokrator” sözcüğünün etimolojik yönden anlamını açıklayacağım: Hz. İsa’ya atfedilen sıfatlardan biri olan bu sözcük, eski Yunanca “Panto” - tüm (bütün), “Krateo”- hakim olmak; yani her şeye kadir İsa anlamına gelmektedir. Ortodoks kiliselerinde bulunan mozaik veya ikonalarda Hz. İsa’nın sağ elinin üç parmağıyla takdis ettiği ve sol elinde tuttuğu Kitab-ı Mukkades figürlerine İsa Pantokrator, Dünyanın Efendisi denir.

TARİHÇE

Pantokrator Manastırı’nın ilk kilisesi, imparator II. Yoannis Comnenos ve eşi Macar asıllı prenses İrene (Piroshka) tarafından 1116’da inşa edilmeye başlanmıştır. Yapıların mimarının Nikeforos olduğu bilinmektedir. Esas Pantokrator Kilisesi bu ilk kilisedir. Bu ilk yapıda kilisenin dışında bir manastır (700 keşişi barındıran), bir kütüphane, bir hastane ve cüzzamlılar için bir bakımevi bulunmaktaydı. 1134 yılında eşi İrene’nin vefatından sonra Yoannis Comnenos ilk kilisenin kuzeyinde, halka açık olan Theodokos Eleusa, yani “Hz. İsa’nın merhametli annesi”, kilisesini inşa ettirdi. İki kiliseyi bağlayan daha küçük bir şapel, St. Mikail’e atfedilmiştir; İrene, Yoannis ve başka Comnenos ve Paleologların mezarları bu orta şapelde bulunmaktadır.

MS 1200 civarında, dördüncü Haçlı seferinde, Costantinopolis Haçlıların eline düşmüş ve Pantokrator, Venedikli St.

Antuan katolik papazları tarafından işgal edilmişti. Bu sırada son latin İmparatoru Baldwin, Pantokrator'u kendine mesken edindi. Bu sırada birçok değerli eşyanın yağma edilip Venedik'e Saint Marc Kilisesi'ne taşındığı rivayet edilir.

Bu işgalin bitiminde, 1261 yılında tekrar ortodoks papazlar kiliselerine kavuşabildiler. Ancak yapılar çok hasar gördüğünden bazı kısımlar yeniden inşa edildi. Ayrıca manastır Cenevizliler tarafından kısmen yıkılmış ve akabinde tekrar inşa edilmiştir. 1453'te, İstanbul'un fethine kadar manastırda birçok keşiş yetişmişti. Bu keşişlerden biri, Gennadius adıyla bilinen meşhur George Scolarius'tu. Doğu ve Batı Katolik Kiliselerinin ayrışmalarına (Şizma) son vermek üzere 1428 ve 1439 yıllarında Ferrara ve Floransa'da gerçleşmiş olan Konsillere katılmıştı ve bunların neticesinde iki kilisenin birleşme kararı arifesinde Konstantinopolis halkı bu birleşmeye karşı geldi ve o zamanki imparator Konstantinos Dragases, birleştirme taraftarı olan Gennadius'u Pantokrator'a hapsettirdi. Konstantinopolis'in fethinden sonra Fatih Sultan Mehmet, inanç ve din özgürlüğü saygısı ile Gennadius'u hapisten çıkarıp, Rumların birinci patriği olarak tayin etti. Bundan sonra Kiliselerin Ayrışımı (Şizma) tamamen kabul edildi. Böylece Katoliklerin merkezi Roma ve başlarında Papa, Ortodoksların merkezi Fener ve başlarında Patrik oldu.

İstanbul'un fethinden sonra Pantokrator, cami ve medreseye çevrildi. Molla Zeyrek Mehmet Efendi, medresenin ilk hocası olduğundan o gün bugün Molla Zeyrek Camii olarak adlandırılıyor. Osmanlı döneminin ilk eğitim kurumu bu binada oluştu. Fatih Camii külliyesinin inşaatı tamamlanınca medrese oraya taşındı. 1766 ve 1894'teki depremlerde yapı ciddi hasar gördü.

MİMARİ

Duvarlar tipik orta bizans devri tekniğiyle yapılmıştır. Bu dönemde çok yaygın olan ve bir sıra tuğlanın geri çekilmesi ile yapılan gizli tuğla duvar örgüsü kullanılmıştı, bu nedenle duvarlar oldukça kalındır.

Duvarların belli bir seviyeye kadar eski yapılardan sökülerek getirilen renkli mermer levhalarla kaplı olduğu, üst kısımların ve örtü sisteminin mozaik tekniğinde zengin bir süsleme sanatına sahip olduğu, kalan izlerden tespit edilmektedir. Pencerelerde çok zengin renkli camlarla yapılmış vitrayların yer aldığı, 1970'lerde gerçekleştirilen restorasyonlarda ele geçen parçalar sayesinde ortaya çıkmıştır. Güneydeki yapının zemini de Bizans döneminden günümüze kalan en zengin "opus sectile" tekniğinde mermer döşemelerden birine sahiptir. Döşemenin düğümlerle birbirine bağlanan dairesel madalyonlarından bazılarının antik sanattan esinlendiği sanılan figürlü süslemeleri çok iyi korunmuştur. Bu döşemenin varlığı ahşap kaplamanın 1950 yıllarında değiştirilmesi sırasında tespit edilmiştir. Binanın zengin süslemesi mermer, cam, taş, mozaik ve fresk gibi değişik malzeme gruplarında ortak motiflerle şekillenen bir bezeme üslûbu ile yapılmıştır. Hz. İsa'nın hayatını ve Havarileri tasvir eden mozaikler vardı.

Kuzey kilisesinin, 7 metre çapında tek kubbesi olup, planı haç şeklinde ve sekizgen absidi vardır. Saçak hattı boyunca uzanan üçgen motifli ve köpek dişini andıran frizleriyle dikkati çekmektedir. Güney kilisesi en büyüğü olup, orta şapele kadar uzanan bir "exo-nartex"i bulunur. İki kubbesi ve "matroné" yani kadınların gidebileceği bir üst balkonu vardır. Orta Şapel, yani İmparatorluk şapeli, iki kub-

be ve tonozlarla örtülüdür. Caminin batı cephesinde inşa edilen tuğla minare muhtemelen Fatih dönemine aittir; ancak Osmanlı dönemi boyunca onarımlar geçirmiştir.

Manastır ve kilise hakkında bunca ayrıntılı bilginin kaynağını sanırım merak edersiniz. Bu bilgiler Typikon denen kayıtlardan günümüze gelmiştir. Typikon: Olayları kronolojik olarak kayda geçiren bir nevi vakıf arşividir (vakfiye). Bilindiği kadar, Typikon'un bazı bölümlerinin el kopyaları Fener Patrikhanesi'nde, bazıları Xanti Adası'nın kütüphanesinde, bazıları da Paris'te bulunmaktadır.

Manastırın vakıf belgelerini kapsayan typicon sayesinde, 1134 ile 1453 yılları arasında geçen zamanda, manastırda yapılan her şeyin kaydı, bazı eksiklere rağmen günümüze kadar ulaşmıştır. Litürjiden başka mimari bilgiler, üç kilisenin dekorasyonu, keşişlerin yaşam koşulları ve kuralları, hastane yönetimi ve organizasyonu (çalışan kadın ve erkek hekim ve personelin vardiyaları, maaşları, hastaların beslenme şekilleri, masraflar…), vakfa verilen yardımlar, bağış edilen kutsal objeler, hibeler.

Typikon'un kayıtlarına göre kilisenin giriş kapısında bir İsa Pantokrator mozaiği mevcuttu; ana apsiste "Diriliş" ve "Çarmıha Gerilme" sahneleri; güney apsiste "Son Akşam Yemeği"; kuzey apsiste " Hz. İsa'nın Ayaklarının Yıkanışı" ve kapıların üzerinde "Meryem'in Ölüm Sahneleri" vardı. Merhametli Meryem Kilisesi'nde dış kapıda Hz. İsa'nın ve içerideki kapıda Vaftizci İoannes'in birer mozaiği hâkimdi. Ayrıca Meryem Ana'nın bir mozaiği de yer almaktaydı.

BUGÜN

2009 ile 2019 yılları arasında süren restorasyonda kilise ve manastırın Bizans geçmişi, aslında yapı çok harap durumda olduğundan, pek ele alınamadı. Ancak yapının dış cephelerini, birinci, yani Pantokrator Kilisesi'nde bulunan Mihrap, Minber ve I. Abdülhamit zamanında yapılmış olan "Hünkâr mahfili" restore edildi.

Günümüzde Pantokrator'a gittiğimizde muazzam yapının iç kısmında Bizans hatırası olarak ancak görebileceğimiz: Exonartex'in üst kısmındaki küçük bir Bizans haçı, gene bir üst kısımda küçük süslemeler (frizler); kilise kapılarının kırmızı mermerleri, boydan boya kırmızı halılarla kaplı olan ve hâlâ var olduğunu tahmin ettiğim mermer döşemenin bezemeli taşlarıdır.

Pantokrator Manastırı yanında bulunan Şeyh Süleyman Mescidi, Pantokrator külliyesinin bir parçası idi. Pantokrator'un restorasyonu süresince yapılmış olan arkeolojik kazılarda manastırdan önce o zeminde oldukça büyük bir Roma sarayı temelleri bulunmuştur.

(Devam edecek)

KAYNAKÇALAR

- Ernest Mamboury: Istanbul touristique (1951)
- Bob Atchison: History of the Pantokrator Monastery - Zeyrek Camii
- Michel Kaplan: Büyük İmparatorluk Vakfı Pantokrator - Zeyrek Camii
- Paul Gautier: Le Typicon du Christ Sauveur Pantocrator
- Çelik Gülersoy: A guide to Istanbul (1976)
-Wikipedia

* Musa Albukrek'e ait çizimler 1982 tarihlidir.

KORNİLİA ÇEVİK BAYVERTYAN
99kornilia@gmail.com

Türk-Yunan İlişkileri Uzmanı, Doç. Dr. Esra Özsüer, "Halklar arasında dostluğa çok inanıyorum"

İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Avrasya Siyasi, Sosyal, Ekonomi ve Kültür Araştırmaları Anabilim Dalı'nda öğretim üyesi olarak görev yapan Doçent Dr. Esra Özsüer ile geçtiğimiz ay gerçekleştirdiğimiz sohbet sırasında hem geçmişe dayanan dostluğumuzu tazeledik, hem de Türk-Yunan İlişkileri ile bu uğurda eğitimci olarak kat ettiği yol ve üstlendiği misyon hakkındaki görüşlerini paylaştık. Bu hoş sohbetimizi okuyucularımızla paylaşmak ise benim için ayrı bir mutluluk.

Türk-Yunan ilişkileri alanında uzmanlaşmadan önce, akademide Çağdaş Yunan Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde kadroluydunuz. Yunan Dili ve Edebiyatı'na olan ilginiz nasıl başladı, nasıl gelişti?

Atina'ya ilk kez 1999 yılında üniversite ikinci sınıftayken, ardından 2001 ve 2009 yıllarında gittim ve pandemiyi saymazsak hiç ara vermeden ziyaretlerime devam ettim. Orada mutlu oluyor, sanki bir yarımı buluyorum diyebilirim. İlk zamanlar bilinçsiz olduğumdan bir buçuk ay hayata katılmadan, evden okula, okuldan eve bir tempoda zaman geçirdim. 90'lı yıllar Türk-Yunan ilişkileri için de krizlerin yaşandığı zor bir süreçti, dolayısıyla önyargılarım vardı. Aslen Ankaralıyım ve Ankara'da, İstanbul'daki kozmopolit yaşam yok. Ayrıca hayat tarzı çok farklı. Saat 20.00'de hayat duruyor mesela. Yunan içinse gece hayatı ve eğlence kültürü çok önemli. Ekonomik krizde bile bu böyle devam etti. Bize göre geç sayılabilecek bir saatte yemek yiyorlar vs. İlk gidişimde adapte olamamıştım ama 2009'da tekrar gittiğimde yaşım da algım da bir hayli değişmişti. O dönemler Çağdaş Yunan Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde ders veriyordum. Bir bursla Atina'ya gittim. İlk gittiğimden farklı olarak artık Yunanca öğretiyordum, dolayısı ile kitapçılar olsun, sosyal hayat olsun her alanda yoğun mesai harcadım. Sadece turist olarak değil, sanki orada yaşayan biri gibi davrandım. Bölgeyi koklamak, nüfuz etmek, farklı cephelerden bakmak ve yakınlaşmak bana orayı yeniden keşfettirdi. Tanıdığımı sandığım Yunanları aslında hiç tanımadığımı anladım. Halka karıştım, sadece turistik yerleri değil, şehrin arka sokaklarını, çarşı pazarlarını gezdim. 2010'da, yeniden ama bu sefer Selanik'e gittim ve kararımı verdim. Doktoramı Yunanistan'da yapmak istiyordum.

Panteion Üniversitesi'nde, Siyaset Bilimi ve Tarihi Bölümü'nde doktora yapma sürecinizi anlatır mısınız?

Doktora yapmaya karar verdiğimde hocam Herkül Millas'a danıştım. Onun önerisiyle Prof. Dr. Dimitris Christopulos'la tanıştım. Doktora serüvenim böyle başladı. Siyaset Bilimi ve Tarih Bölümü'nde doktora yaptım. Panteionlu olmaktan çok memnunum, hocalarımın bilimsel olarak üst pencereden bakabilen çok yönlü kişiler olduğunu düşünüyorum. Mesela en son gidişimde şu an Milli Eğitim Bakan Yardımcısı görevini üstlenen Prof. Dr. Angelos Syrigos ile Panteion'da buluşmuştuk. Syrigos, Türk-Yunan ilişkileri uzmanı, Türkiye ko-

KORNİLİA ÇEVİK BAYVERTYAN
99kornilia@gmail.com

> *Türklerin ve Yunanların birbirlerinin arşivlerini okumaları oldukça önemli ve gerekli çünkü birbirlerinin tarihini okumadan kendi tarihlerinin boşluklarını dolduramazlar, tamamlayamazlar. Yunan arşivlerinde çok iyi karşılandım. Tüm arşivlere rahatlıkla ulaştım diyebilirim.*

nusuna oldukça hakim bir bilim insanı fakat ne kadar pembe bir tablo da çizsem yabancı bir ülkede doktora yapmak öyle kolay bir şey değil zira doktorayı gündelik konuştuğun dilde değil, akademik dilde kaleme almak durumundasın. Ben de çabamın üstünde bir performans gösterdim. Örneğin akşamları Atina Üniversitesinin sertifika programlarına kayıt olup bazı dersleri takip ettim. Prof. Dr. Paschalis Kitromilidis ve Prof. Dr. Evanthis Chatzivasiliu gibi Yunanistan'da çok önemli tarihçilerin derslerine katıldım ve o derslerden sertifika aldım. Onlarla tanışmam bana Yunan arşivlerinde birçok kapı açmıştır. Sayelerinde Yunan arşivlerinde nasıl çalışılacağını öğrendim.

Arşivde çalışmayı o kadar çok sevdim ki doktora yemin törenimden hemen sonra Venizelos arşivine gidip araştırma yaptığımı bilirim. Arşiv kültüründe siyaset bilimine göre daha geniş bir alan olduğunu gördüm. Tarih ile ilgili bir konuda mutlaka arşivi kullanmak gerekli. Ayrıca her iki tarafın da, Türklerin ve Yunanların birbirlerinin arşivini okumaları oldukça önemli ve gerekli çünkü birbirlerinin tarihini okumadan kendi tarihlerinin boşluklarını dolduramazlar, tamamlayamazlar. Yunan arşivlerinde çok iyi karşılandım. Tüm arşivlere rahatlıkla ulaştım diyebilirim. Yunanca konuşmak tabii ki çok faydalı oldu bu süreçte. Arşiv görevlileriyle daha rahat ve net iletişim sağladım. Yunanistan'da bana sadece Karatheodori arşivini açmadılar. Bundan dolayı çok üzüldüğümü belirtmek isterim. Tarihçiler beni çok iyi anlayacaktır. Belge üzerinden yeni bir şey söylemek hevesiyle dokunursunuz her arşiv nüshasına. Tabii verilmeyince haliyle bir hayal kırıklığı oldu.

Doktora tezinizin konusu hakkında bizleri aydınlatır mısınız?

Doktora danışmanım Dimitris Christopulos, Paris'te Birleşmiş Milletler'e bağlı bir azınlık komisyonunun başkanlığını da yapmış, alanında son derece söz sahibi bir hocadır. Yunanistan'da bilinen hukukçudur. Yine Yunanistan'da azınlıklar konusunda önemli bir isim sayılan Prof. Dr. Konstantinos Tsitselikis ile birlikte ortak çalışmaları da bulunuyor. Doktora tezim, Öteki ve Kimlik üzerine idi. Türkiye ve Yunanistan'da çocuklara yönelik popüler tarih kitaplarında karşılaştırmalı şekilde öteki imajını inceledim. Sonrasında Yunanistan'da Periplus yayınlarından kitap olarak çıktı. Kitap Yunanistan'da ses getirdi ve olumlu değerlendirmeler yapıldı. Türkiye'den ve Yunanistan'dan yaklaşık yüze yakın çocuk kitabını inceledim. Kitapları popüler tarih alanından seçtim. Bu kitaplar imaj oluşturma aşamasında resmî tarih kitapları kadar önemli çünkü bunları çocuğuna seçerek, bilerek alıyorsun.

Her iki ülke açısından çıkan sonuç ise maalesef pek iç açıcı değil. Karşılıklı oluşturulan imajların daha çok olumsuz olduğunu söyleyebilirim. Mesela rahmetli Vangelis Kehriotis doktora jürimdeydi ve tezimi okuyunca şöyle dediğini anımsıyorum. "Bu kitapları çocuğuma asla okutmayacağım." Şunu da belirteyim;

KORNİLİA ÇEVİK BAYVERTYAN
99kornilia@gmail.com

kitapların bir kısmı kilise yayınlarından çıkmış, birçoğu 70'li yılların kitabı. Kıbrıs olaylarının yaşandığı yıllar. O dönemin Türk-Yunan ilişkileri anlayışını yansıtıyor. Tabii ki tüm Yunanlar ve Türkler bu kitapları okumadı. Her iki taraf da ötekinin imajını Hristiyanlık ve İslamiyet, yani din üzerinden etkilemeye çalışmış. Bu kitaplar kısacası din ve etnik milliyetçilik üzerineydi.

Şu an aktif olduğunuz alana ne zaman el attınız?

2012'de Çağdaş Yunan Dili'nden ayrıldım ve İstanbul Üniversitesi Avrasya Enstitüsü'nde görevlendirildim. Yardımcı Doçentliğim sırasında ise akademik yönüm belli olmuştu. Akademide iki uzmanlık dönemi vardır; biri doktoradır diğeri de doçentliktir. Yunanistan'da doktorayı aldıktan sonra burada denkliğe başvurdum. 2016'nın başında YÖK'ten denkliğimi aldım. Doktora tezim Siyaset Bilimi ve Tarih olarak geçiyor. Bunun karşılığı Türkiye'de bölüm olarak yok. Dolayısıyla YÖK, alan olarak ikisinden birini seçmemi istedi. Hatta denklik jürimdeki bir hoca beni arayıp "İyi düşün" demişti. Ben de Tarihi seçtim ama Siyaset Bilimi teorisinden de yararlanıyorum çalışmalarımda. Belgeleri salt vakanüvis bir anlayışla ele almıyorum. İşin içine sosyolojiyi de uluslararası ilişkileri de katarak yorumluyorum. Siyasi Tarih alanında uzmanlaşmak istedim. Çalışmalarıma daha uygun bir alan olduğunu düşünüyorum. Arşivi de teoriyi de birlikte kullanabiliyorsun. Siyasi tarihçiliğim, doçentlikle mühürlendi. 2020 yılında Siyasi Tarih alanından doçent oldum.

Türk-Yunan İlişkileri uzmanlığı ile Siyasi Tarihçiliği nasıl birleştirdiniz?

Doçentlik belgemde bu yazmıyor, ancak akademide bir usul vardır. Ben daha gelenekçi kanadı temsil ettiğimi düşünüyorum yani belli alanda söz sahibi olmak için bir konuya yoğunlaşırsın. Bir hocanın, genel kültür derecesinde her konu ve alanda bilgisi vardır, ancak uzmanlık alanı denen kısım da vardır. Bölge uzmanı olarak bana bu yetkiyi veren akademik çalışmalarımdır. Bu misyon; yazdığın kitaplar, makaleler, çalışmalar üzerinden veriliyor ya da sosyal medyayı iyi kullanıyorsan görünürlüğün daha çok artıyor.

Uzun zamandır Türkiye-Yunanistan ile ilgili karşılaştırmalı yazılar yazıyorum. Belli bir dönem belirlemedim çalışmalarımda. Konuları 19. yüzyıldan günümüze kadar getirebiliyorum. Örneğin Mora İsyanı'nı ele alan bir makalem de var, Syriza dönemini incelediğim bir çalışmam da var. Ayrıca Turkokratia kitabım Orta Çağ'dan günümüze bir süreci kapsıyor ki, içinde daha çok Batı'yı ilgilendiren oryantalizm gibi farklı bir konu bulunuyor. Yine Trabzon Rum Mektebi ile ilgili çalışmam var ve bunun gibi daha birçok örnek sıralayabilirim. İşte bunlar senin Türk-Yunan İlişkileri çalıştığına dair bir algı oluşturuyor. Açıkçası bundan çok memnunum. Yunanistan üzerine arşiv boyutunda çalışan gerçekten çok fazla araştırmacı yok. Bizden önceki jenerasyonu da elbette unutmamak gerekli. Örneğin Prof. Dr. Engin Berber, Prof. Dr. Elçin Macar alanın ilk örnekleridir.

Bu iki ülke tarihi en rahat dönemini ne zaman yaşadı?

İki dönem var; Birincisi 1930'lar, ikincisi de 1950'lerde. 1930'da Yunanistan'da Venizelos politikası etkin. Yine Türkiye'de de Atatürk ve Erken Cumhuriyet dönemi var. Her iki taraf büyük Türkiye ve büyük Yunanistan hayalini, çağdaş ve demokratik bir ülke üzerinden inşa etmiş. Yine her iki ülke teritoryal sınırlarını oluşturmuş, ekonomi, kültür, tarım gibi farklı alanlarda içte büyümeyi hedeflemiş bir siyaset benimsemiş. Örneğin Türkiye ve Yunanistan'da bu dönemde kabul edilmiş ilkeler birbirlerine oldukça benzer özellikler gösteriyor. Her iki ülke açısından dostluk ilişkileri gayet iyi bir seyirde devam ediyor.

1930'da Türk-Yunan Dostluk Antlaşması imzalanmış, 1932'de iki ülke liderleri karşılıklı ziyaretlerde bulunmuş. Öte yandan Türkiye bu dönemde Yunanistan dışında diğer komşu ülkelerle de dostluk antlaşmaları imzalamış. Türkiye, Yunanistan, Romanya ve Yugoslavya ile 1934'te Balkan Paktı var mesela. Akdeniz ve sınır komşuları ile güven ortamı yaratılmak istenmiş. Türkiye ve Yunanistan arasındaki sıcak ilişkiler 1955'e kadar devam etmiş. Mesela Kore Savaşı'nda müttefiklerden biri Türkiye ve Yunanistan. O dönem Nato'ya girme sürecinde yine bir yakınlaşma söz konusu. Ancak 1955'ten sonraki olaylarla bu denge her iki taraf için de bozuluyor. Kıbrıs, Azınlıklar sorunu gibi

> *"Yunanistan'da Türk dizileri gösterimi bir milattır çünkü kapı deliğinden baktığı o komşu ilk defa onun hafızasında hayal ettiği görüntünün dışına çıkmıştır. Yunanlar komşunun kapısını tam açamasa da içeriye diziler sayesinde bir ufak delikten bakabilme fırsatı yakalamıştır."*

KORNİLİA ÇEVİK BAYVERTYAN
99kornilia@gmail.com

günümüze kadar uzanan çözümsüz meseleler başlıyor. Homojen toplum oluşturma hem Yunanistan hem Türkiye için aslında bir devlet politikası. Orada Makedonya topraklarından Müslümanlar sürülüyor. Burada, özellikle ticarette ve ekonomide Rum varlığı istenmiyor. Maalesef böyle bir tarihi miras üzerinden ikili ilişkilerimizi yaşıyoruz.

Uzun bir kriz ortamından sonra 1997'de, Cem ve Papandreu ile temaslar başlıyor ve yeniden dostluk dönemine giriliyor. Aslında 99 depremi diye başlatılır bu dostluk dönemi fakat bence 99 depremi biraz işin kaymağını yiyen dönem ve olayın popüler kısmı. Çok ilginç bir şey söyleyeceğim, geçenlerde bir deprem oldu hem İzmir'de hem karşı tarafta Sisam Adası'nda. O zaman yine birden dostluk mesajları verilmeye başlandı. Halbuki o günlerde Doğu Akdeniz krizi söz konusuydu ve her iki taraf da ciddi gerilmişti. İlginç olan iki toplum da acılar üzerinden dost olma eğiliminde. Bunu bir yazımda hicivli bir dille de ele aldım, deprem olmazsa dostluk ilişkileri gündeme gelmeyecek diye. Bizi sadece deprem acıları birleştirmemeli.

Popüler kültür üzerinden bakıldığında, sivil toplum örgütlenmeleri vs. iki ülke arasında dostluğa katkıda bulunabilir. Nitekim bunun tarihte birçok örneği de var. Ancak her seferinde çabaların sonuçsuz kaldığını, dostluk rüzgârlarının dönemsel olduğunu görmekteyiz. Bir de dikkat çeken bir husus, Yunanların travması Türklerin zaferi, Türklerin travması da Yunanların zaferi olarak karşımıza çıkıyor. Örneğin Mora İsyanı bizim travmamız, onların zaferi veya 1922 bizim zaferimiz çünkü işgal sona eriyor ve aynı zamanda Cumhuriyet kuruluyor, onların ulusal felaketi. Bu zıt algıdan dolayı zemin hep kaygan. Sonuç olarak, Türk - Yunan dostluğunu, Türkiye ve Yunanistan üzerinden değerlendirdiğim zaman mümkün görmüyorum. Ancak şunu çok rahat söyleyebilirim ki halklar arasında dostluğa çok inanıyorum. Bir Eleni ile bir Ayşe pekâlâ çok iyi dost olabiliyor. Ancak akademide dahi Türk-Yunan dostluğu, konu olarak değerlendirildiğinde çetrefilli bir durum ortaya koyuyor.

Sevgili Esra, editörlüğünü üstlendiğin ve Temmuz ayında yayınlanacak Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi SSAD'ın Türk-Yunan ilişkilerini konu alan özel sayısı hakkında bilgi verebilir misin? Bu proje nasıl ve hangi amaçla doğdu?

Bu proje uzun zamandır aklımda olan bir şeydi. Ancak zorlukları vardı çünkü Türk-Yunan İlişkilerini konu alan çalışmalar içerisinde insanlar hep sorun düşünüyor, bunun için de kısır bir alan olarak görülüyor. Bu yüzden akademide konu ile ilgili çalışmak isteyen çok az kişi var. Derken, SSAD dergisinin bana sunduğu teklif geldi. 'Biz özel bir sayı çıkarmak istiyoruz. Bunu da senin götürebileceğini düşündük, editörlüğünü yapar mısın?' şeklinde. Altyapı zaten hazırdı. Bu sayıdan çok umutluyum diyebilirim. Derginin bu özel sayısında pek çok farklı disiplinden makaleler yer alacak. Bu çalışmanın, literatürde gerçekten büyük bir boşluğu dolduracağına inanıyorum. Ayrıca Doğu Akdeniz ve Ege sorununu ele aldığım yeni bir kitabımın müjdesini verebilirim. Türkiye ve Yunanistan'dan önemli akademisyenlerin yazılarıyla katkı sağladığı bu kitap 2021 yılı içinde Kripto Yayınları'ndan çıkacak.

Yunanistan'da son yıllar moda olan Türk dizileri hakkında ne düşünüyorsunuz?

Yunanistan'da Türk dizileri gösterimi bir milattır çünkü kapı deliğinden baktığı o komşu ilk defa onun hafızasında hayal ettiği görüntünün dışına çıkmıştır. Yunanlar komşunun kapısını tam açamasa da içeriye diziler sayesinde bir ufak delikten bakabilme fırsatı yakalamıştır. O delik Türk dizileridir. Orada Türkiye ile ilgili olumlu yönde bir algı da oluşmuştur. Ancak tabii şöyle bir şey de var. Yunanlar bu Türk dizileri sayesinde Türkiye'de herkesin yalılarda falan yaşadığını düşünüyor. Zenginlik, Boğaz, yalılar… Elbette burada böyle bir dünya yok ama Yunanistan'ın Türk algısını, Türk imajını olumlaması konusunda diziler yine de büyük bir adım sayılmalıdır.Φ

ELENA KOVAÇİ UYGAN
euygan@hotmail.com

Bir zamanlar Pera Doğu'nun Paris'iydi (8. Bölüm)

Pera'da, birbirinden farklı dört grup, Rumlar ağırlıklı olmak üzere; Ermeniler, Museviler, Kırım Savaşı (1853-1856) sonrasında Beyoğlu'na yerleşen 10 bin Levanten, bu bölgede azınlıkta kalan Türkler ve yabancı erkân farklı bir dengede bir arada yaşamaktaydı. Cemaat okullarının açılması ile şehrin kültür seviyesi yükseldi.

Fransız Devrimi ardından gelen Aydınlanma Hareketi'nin bir örneğini yıllar sonra ciddi bir toplumsal dönüşüm geçiren Pera bölgesi yaşadı. Modernleşme yolunda müthiş bir değişimdi bu. Galata bankerleri, geniş çapta nitelikli iş gücü ihtiyacını karşılayacak okullara ihtiyaç duymaya başlayınca, İstanbul geneli gibi Pera'da da, arka arkaya her cemaatin ihtiyacına yönelik okullar açılmaya başlandı. 1867'de ilk kez Avrupa'ya giden Osmanlı padişahı Sultan Abdülaziz, Fransız eğitim sistemine hayran kalınca, döner dönmez Beyoğlu Galatasaray'da, 1868'de eğitime geçen "Lycée Impérial Ottoman de Galata-Sérai" (Mekteb-i Sultani) adında, Fransızca eğitim esaslı liseyi kurar. Bunu; Taksim'deki Rum Zapyon Kız Lisesi, yanında Ermeni Esayan Lisesi, Galatasaray Lisesi'nin hemen yanında Zoğrafyon Rum Erkek Lisesi takip eder. Sıraselviler'deki Fransız St. Pulcherie Kız Lisesi, Merkez Rum Kız Lisesi, sonraları Atatürk Lisesi olarak eğitime devam eden St. Jeanne d'Arc, Hadjihristou Rum-Fransız Lisesi, Galileo Galilei İtalyan Lisesi, Panayia Kilisesi yanında Panayia Okulu, bugün Beyoğlu Anadolu Lisesi olarak bilinen British High School'u, Katolik Rum cemaatinin Hamalbaşı'ndaki Odigitria Kız Lisesi ve belki de en öncülerden biri, Eczacıbaşı Sokağı'nda "Panahrantos Okulu bölgede yerlerini alır.

Tokatlıyan Oteli, Pera (Beyoğlu)

GENEL GÖRÜNÜM

Pera'da, birbirinden farklı dört grup, Rumlar ağırlıklı olmak üzere; Ermeniler, Museviler, Kırım Savaşı (1853-1856) sonrasında Beyoğlu'na yerleşen 10 bin Levanten, bu bölgede azınlıkta kalan Türkler ve yabancı erkân farklı bir dengede bir arada yaşamaktaydı. Cemaat okullarının açılması ile şehrin kültür seviyesi yükseldi. Matbaalar, ilk tiyatrolar, restoranlar, oteller, dansing denen müzikli eğlence mekânları, operalar, sinema ve gece kulüpleri, balo salonları ve kafe şantan'lar bölgeyi o kadar çekici hale getirmişti ki şehir halkı eğlenmek için buraya aktı. Hızlı bir yapılanmaya giren Pera, sanat ve zarafetin egemen olduğu kozmopolit bir yapı kazanmaktaydı. 1880'lerde İstanbul Rumlarının nüfusunun, İstanbul'a yeni göçlerden sonra yaklaşık 200 bin kadar olduğu tahmin edilmektedir. 1800'lerin ikinci yarısında şehirde ulaşım atlı tramvaylar, kayıklar ve muhtelif deniz taşımacılığından ibaretti. Londra metrosu ardından Tünel, dünyanın ikin-

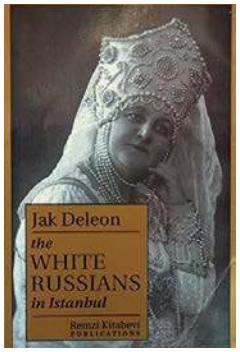
ELENA KOVAÇİ UYGAN
euygan@hotmail.com

Füniküler, Tünel, Pera, 1920

Gazino Şato, Negroponti Kardeşler ve Mme Taskin, Tünel, Pera, 1961

Atlı tramvaylar, Pera, 1869

ci metrosu olarak -her ne kadar ilk yıllarda rağbet görmeyip hayvan ve eşya taşımacılığında kullanıldıysa da- bilahare yaygın olarak ulaşım ağına katıldı. İstanbul'a ilk otomobilin gelişi konusunda çok kesin bilgiler mevcut değilse de Romanya prenslerinden Bisko, 1905 yazında özel izinle İstanbul'a otomobiliyle geldikten sonra İstanbul halkı günlerce Bisko'nun "Zat'ülhareke"sini konuşmuştu. "Cadde-i Kebir" 1913'te ilk Beyoğlu-Şişli arası elektrikli tramvay hattı ile şehrin bu yeni yerleşim bölgelerine bağlanmış oldu.

1912 yılına gelindiğinde, şehirdeki 130 mimarlık ofisinin neredeyse tamamı Ermeni ve Rum mimarlarına aitti. Osmanlı için anıtsal binalar, köşkler, saraylar sadece Padişah ve yüksek rütbeli subaylarının imtiyazı iken, yabancı mimarların izlerini taşıyan saat kuleleri, karakollar, fabrikalar, hastane binaları, okullar gibi batı etkisindeki anıtsal ölçekli yapılar yaygınlaşmaya başladı. İstiklâl Caddesi üzerindeki Tokatlıyan Oteli, Ferenc Liszt'ten oyuncu Sarah Bernhardt'a kadar çok sayıda artistin sahne aldığı ünlü Naum Tiyatrosu yandıktan sonra yerinde yükselen Çiçek Pasajı, Boğaziçi ve civarının artan su ihtiyacını çözmek için I. Mahmut devrinde Taksim'in Cadde-i-Kebir girişinde bölgenin suyunu dağıtacak tesis yani Maksemin yapımı gerçekleşti. Bugünkü Gezi Parkı'nın yerinde yapılan Topçu Kışlası, Mısır, Botter apartmanları, İtalyan cumhuriyetçisi Garibaldi'nin kurduğu Societa Operaia dernek binası, Royal Hotel d'Angleterre, Londra, Agatha Christie'nin müdavimi olduğu Pera Palas otelleri, Bottero Han, Avrupa, Krepen, Suriye, Hacopulo, Aynalı Pasajları kentsel dönüşümün boyutları hakkında bir fikir vermiştir umarım.

BÖLGENİN PARLAK DÖNEMLERİ GERİDE KALIYOR

Dünya savaşı sonrası ve Rusya'daki Bolşevik İhtilali'nin ardından Odesa'da on binlerce mülteci İstanbul'a kaçmak için haftalarca gemi bekledi. Ancak bu muhacirler şehre ve özellikle Pera bölgesine kıtlık ve karaborsa getirdiler. Bölgenin parlak dönemleri geride kalıyordu. Göçmenlerin arasında kimler yoktu ki! Tolstoy'un yeğeni ile geleceğin romancısı Nabokov, Stalin ile mücadelesini kaybedip bir süre Büyükada'da yaşayan Troçki, İstanbul halkına "Sevil Berberi" ve "Rasputin" balelerini tanıtan Victor Zymyn ve Boris Knyazev gibi Rus opera ve balesi ustaları, Picasso ve Dali gibi dehaların takdirini kazanmış ressam Pavel Tchelitchew, İstanbullulara ilk Fokstrot ve Çarliston'u tanıtan Ünlü Moskovalı caz ustası Fyodor Fyodorovich Tomas, Çar Nikola'nın

ELENA KOVAÇİ UYGAN
euygan@hotmail.com

Galatasaray Lisesi

Zoğrafyon Lisesi tören salonu

Zoğrafyon Bandosu, ortada Stavros Vrahamis Hoca

Hacihristo Rum-Fransız Lisesi, 1867

gözdelerinden kemanını ağlatan Jean Hulesko… Soylular yanında burjuvalar, sirk cambazları, hizmetkârlar… Hele aralarında biri vardı ki, anımsayacaksınız, bu satırlarda hikâyesini geçmişte okuduğunuz ve Taksim Meydanı'ndaki Majik Sineması'nın içinde ünü bugünlere kadar gelen Maxim gece kulübünün kurucusu, Amerikan asıllı Rus Zencisi Frederick Bruce Thomas… İstanbul nüfusunun %20'si Rus mülteci olmuştu. Parası olanlar Paris, Londra, hatta New York'a gitti. Kalanların arasındaki sabık Rus generalleri, prensleri, dükleri artık ayakkabı boyacılığı, şoförlük, bahçıvanlık, dadılık, terzilik, tamir işleri, hamallık, garsonluk, gazete-sigara satıcılığı yapıyorlardı ve aşağılayıcı dahi olsa, geçim için her şarta katlanmak zorundaydılar.

İstanbul'un çehresi yeniden bir değişim yaşıyordu. Rus eşli olmak bir prestij haline geldi. Avrupai giyim ve kısa saç modası yayıldı. Gemilerde bitlenmemek için saçlarını kısacık kesip bez bağladıklarından, "Rus başı" adındaki bu saç stili moda oldu, varlıklı çocuklar Rus dadıların ellerine teslim edildi, dolmuş, minibüs sistemini İstanbul'a Beyaz Ordu subayları getirdi. Göçmen kadınlar güneş yanığı ten ve plaj modasını da harekete geçirdi. İlk karışık deniz hamamını Beyaz Ruslar açtı. Şimdi nasıl "Nataşa" deniyorsa, Rusça güzel, iyi manasına gelen haraşo'lar (aynı zamanda bir örgü stili), Beyaz Ruslara, bilhassa kızlara halkın taktığı isimdi. Hatırla Sevgili adıyla bildiğimiz şarkı, esasında "Помни Маргарита" (Hatırla Margarita) adlı bir Rus şarkısıydı. Avrupai anlamda lokantacılığı Beyaz Ruslar öğretti. Borch çorbasını, Strogonoff'u, Tavuk Kievsky'yi Piroşki'leri, pasta kültürünü onlar tanıttı. "Rejans" adlı Rus restoranı, efsanevi varyete sanatçısı Alexander Vertinsky'nin lüks kabare tiyatrosu "Siyah Gül", Vladimir Smimov'un açtığı kabare tiyatro "Pariziana", mutfağında eski bir valinin çalıştığı "Rus Lokantası" bunlara örnektir. Smirnoff ailesi bile bir süre votka imalathanesi açıp işletti.

ELENA KOVAÇİ UYGAN
euygan@hotmail.com

> *1912 yılına gelindiğinde, şehirdeki 130 mimarlık ofisinin neredeyse tamamı Ermeni ve Rum mimarlarına aitti. Osmanlı için anıtsal binalar, köşkler, saraylar sadece Padişah ve yüksek rütbeli subaylarının imtiyazı iken, yabancı mimarların izlerini taşıyan saat kuleleri, karakollar, fabrikalar, hastane binaları, okullar gibi batı etkisindeki anıtsal ölçekli yapılar yaygınlaşmaya başladı.*

BEYOĞLU'NU BEYOĞLU YAPAN KAYNAKLAR KURUYUNCA

Gel gör ki, Cumhuriyet'in ilanı gereği, 1929 yılından itibaren semtteki elçiliklerin yeni başkent Ankara'ya taşınması ile Pera tenhalaşmaya başlamıştı. Kırım savaşı sonrası lüks tüketime, ithalata, borçlanmaya dayalı refah ekonomisinin dünyada yarattığı kriz, ekonomide durgunluğa sebebiyet verince bu da II. Dünya Savaşı'na yol açacaktı. Tüm bunların yanında hükümetin o yıllardaki milliyetçilik politikası gereği, önce Beyaz Rusların sınır dışı edilmeleri için 1927 yılı son tarih olarak belirlendi. Akabinde varlık vergileri, Aşkale, Yirmiler sınıfı, savaş sonrası ise 6-7 Eylül olayları ile bırakın imtiyazları, can güvenliği kalmadığını gören azınlıklar şehri terk edince, Beyoğlu kalabalık ama kimliksiz bir mekân olarak kaldı. Yukarıda bahsettiğim Casa Geribaldi'nin restorasyonu sırasında, İstiklâl Caddesi'nin altında Taksim'e kadar uzanan bir Roma mezarlığı bulunduğu ortaya çıktı. İstiklâl, aslında bir Roma caddesiydi.

İpek İzci, 2019 tarihli Hürriyet Pazar'daki köşe yazısında diyor ki: Beyoğlu'nu zaten tutamazdık çünkü Beyoğlu'nu Beyoğlu yapan dört kaynağı zaman içinde kuruttuk. 1930'larda başlayan Türkleşme akımıyla önce Levantenleri, 1950'lerden sonra da azınlıkları kaybettik. Doğma büyüme İstanbullu ama Türk olmayan avukatlar, İstanbul Barosu'nda avukatlık yapabilmek için Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak gerektiğine dair bir kanun çıkınca, ülkeyi terk etti. İstanbul'da aralarında hiç Türk'ün olmadığı 400 taksici vardı. Hükümet, "Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan, araba kullanamaz" diye karar çıkarınca, onlar da gitti. Odakule binası, Karlman (Carlmann) isminde bir konfeksiyoncuya aitti. Ona öyle bir Varlık Vergisi koydular ki ödeyemedi; Osmanlı Bankası'ndan kredi aldı, yine ödeyemedi, battı. Ermeni kiliselerinin kapısında koruyucu demir levhalar vardır. O dönemden kalan köşkleri, konakları yıkıp 10-15 katlı apartmanlar diktik. Türkiye'de azınlık olmak hep çok zor bir iş olmuştur; bu yüzden Demir Özlü, "Beyoğlu'nun ölümü, İstanbul'un ölümüdür" diyor.

İstanbul'da bambaşka bir magma, dünyanın hiçbir yerinde rastlanamayacak bin bir milletten oluşmuş bir mikro toplum yaratılmış, "La belle époque" denen bir dönem, uyum, şaşaa ve zirve yapmış bir kültür içinde yaşanmıştı. İşte bunu yansıtıyor İzmirli bir Ermeni olan Marko Melkon'un bestesindeki nakarat bölümü:

Έλα δώ (Ela do)
Հոս եգուր (Hos yegur)
Ven Aqui
İçemuz raki!

Meraklısı için buradan dinleyebilirsiniz bu artık gaipten gelen şarkıyı: https://ajammc.com/2017/04/28/kef-music-multicultural/ Φ

KAYNAKÇA

http://www.esayan.k12.tr/tarihce.htm
https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hurriyet-pazar/beyoglu-osmanli-kulturunun-son-harikasiydi-ve-bitti-41317614
https://leventisikli.com/istanbul-pera-bolgesi-turu/
http://www.turanakinci.com/pera/pera-yapilari/
http://medusa.libver.gr/jspui/bitstream/123456789/4813/2/LYKEION%20HATZIHRISTOY-ALBUM.pdf
https://bogazturuistan.tumblr.com/post/141885372676/istanbul-cadde-ve-sokak-turlar%C4%B1-s%C4%B1raserviler
https://istanbulgezis.wordpress.com/2016/04/05/istanbul-cadde-ve-sokak-turlari/
Pera'dan Beyoğlu'na sembol yapı ve kişiler
http://kamilpark.blogspot.com/2011/12/istanbul-gezileri-6.html
https://www.turanakinci.com/portfolio-view/beyoglu-societa-operaia/
http://www.yapi.com.tr/haberler/peranin-altindan-nekropol-cikti_130250.html
https://www.dailysabah.com/feature/2017/07/07/tsarist-russians-in-istanbul
https://m.bianet.org/bianet/siyaset/191155-ekim-devrimi-sonrasi-istanbul-a-beyaz-rus-gocu

MAYDA SARİS
maydasaris@paros.com.tr

Az bilinen saray ressamları

19. yüzyılın sonlarına gelindiğinde Ermeni ressamların faaliyetlerinin hız kazandığı görülür. Yurt dışında eğitim alan ressamlar İstanbul'a dönerek çalışmalarını saray çevresinde sürdürüyorlardı.

Dönemin önde gelen ressamlarından Telemak Ekserciyan ve daha pek çok isim, İstanbul'da açılan sergilere katılmaya başladı. Yine saray ressamlarından dekoratör Sopon Bezirciyan, 1900'de açılan Paris Uluslararası Sergisi'nde Osmanlı Pavyonu'nu inşa etti ve Şark Tezhib Albümü'nü Fransızca olarak yayımladı. Aynı dönemde, Servet ve Malumat gazetelerinde ve Resimli Mecmua'da uzun yıllar çalışan ressam Stepan Akayan, renkli kapak kompozisyonları betimledi. II. Abdülhamid döneminde saray ressamı olan Charles Garabed Atamyan, aynı zamanda Yıldız Porselen Fabrikası'nın da ressamıydı. Hazırladığı "Atam" imzalı porselen tabaklar, Topkapı Sarayı Müzesi'nin porselen bölümünde yer almaktadır.

MAYDA SARİS
maydasaris@paros.com.tr

Telemak Ekserciyan, Haremde Sultan, 1884, tual üzerine yağlıboya, 51,5 X 73,5 cm, özel koleksiyon

MAYDA SARİS
maydasaris@paros.com.tr

Sopon Bezirciyan, Natürmort, tual üzerine yağlıboya, 46 X 67 cm, özel koleksiyon

OSMANLI'NIN İLK RESİM SERGİLERİ

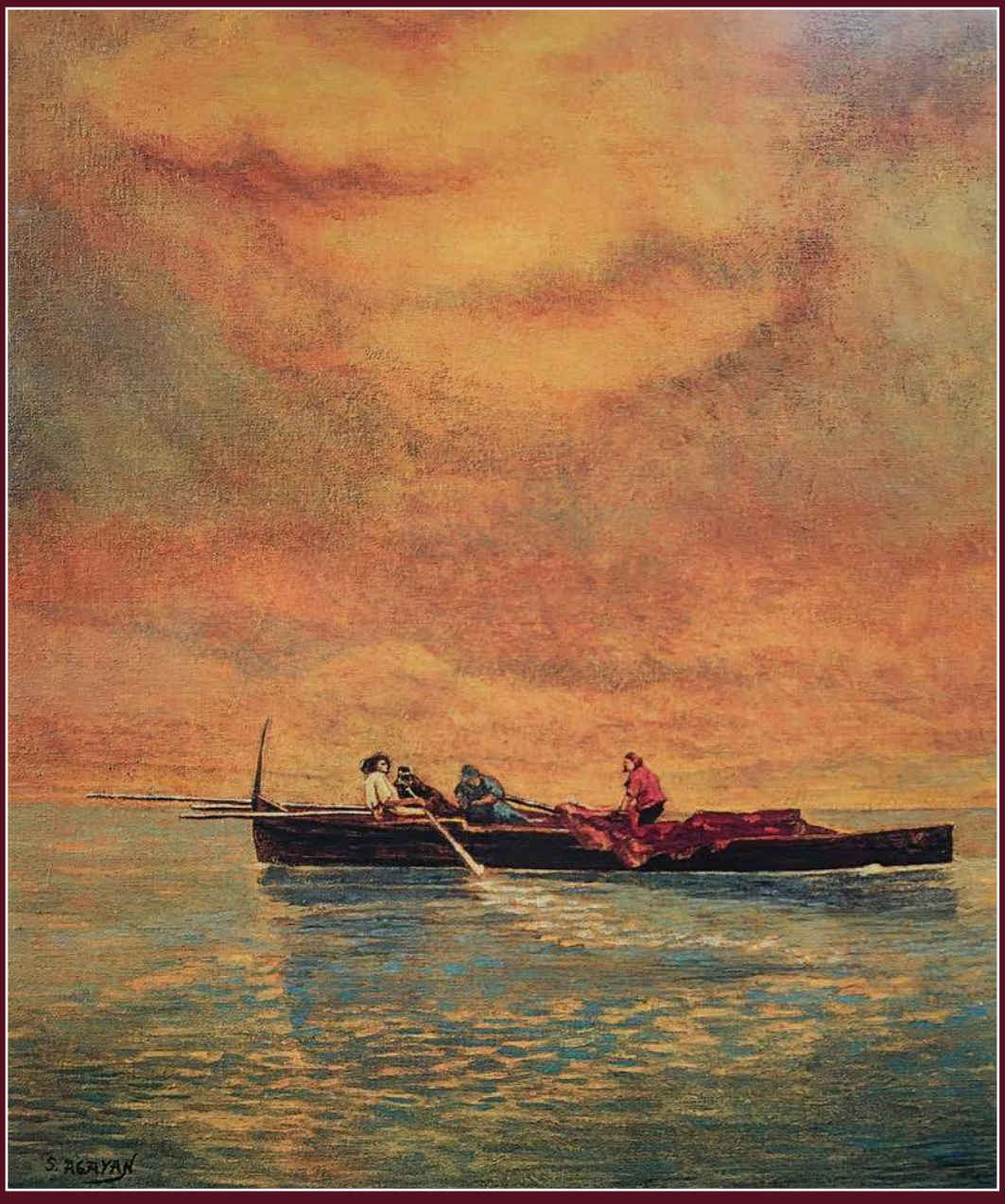
Osmanlı İmparatorluğu'nda gerçek anlamda ilk resim sergisi 27 Nisan 1873'te Şeker Ahmed Paşa tarafından İstanbul'daki Sanat Okulunda düzenlendi. Bu sergiye katılan ressam Telemak Ekserciyan'ın eserleri büyük ilgiyle karşılandı. Apraham Sakayan'ın öğrencisi olan Ekserciyen 1875'te Şeker Ahmed Paşa'nın kişisel çabalarıyla gerçekleştirdiği Darülfünun'da açılan ikinci sergide de yer aldı.

Bu sergide Rupen Manas, Apraham Sakayan, Krikor Köçeoğlu ve Matmazel Serpasyan'ın eserleri de öne çıktı. Bu sanatçıların yapıtları, aralarında ünlü ressam

Garabed Charles Atamian, II. Mahmud Portreli Yıldız Porselen Tabak, 1894, Topkapı Sarayı Müzesi

MAYDA SARİS
maydasaris@paros.com.tr

Stepan Akayan, Tekne, tual üzerine yağlıboya, 65 X 52 cm, özel koleksiyon

Guillemet'nin de yer aldığı yabancı ressamların yapıtlarıyla birlikte sergilenmişti.

1880 ve 1881 yıllarında Elifba Kulübü'nün (Club de L'ABC) düzenlediği sergilere katılan ressam Boğos Şaşiyan (Boğos Hoca), 31 Osmanlı padişahının yer aldığı albümünü de aynı dönemde tamamlamıştı. Aynı sergilerde eserleri beğeni kazanan isimler arasında Krikor Köçeoğlu, Melkon Diratzuyan, Mıgırdiç Civanyan, Yervant Oskan, Mıgırdiç Melkonyan, Matmazel Serviçen ve Misak Efendi de yer almıştı.

Kaynakça:
Mayda Saris, "Başlangıcından Günümüze Ermeni Resim Sanatı, 2003, Agos Yayınları, İstanbul"

BOĞOS ÇALGICIOĞLU
kulis@paros.com.tr

Tiyatro tarihimizde unutulanlar (Bölüm 64)

SAHNEDEKİ YILDIZ;
YERANUHİ KARAKAŞYAN (1848-1924)

Sevgili dostlar, umarım herkesin keyfi yerindedir. Bugün sizlere Osmanlı Ermeni Tiyatrosu'nun çok önemli kadın oyuncuları olarak kabul edilen iki kız kardeşten birini, Yeranuhi Karakaşyan'ı tanıtmaya çalışacağım.

Arusyak'tan sonra en parıltılı yıldız olduğu kabul edilen Yeranuhi Karakaşyan, Üsküdar'ın İcadiye semtinde doğdu. 14 yaşına kadar semtin Ermeni okulunda eğitim aldı. Oldukça güzel, zeki, konuşkan ve yaramaz bir çocuktu. Erkek arkadaşlarıyla oyun oynamaktan daha çok hoşlanırdı. Ailesinin telkiniyle ilk kez 1864'te Şark Tiyatrosu'nda, Srabyon Hekimyan'ın yazıp yönettiği Harmag ve Aşhen oyunundaki Aşhen rolüyle seyirci karşısına çıktı. İkinci olarak da yine Hekimyan'ın yazdığı Adem ile Havva oyununda oynadı. Ne yazık ki ekipteki Mardiros Mınagyan, Hagop Vartovyan, Bedros Atamyan'a rağmen, her iki oyun da çok fazla beğenilmedi çünkü halk artık bu tür klasik oyunlara ilgi göstermiyor, kendi günlük hayatlarından alınan konuların işlendiği oyunlar izlemek istiyordu. Bir sezon sonra Bedros Mağakyan yönetiminde ve aynı ekiple Tovmas Terziyan'ın Bakire Santukht oyunuyla tiyatroseverlerin ve tiyatro eleştirmenlerinin dikkatini çekmeyi başardı. Pol ve Virjini oyunundaki erkek rolü olan Pol'u ve yine erkek rolü olan Hovsep Keğetzik'teki (Güzel Hovsep) Hovsep karakterini, Ara Keğetsig (Güzel Ara) ve Şamiram'da Ara'yı, büyük bir başarı ile canlandırdı. Türkçe olarak oynadığı Namık Kemal'in Zavallı Çocuk oyunundaki Ata Bey rolü de canlandırdığı erkek rollerinden biriydi.

Kısa sürede hem Ermenice hem Türkçe oyunlarda ve bazı operetlerde seyircinin adeta taptığı bir yıldız haline geldi. Gösterişi çok severdi. Sahnede olmadığı zamanlarda dört atlı arabayla şehirde dolaşır, halkın gösterdiği ilgiden ve ona duydukları hayranlıktan büyük zevk alırdı. Gittiği her şehirde basın, onun güzelliğinden ve oyunculuk yeteneğinden daima övgüyle bahsederdi. Bu nedenle de oldukça şımarık, huysuz ve kendinden emin halleriyle ekip arkadaşlarından özellikle Arusyak ve Azniv Hraçya ile aralarında tartışma, kavga ve küskünlük hiç eksik olmazdı. Sahnede hep dramatik karakterleri canlandırırdı. Duygulu, seven kadın veya kahraman kadın rollerini seçerdi. Hagop Baronyan bile Tadron dergisinde genelde bütün sanatçılarla dalga geçmesine rağmen onu hep överdi. *Tom Amcanın Kulübesi* oyununda canlandırdığı zenci kadın Elisa Harris'le çok başarılı oldu.

1878'de Serovpe Benliyan'ın kısa sürede oluşturduğu operet tiyatrosu ekibiyle kız kardeşi Verkine'yle birlikte Edirne'ye gitti. *Orada Leblebici Horhor Ağa, Köse Kâhya, Arif'in Hilesi, Madam Agno'nun Kızı, Jirofle Jirofla, Güzel Helen* gibi oyunlarda oynadı. Bir yıl sonra İstanbul'a döndü. 1880'de daha önce Tiflis'e davet edilmiş olan Asdğik, Siranuş ve Bedros Atamyan'ın olduğu ekibe katılmak üzere Mınagyan'la birlikte Tiflis'e götürüldü. Bedros Atamyan'ın Hamlet'i canlandırdığı Siranuş ve Verkine'nin Ophelia'yı dönüşümlü olarak oynadıkları W. Shakespeare'in ünlü oyununda Kraliçe'yi, aynı yazarın *Venedik Taciri* oyununda Nerissa'yı, *Chevrose Düşesi*'nde Marie'yi, Bedros Atamyan'ın Zhadov'u oynadığı Ostrovski'nin *Dokhodnove Mesto* oyununda Polina'yı, oynadı. Tiflis'te özellikle Madam *Obrey'in Fikirleri*'nde sanat

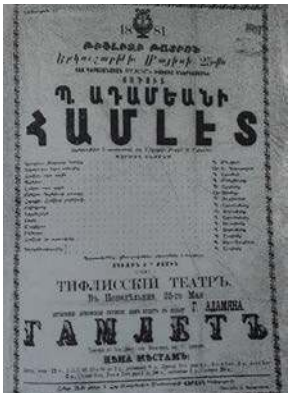
Yeranuhi Karakaşyan

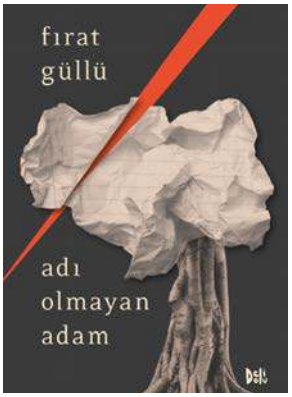
Yeranuhi Karakaşyan sahnede

Maskeli Balo afişi

Hamlet afişi

Adı Olmayan Adam

BOĞOS ÇALGICIOĞLU

kulis@paros.com.tr

> *Yeranuhi Karakaşyan, kısa sürede hem Ermenice hem Türkçe oyunlarda ve bazı operetlerde seyircinin adeta taptığı bir yıldız haline geldi. Gösterişi çok severdi. Sahnede olmadığı zamanlarda dört atlı arabayla şehirde dolaşır, halkın gösterdiği ilgiden ve ona duydukları hayranlıktan büyük zevk alırdı. Gittiği her şehirde basın, onun güzelliğinden ve oyunculuk yeteneğinden daima övgüyle bahsederdi.*

hayatının en üst noktasına erişti diyebiliriz.

Yabancı bir çevre ve yabancı bir dille konuşan seyircilerin karşısında olmalarına rağmen ekip, Shakespeare, Ostrovski, Lermontov, Schiller, Suntugyan ve Gogol gibi önemli yazarların çeşitli oyunlarını büyük bir başarı ile sahneledi. Sonraki sezonda Hraçya ve Mari Nıvart'la birlikte tekrar Tiflis'e davet edildi. 1882'de Kafkasya dönüşünde İstanbul'da Ermenice oyunlar yasaklanmıştı. Birkaç yıl sahnelerden çekildi.

Uzun süren bir turneden sonra İstanbul'a dönen Benliyan, Karakaşyan kardeşlerin de içinde bulunduğu 58 kişilik dev bir kadro oluşturarak 1885'te Kahire'ye gitti. Yeranuhi Karakaşyan, Kahire Özbekiye Tiyatrosu'nda Güzel Helen ve Jirofle Jirofla oyunlarıyla inanılmaz bir başarı kazandı. 1887'de Benliyan ekibiyle tekrar Kahire'de bu kez Hıdivyal Tiyatrosu'nda sahneye çıktı. Burada Catherine Hovard oyununda ekip o kadar büyük bir başarı kazandı ki yazılanlara göre o tarihte orada olan bir Fransız operet topluluğu perdelerini kapayıp, Kahire'yi terk etmek zorunda kaldı.

İstanbul'a döndüğünde Mardiros Mınagyan, ona ekibine katılması için teklifte bulundu ama Yeranuhi kabul etmedi. Mınagyan, hiç olmazsa belli bir ücretle arada sırada bazı oyunlarda oynaması için ısrar edince, birkaç kez Mınagyan ekibinin oyunlarına katıldı. Sonrasında da tamamen sahnelerden çekildi. Yeranuhi'yi son olarak 1897'de Kahire'deki Arap Tiyatrosu'nda büyük başarı ile oynadığı Medea, Monte Christo ve Catherine Howard'da görüyoruz.

Kahire'den Tiflis'e geçti ve kendisine ezelden beri hayran olan Prens Aleksandr Arkuntyats'la evlenerek oraya yerleşti. 16 Mart 1924'de 76 yaşında hayata gözlerini kapadı ve Tiflis Mezarlığına gömüldü. Yeranuhi Karakaşyan'ın İstanbul, Edirne, Tiflis ve Kahire'de oynadığı oyunlardan en önemlileri şunlardır: *Marie Tudor, Lady Macbeth, Hernani, Il Arşag, Kumarbazın Encamı, Sapho, Monte Christo, Tom Amca'nın Kulübesi, Venedik'li Kadın, Lyon Postacısı, Güzel Helen, Venedik Taciri, Kamelyalı Kadın, Pamela, Amerikan Korsanları, Rahibe Theresa vs.*

Sevgili dostlar, Yeranuhi'nin kız kardeşi Verkine'yi sizlere tanıtmadan önce çok yakın dostum, Osmanlı-Ermeni tiyatro tarihi araştırmalarımda en yakın destekçim, yazılarımda adını sık sık andığım sevgili arkadaşım Fırat Güllü'nün geçtiğimiz günlerde Ermenice basında da sözü edilen, yeni çıkan romanından biraz bahsetmek istiyorum.

Yaptığı akademik ve tarihsel araştırmalardan ve çeşitli yazılarından tanıdığımız Fırat Güllü, bu kez de *Adı Olmayan Adam* adlı romanıyla, Türkiye'de pek fazla bilinmeyen, değeri anlaşılamamış 14 adet tiyatro oyunu yazan ve 2015'te kaybettiğimiz Arman Vartanyan'ın yaşamından yola çıkarak okuru bazı edebiyatçıların yaşam hikâyeleriyle buluşturuyor. 2018 yılında Boğaziçi Üniversitesi'nde Fırat Güllü ve Sevan Değirmenciyan'la birlikte katıldığımız Arman Vartanyan ve eserlerine ait bir seminerle başlayan bu yolculuk, *Adı Olmayan Adam*'ın temel taşı oldu. Yaşadığı yıllarda onunla oldukça yakın bir dostluğumuz olmuştu. Hatta yazdığı oyunlardan birini sahnelemem için çok ısrar etmişti ama bir türlü fırsat bulamadığım için hâlâ çok üzgünüm.

Tudem Yayın Grubu'nun 2018'de 16. Düzenlediği Edebiyat Ödülleri yarışmasının Yetişkin Edebiyatı' bölümünde ikinciliği kazanan Fırat Güllü'nün *Adı Olmayan Adam* adlı romanının içeriği hakkında biraz bilgi verebilmek için tanıtım yazısından alıntıladığım bazı bölümleri sizlerle paylaşmak istiyorum:

"Adı Olmayan Adam, her fırsatta 'sen buralı değilsin' dense de kendini daima buralı hissedenlerin tanıdık hikâyelerini paylaşıyor.

Bu ne kadim bir ağaçmış ki bedeni kesilse de kökleri yok olmadı.

Tiyatro alanındaki akademik çalışmaları, makaleleri ve çeviri eserleriyle tanınan Fırat Güllü'nün 2018 Tudem Edebiyat Ödülleri'nde dereceye giren romanı 'Adı Olmayan Adam', Türkiye'de egemen kültüre mensup olmayan her türlü azınlık kültürünün Türkiyeli olma mücadelesini; İstanbul Ermeni toplumunun kültür hayatından sürgün edilmiş, adı olmayan insanlardan yalnızca biri olan oyun yazarı Arman Vartanyan'ın yaşamından kesitler sunarak paylaşıyor. Oğuz Atay'dan Arman Arman Vartanyan'a, Halide Edip'ten Zabel Yesayan'a kurduğu bağlarla, kanıksamış bir suskunluğu bozuyor ve yüzleşilemeyen, tekerrür eden, yazgıya dönüşmüş bir tarihin perdesini aralıyor."

Evet dostlar, mutlaka okunması gereken böyle bir roman. Ne diyelim, okuyucusu ve kısmeti bol olsun! Bugünlük de bu kadar. Her ne kadar sürç-i lisan ettiysem affola!

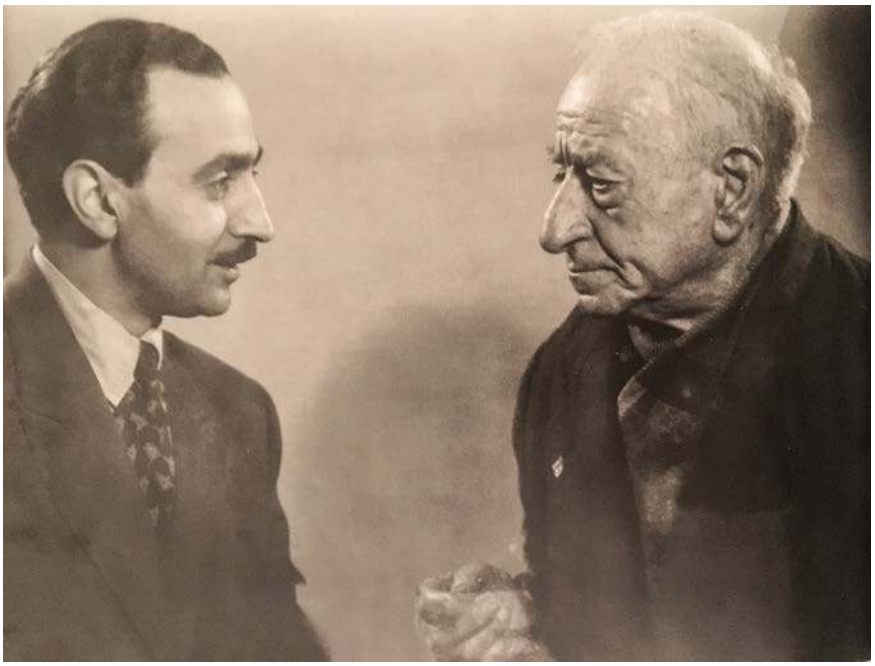
(Devam edecek)

BURAK SÜME
buraksume_675@hotmail.com

Sesi halen yankılanan bir aktör: Bedros Baltazar

> *Benim tiyatro kariyerim 58 sene önce (1891) başlamıştı. O zamanlar 23 yaşında idim. Tovmas Fasülyeciyan, Mağakyan, Baronyan gibi dönemin ünlü sanatçılarıyla birlikte turneye çıkmıştık. Ancak turne başarısız geçince ailemden yardım istemiş ve İstanbul'a geri dönmüştüm. Aileme bir daha sahneye çıkmayacağıma dair söz vermiş olsam da bu sadece dokuz ay sürdü.*

Hagop Ayvaz ve Bedros Baltazar , 1947

Osmanlı Azınlık Türk tiyatrosunun belki de en önemli melodram ve operet sanatçılarındandı Bedros Baltazar… Onu vazgeçilmez yapan ise Arşak Benliyan'ın kurucusu olduğu Benliyan Heyeti'nde yıllarca *Leblebici Horhor Ağa* operetinde Bostancıbaşı rolünü sergilemesiydi. 1947 yılında Kulis dergisinde Hagop Ayvaz'a vermiş olduğu ilk ve son röportajında "Hangi birini anlatayım sana, o kadar çok anım, o kadar çok yaşanmışlığım var ki" demişti ve kendisini Shakespeare'in *Hamlet* piyesinde Ofhelia'ya seslenmiş olduğu, "Gir manastıra… Neden artık dünyaya günahkâr çocuklar getirmek istiyorsun" sözcükleriyle özdeşleştirmişti. Vahram Balıkçıyan onu "Tüm hayatını sahneye adamış bir tiyatro neferi olarak" tanımlasa da o çok yalnız bir aktördü. Röportajında "Hagop, biliyor musun ben de aynı bir günahkâr gibi manastıra inzivaya çekilmiş gibiyim. Yalnızım ve tek başına…" ifadeleriyle o zamanki ruh halini tanımlıyordu. 10 Mart 1866 yılında İstanbul'un Salmatomruk semtinde dünyaya gelmiş olan Baltazar, Papaz Vartanes Baltazaryan'ın oğlu idi. İlkokul eğitimini Hasköy'de babasının sınıf öğretmeni olduğu bir dönemde almış ama davranış bozukluğu nedeniyle kısa süre sonra eğitim hayatı sonlandırılmıştı (Kulis, 1947). Bu nedenle 23 yaşına kadar çeşitli meslek dallarında çalıştıktan sonra en son Kapalıçarşı'da bir kuyumcunun yanına girmiş, esnaflığın kendisine göre olmadığını anlayınca pişman olup, kendisine çok meşakkatli bir sanat yolculuğunun haritasını çizmişti. Sahneye ilk kez Petit-Şan Tiyatrosu'nda Mağakyan'ın grubuyla çıkmıştı. Akabinde Tovmas Fasülyeciyan'ın heyetine dahil olup Türkiye'nin Anadolu ve Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde yapılan turnelere katılmıştı. Yoğun performans gerektiren bu sahnelemelerinde ona genellikle dönemin seçkin kadın oyuncularından Knar Hanım ve Felekyan Kardeşler eşlik ediyordu (Balıkçıyan, 13 Ocak 1953).

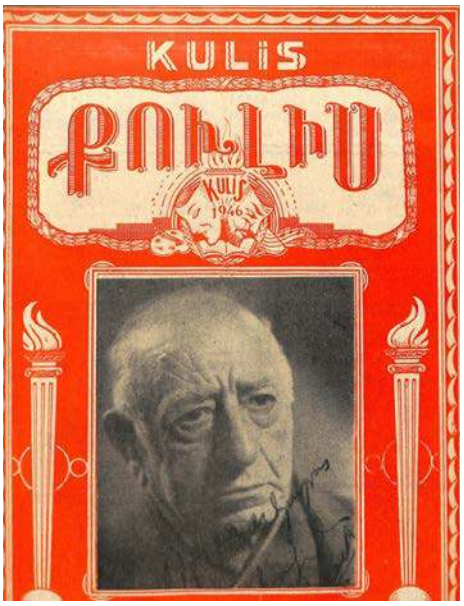
"Benim tiyatro kariyerim 58 sene önce (1891) başlamıştı. O zamanlar 23 yaşında idim. Tovmas Fasülyeciyan, Mağakyan, Baronyan gibi dönemin

BURAK SÜME
buraksume_675@hotmail.com

"Yıl 1952'ye geldiğinde Baltazar iyice yaşlanmış ve tekerlekli sandalyeye mahkûm olmuştur. Bu durum karşısında, bir sanatçının hatırlanması gerektiğini düşünen Oksen Şahinyan, Baltazar için bir anma gecesi yapılması kanaatine varır ve 29 Nisan günü bazı dostların da yardımıyla Beyoğlu Ses Tiyatrosu'nda Baltazar'ın 63. sanat yılı kutlanır."

Bedros Baltazar 63. sanat yılı jübilesi ilan davetiyesi

Kulis Dergisi

ünlü sanatçılarıyla birlikte turneye çıkmıştık. Ancak turne başarısız geçince ailemden yardım istemiş ve İstanbul'a geri dönmüştüm. Aileme bir daha sahneye çıkmayacağıma dair söz vermiş olsam da bu sadece dokuz ay sürdü. Bir gün tesadüfen ustam Mağakyan'a rastlamış, Üsküdar'da oynanacak bir oyun için sahneye çıkmıştım." (1947, Kulis).

TÜRK SİNEMASINDA SESSİZ FİLMLERDE KARAKTER OYUNCULUĞU YAPIYORDU

Bedros Baltazar'ı kendisiyle özdeşleştirilen *Sultan Bey* ve *Leblebici Horhor Ağa* operetindeki rolleriyle değerlendirmek haksızlık olur çünkü Osmanlı'nın modern tiyatro kalıpları içerisinde öncü metinlerin sahne uyarlamasında çalışmış, melodramdan vodvile birçok operet sahnelemesinde yardımcı roller üstlenmişti. Karakter oyunculuğu açısından ciddi farklılaşmalara adım atmıştı ama özellikle Reşat Rıdvan Beyin rejisörlüğünde sergilediği seçkin vodvillerle adını duyurmuş ve Mikayel Çaprastciyan ile karşılıklı oynadığı rollerle seyircisi tarafından benimsenmişti.

Sahne performanslarından bahsedecek olursak, kendisi *Kamelyalı Kadın*'ın Mösyö Duval'i, *Suzan İmber*'in Amiral'i, *Dalila* ve *Fru Fru* vodvillerinin Sertorius'u, *Simon Mari*'nin Pier'i, *Aile Saadeti*'nin Vikond'u, *Leblebici Hor Hor Ağa*'nın Bostancıbaşı'sı, *Arif'in Hilesi*'nin Paşa Valisi, *Arşın Mal Alan*'ın Sultan Beyi ve *Matmazel Nituşi*'nin Hazarabedi'ydi. Öte yandan Birinci Dünya Savaşı öncesi İstanbul'da sessiz çevrilen Besa (1912), Börekçi Kızı (1912) ve *Himmet Ağa*'nın İzdivacı (1914) filmlerinde de önemli karakter rollerini üstlenmişti (Balıkçıyan, 13 Ocak 1953).

İstanbul'da 1916 senesinde bir Yahudi derneğinin açılış gecesinde *Kırmızı Cüzdan* isimli bir melodram sahnelenmişti. Oyuna saatler öncesinden gelmiş olan seyirci heyecanla onun sahneye çıkmasını bekliyordu. Kariten rolüyle sahnede görülen Baltazar, selamlama ritüelini gerçekleştirdikten sonra diğer meslektaşlarından çok daha fazla alkış toplamıştı (Balıkçıyan, 27 Nisan 1952).

VAPURA BİNECEK PARASI OLMADIĞINDAN İKİ GÜN TİYATRODA UYUMUŞTU!

Osmanlı Azınlık tiyatrosunun tarihsel köşe taşlarından biri de o dönemin Belediye reisi Reşat Rıdvan Bey'in teat-

BURAK SÜME
buraksume_675@hotmail.com

ral çalışmalarıydı. Tiyatronun kendisine özgü bir sanat dalı olmasından ötürü, oyuncularını teşvik eden ve kısmen izleyici katılımını sağlayabilen bir rejisördü. Hevesli bir bürokrat olarak dönemin İstanbul'unda sanatsal ve teatral çalışmalara büyük etkileri olan Avrupa oyunlarını izleyiciyle buluşturuyordu. Mesela 1890'lı yılların başında Kadıköy Kuşdili sahnesinde *Fru Fru* (Fransız vodvil) sahnelenmişti. Oyunun dekorları Petit-Şan Tiyatrosundan Kadıköy'e taşınmıştı. Hatta Reşat Rıdvan Bey sahneleme için gerekli olan bazı aksesuar ve kostümü de Erenköy'deki deposundan getirtmişti. Sertorius rolü için ciddi çalışmalar yapan Baltazar için de iki ayrı sahne kostümü ve bir pardösü tasarlatmıştı. Aslında Reşat Rıdvan Bey bu oyunun provalarına K. Holmas ile başlamıştı fakat oyuncu kadrosundan gelen ısrarlar ve öneriler neticesiyle mecburen oyuncu değişikliğine gitmiş ve rolü Baltazar'a vermişti.

Yıllarca yoksulluk ve sefalet çeken Baltazar, kendi mali çöküşüne aldırış etmese de sırf sanatını icra etme tahakkümüyle var oluyordu. Belki de o akşam bir oyuncunun hayatı boyunca yaşamak istemeyeceği en dramatik anları deneyimlemişti. Reşat Rıdvan Bey, Cuma akşamı verilen bu temsilin gişesinden memnun kalmıştı fakat her nedense oyuncularının sahne ücretini ödemeden tiyatroyu aniden terk etmişti. Oyun çıkışı durumu öğrenen Baltazar, bu talihsizlik karşısında ne yapacağını şaşırdı çünkü cebinde vapur biletini dahi karşılayacağı parası yoktu. Evi Balat'ta olduğu için de yürümeye cesaret edemedi. Mecburen yapacağı tek şey Pazartesi gününe kadar fuayede kalıp beklemekti. Reşat Rıdvan Bey en nihayetinde iki gün sonra nakliye görevlileriyle birlikte tiyatroya gelmiş, ihmalkârlığının ve düşüncesizliğinin karşılığında Baltazar'a karşı cömert davranmıştı. Ona cebinden çıkardığı kırmızı kadife kese içerisinden iki altın ve oyunda giymiş olduğu pardösüyü hediye etti. O dönem bu altınların maddi değeri faal çalışan bir oyuncunun iki aylık sahne ücretine tekabül ediyordu (Balıkçıyan, 27 Nisan 1952).

BALTAZAR'A ATILAN İFTİRA VE MAHKÛMİYET GÜNLERİ

Yervant Toloyan'ın kaleme almış olduğu *Gavroş-Name* kitabına göre Bedros Baltazar çok önemli bir suçtan hüküm giymişti. 1900'li yılların başında Reşat Rıdvan Bey, "Mesire" adını verdiği bir komedi tiyatro kumpanyası kurmuştu. Baltazar, Mikayel Çaprastciyan, Yervant Papazyan, Nubar, Edvardo Armenak, Arşak Haçaduryan, Koharik Şirinyan, Mari Diyer, Verjin ve Katina gibi isimler bu tiyatronun kadrosunda yer almışlardı (Toloyan, 2019, s. 359). Mesire Tiyatrosu kendi varlığı içerisinde en parlak dönemini ilk sezonda (1904) Çaprastciyan'ın başrolünü üstlendiği *Tupineli Ayrineri* oyununda yaşamıştı. Bu oyun Pera'da ve Konkordio Tiyatrosu'nda birçok kez sahnelenmişti ama kısa bir süre sonra Reşat Rıdvan Beyin tüm oyuncuları Afife Jale'nin yaşadığı gibi bir gece yarısı (1904) asayişten tutuklanıp Pera'nın altıncı semt karakoluna götürüldüler.

O dönemde inzibatlar kimi tiyatro piyeslerine müdahale edip, yasaklama hakkına sahiptiler. Yaşanan bu karmaşa sonrası Reşat Rıdvan Bey nüfuzunu kullanarak oyuncuların serbest bırakılmasına imkân sağlamıştı (Toloyan, 2019, S. 375). Bu tiyatronun kurucularından olan Baltazar da Toloyan'a göre çok naif bir oyuncuydu. Reşat Rıdvan'ın gözde komedi oyuncularındandı. Çeşitli nedenlerden ötürü Sinop'a sürüldüğünde kahvecilik yapıyordu. Yıldız suikastı (1905) sırasında da bir semt casusunun attığı iftira nedeniyle suçlanmıştı. Kendisi Hasköylü olduğu için orada yaşayan birçok azınlık gibi gözaltına alınmıştı (Toloyan, 2019, S. 374).

YERVANT TOLOYAN'IN BALTAZAR'LA TANIŞMASI

Gavroş dergisinin kurucularından olan tiyatro sanatçısı Yervant Toloyan oyunculuğa ilk başladığı dönemde Baltazar'la bir vapur yolculuğunda tesadüfen karşılaşır. Gavroş-Name kitabında o günü şu sözlerle anlatır. "Bir gün Azınlık gazetelerinin birinde Mnakyan'ın oyuncu aradığına dair iki satırlık bir ilana rastladım. Kadıköy, Papazın Bağı Tiyat-

> *Bedros Baltazar, Osmanlı'nın modern tiyatro kalıpları içerisinde öncü metinlerin sahne uyarlamasında çalışmış, melodramdan vodvile birçok operette yardımcı roller üstlenmişti. Karakter oyunculuğu açısından ciddi farklılaşmalara adım atmıştı ama özellikle Reşat Rıdvan Beyin rejisörlüğünde sergilediği seçkin vodvillerle adını duyurmuştu.*

BURAK SÜME
buraksume_675@hotmail.com

rosu için verilen bu ilanda Mnakyan seçeceği oyuncu adayını da yetiştireceğinden bahsediyordu (Toloyan, 2019, s. 71). Seçmeler bir cuma günü yapılacaktı. Sabah erkenden kalkıp, bir arkadaşımla yola çıktım. Yanımda da babam olduğunu yazan sahte bir kimlik kartıyla…

Vapurda eski bir aktör olan Baltazar'la karşılaştım. Adını çoğu kez duymuştum. Kendisiyle tanıştık ama bize acıyarak bakması asap bozucuydu. 'Siz deli misiniz? Aklınız varsa aynı vapurla geri dönün. Henüz daha vakit varken gidin kendinize çok daha düzgün bir meslek edinin.' dedi. Kendi kendime, bu adam da aynı babam gibi konuşuyor diye düşündüm. 'Ama bizi Mnakyan oyuncu olmaya davet ediyor.' dedim ama demez olsaydım. Öfkeyle söylenmeye devam etti. 'Bilmiyor musun? Onların bu eski bir alışkanlığıdır. Fasülyeciyan da aynı şeyi yapardı, Mağakyan da… Şimdi de Mnakyan yapıyor. Kendi verecekleri bir günlük temsili ucuza kapatmak için tecrübesiz gençleri ikna edip sahneye çıkarıyorlar, temsil bitince de genç oyuncu adaylarının işine son veriyorlar. Bunlarınki tiyatro sevgisi değil.' demeye başladı. Ben de 'Ama onlar da bu şekilde sahneye çıkmışlardı.' yorumunda bulundum. 'Siz ne biliyorsunuz ki çocuklar! Ben size bir abi nasihatinde bulunuyorum. Yol yakınken vazgeçin. Sonrasında çok pişman olacaksınız.' demeye devam etti. Kısa süre sonra vapur Kadıköy'e yanaşmıştı. Biz de sevinmiştik Baltazar'dan kurtulduğumuz için çünkü o bizim duygularımızı anlayacak güçte birisi değildi. Hayatı boyunca belli ki her şeyi siyah görmüştü." (Toloyan, 2019, s. 79 - 80).

Oysa Baltazar'ın bu söylemlerinin aksine Toloyan mesleğinde başarılı olmuş ve Papazın Bağı Tiyatrosu'nda önemli roller üstlenmişti.

BALTAZAR'IN 63. SANAT YILI VE ÖLÜMÜ

Yıl 1952'ye geldiğinde Baltazar iyice yaşlanmış ve tekerlekli sandalyeye mahkûm olmuştur. Bu durum karşısında bir sanatçının hatırlanması gerektiğini düşünen Oksen Şahinyan, amcası Vahan Şahinyan'la uzun yıllar aynı sahneyi paylaşan Baltazar için bir anma gecesi yapılması kanaatine varır. Bunun için Pakarad Tevyan, Vahram Balıkçıyan, Hagop Ayvaz, Krikor Hüdaverdiyan gibi isimler toplanıp, 29 Nisan günü Beyoğlu Ses Tiyatrosu'nda Baltazar'ın 63. sanat yılını kutlarlar. Bugün bu salon Ferhan Şensoy tarafından da kullanılmaktadır. Hastalığı o günlerde iyice artan Baltazar, 12 Ocak 1953 günü hayatını kaybeder.

Bedros Baltazar, 28 Nisan 1952 yılında Ses Tiyatrosu'nda 63. sanat hayatını kutlarken Oksen Şahin elini öpüyor.

Onun bu sanat yolculuğu sırasında yanında olan Vahram Balıkçıyan ise ölümünden kısa bir süre sonra kaleme almış olduğu makalesinde onu şu sözlerle anlatır. "Baltazar, tiyatronun özünden, doğasından kopmak istemezdi. Birlikte çalıştığımız uzun soluklu projelerde anladım ki yeniliğe ve reforma kapalı olan bir oyuncuydu. Yeni gelişen teatral imkânlara ve sahne hilelerine karşı oldukça önyargılıydı. Ona göre tiyatronun kaçınabildiği her kolaylık alışılmışın dışında gelişen bir amatörlüktü. Ustalarından gördüğü o çalışma disiplinine aykırı düşmek ve seyircisine yabancılaşmaktan korkardı. Sahnede sıkça tercih edilen bir oyuncu olmasına rağmen maddi çıkarımlarını düşünmek aklına hiç gelmezdi. Onun için oynayacağı rolü ve kendisine ters düşmeyen değer yargıları önemliydi. Bu nedenle de refah içinde bir yaşam süremeden aramızdan ayrıldı.

Baltazar'ın anısı önünde saygıyla eğilerek bugün hem bir arkadaş hem de büyük bir tiyatro üstadını kaybetmiş olmanın verdiği üzüntüyle onun sanat serüvenini sizlerle paylaşmak istedim. Bu tür kayıplar yüreğimde tarifi olmayan bir acı… Hepimiz bir gün bu yoldan geçip gideceğiz ama o yolundan şaşmayan bir sanatkârın mutluluğuyla, hafızalarımıza kazınan sıcak gülüşüyle toprağa verildi." (Balıkçıyan, 13 Ocak 1953).

KAYNAKÇA

Bu çalışmada yer alan tüm görseller Hrant Dink Vakfı/Hagop Ayvaz arşivine aittir.

-Ayvaz, Hagop, Kulis Dergisi, "Tiyatro Dünyasından-Bostancı Bey ve Bostancıbaşı Rollerinin Eşsiz Oyuncusu Baltazar", Sayı, 17, 1947.

-Balıkçıyan, Vahram, Jamanak Gazetesi "Baltazar'ın Hayatından Önemli Kesitler", 27 Nisan 1952.

-Balıkçıyan, Vahram, Jamanak Gazetesi "Bedros Baltazar İçin…" 13 Ocak 1953.

-Toloyan, Yervant "Gavroş-Name" Aras Yayıncılık, İstanbul, 2019.

Boğaziçi Caz Korosu başarılarına bir yenisini ekledi

HABER: MURAT ÇAKIR

Masis Aram Gözbek

Boğaziçi Caz Korosu, European Choral Association-Europa Cantat tarafından düzenlenen "Birlikte Şarkı Söylemenin Yararları" konulu yarışmada, hem 5341 oyla halk oylaması açık ara birincisi hem de en büyük ödül olan jüri ödülünün sahibi oldu.

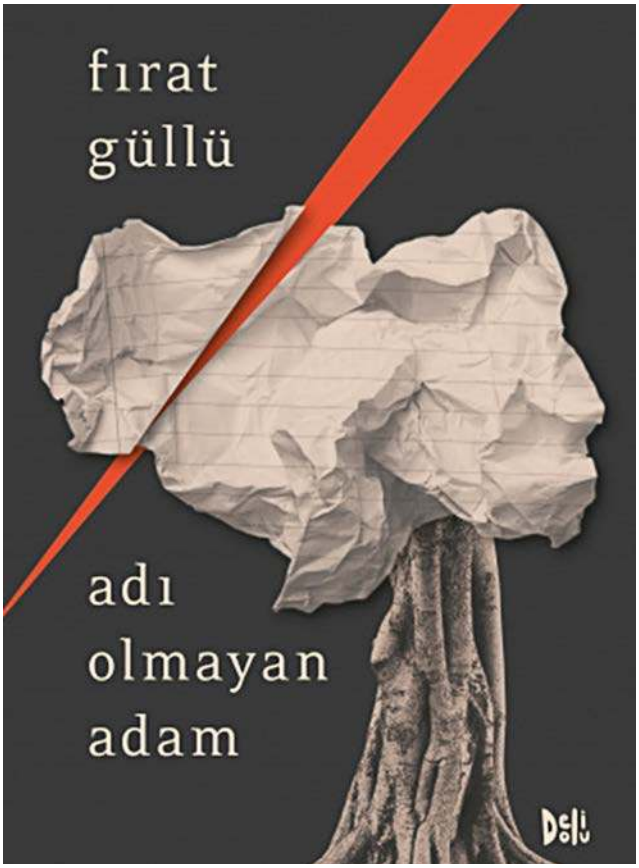
"A Miracle, Singing Together - Even at Home" başlıklı videoda koro üyeleri, bir koro üyesi olmanın büyük bir ailenin üyesiymiş gibi hissettirdiğine, neşenin ve gerilimin hiç eksik olmadığına ve kişiyi cesaretlendiren birlikte müziği paylaşmanın büyük bir mutluluk kaynağı olduğuna değiniyorlar.

Koro üyeleri, pandemi döneminde her ne kadar fiziksel olarak yanyana gelip provalarına devam edemeseler de şu sıralar müzikal çalışmalarını ve provalarını teknoloji aracılığıyla çevrimiçi gerçekleştiriyorlar. Boğaziçi Caz Korosu Şefi Masis Aram Gözbek bizleri gururlandıran bu haberi sosyal medya hesabından aşağıdaki notla paylaştı; "2021 Avrupa Video Ödülünde hem Jüri Ödülünü, hem de Halk Oylamasını kazandık!

MAGMA & Boğaziçi Caz Korosu Ailesi olarak, özellikle bu zorlu pandemi sürecinde birlikte şarkı söylemenin iyileştirici ve dönüştürücü gücünü anlattığımız videomuz, Avrupa Korolar Federasyonu "Birlikte Şarkı Söylemenin Yararları" konulu yarışmasında, jürinin değerlendirmesi sonucu en büyük ödül olan Jüri Ödülünün sahibi oldu!

Bu videonun ortaya çıkmasında başta genel koordinatörümüz Gülüm İmrat ve videolarımızın mimarı Altuğ Tezel olmak üzere, saatler süren mülakatlarda tüm içtenlikleriyle bizlerle duygu ve düşüncelerini paylaşan değerli koristlerimize, bizi bu ödüle layık gören Avrupa Korolar Federasyonu ve yarışma jürisine, son olarak da bizlerden desteğini hiçbir zaman esirgemeyen siz değerli takipçilerimize çok teşekkür ediyoruz. İyi ki varsınız, hep birlikte sınırları kaldırmaya devam!"Φ

Fırat Güllü yeni kitabında "Azınlık" kültürünün Türkiyeli olma mücadelesini anlatıyor

Bu ne kadim bir ağaçmış ki bedeni kesilse de kökleri yok olmadı...

Tiyatro alanındaki akademik çalışmaları, makaleleri ve çeviri eserleriyle tanınan Fırat Güllü'nün, 2018 Tudem Edebiyat Ödülleri'nde dereceye giren romanı "Adı Olmayan Adam", Türkiye'de egemen kültüre mensup olmayan her türlü "azınlık" kültürünün Türkiyeli olma mücadelesini; İstanbul Ermeni toplumunun kültür hayatından sürgün edilmiş, suskunluğa itilmiş, adı olmayan insanlarından yalnızca biri olan oyun yazarı Arman Vartanyan'ın yaşamından kesitler sunarak paylaşıyor.

Kitabını, hayat mücadelesinden asla vazgeçmeyip yarınlarını aydınlatmayı başaran dirayetli ruhlara ithaf eden yazar, İstanbul'da mümtaz bir çevrede başlayıp Avrupa'da zirve noktasına ulaşan, sanat ve kültürle örülü bir yaşamın tepetaklak oluşuna tanıklık ettirirken, iç içe geçen bireysel trajedilerin de izini sürüyor.

Edebiyatı tarih ve tiyatro ile buluşturarak çok katmanlı bir anlatıya imza atan Fırat Güllü; Oğuz Atay'dan Arman Vartanyan'a Halide Edib'den Zabel Yesayan'a kurduğu bağlarla, kanıksanmış bir suskunluğu bozuyor ve yüzleşilemeyen, tekerrür eden, yazgıya dönüşmüş bir tarihin perdesini aralıyor. Süregiden insafsız oyunu kendi yarattıkları oyunlar aracılığıyla tersyüz etmeye niyetlenen, var olma mücadelesi içindeki farklı karakterleri birer birer sahneye çıkarıyor.

Yaşamımı üç döneme ayırıyorum ben: Tıpkı bir tragedyanın bölümleri gibi prolog, zirve ve düşüşten ibaret. Üç aşamayı da henüz otuz yaşıma varmadan tamamladım ve tragedyam sona erdi. Peki, şimdi ne demeye yaşamaya devam ediyorum o zaman? Kolonos'a sürgüne giden Oidipus'la aynı değil mi kaderimiz?

Her şey bir karşılaşmayla başlar: Birbirini hiç tanımayan, farklı kuşaklardan ve kültürlerden gelen iki adam tesadüfen aynı uçakta yan yana koltuklarda seyahat etmek durumunda kalır. Kısa sürede aralarında güçlü bir diyalog başlayan ikiliden yaşlı olanı, içerisinde Türkçe ve Ermenice yazılmış kişisel notlarının bulunduğu eski bir defteri yolculuk boyunca okuması için genç adama uzatır. Okudukları, genç yolcunun üzerinde kendi hayatından da izler bulacağı derin bir tesir bırakacaktır.

Çok kültürlü bir yaşam anlayışını benimsemelerine rağmen çeşitli nedenlerle suskunluğa itilmiş, toplumun kültür hayatından sürgün edilmiş Türkiyeli bir topluluğun, diğer bir deyişle adı olmayan insanların bu ülkede var olma çabalarını, siyasi açmazlarını, ruh hâllerini ve dayatmacı tutumlara karşı geliştirdikleri tepkiyi ortaya koyan Fırat Güllü bu romanında, her fırsatta "sen buralı değilsin" dense de kendini daima "buralı" hissedenlerin tanıdık hikâyelerini paylaşıyor.

*İstesek de istemesek de gidemiyorduk. Sadece devletlerin sınırları değil, yaşamın öncelikleri, kurduğumuz bağlar, hayallerimiz, anılarımız... Bir şeyler sırtımızdan yakalıyor, peşimizi bir türlü bırakmıyordu.*Φ

13 yaşında bir duduk ustası

HABER: ARTUN ATMACA

Ermenistanlı genç duduk sanatçısı Nareg Khanzadyan, İspanya'da düzenlenen uluslararası "Paints of the Spanish Sun" online yarışmasında birinci olarak büyük bir başarının sahibi oldu.

13 yaşındaki yetenekli müzisyen, Ermeni halk oyunlarından "Khazakhi" melodisini seslendirerek jürinin büyük beğenisini topladı. Birçok uluslararası yarışmada önemli ödüller kazanan Nareg, Nisan ayı içerisinde Erivan'da gerçekleştirilen "Dudukman" ve İtalya'da düzenlenen "Geleceğin yıldızları" yarışmalarına da katılarak büyük beğeni topladı.Φ

Aras, zeka oyunlarında önemli başarı gösterdi

HABER: ARTUN ATMACA

Türkiye Zeka Vakfı tarafından düzenlenen Türkiye Okullar Arası Zeka Oyunları Şampiyonası'na katılım gösteren Kalfayan Okulu 8. sınıf öğrencisi Aras Özkaya çok önemli bir başarı elde etti. Yarışmanın tüm aşamalarını başarıyla geçerek finalist olmaya hak kazanan Aras, Okullar Arası Zeka Oyunları Şampiyonası'nda Türkiye 26.sı oldu. Ailesine ve okuluna bu gururu yaşatan Aras Özkaya ve sorumlu öğretmeni Sibil Yelegen'in birlikte daha nice başarılara yol alacağına şüphe yok.Φ

Maral Ayvaz'dan yeni video klip

Ermenice müziğin sevilen sesi Maral Ayvaz Çağlıçubukçu'nun yeni videoklibi geçtiğimiz ayın sonunda yayınlandı. Video klip, sanatçının "Maral Gibi" albümünde yer alan, kitlelerin "Ağladıkça" olarak bilip sevdiği, Ara Dinkjian'ın "Picture" isimli bestesine Ermenice sözler yazıp seslendirdiği "Anverç Khavar" (Sonsuz Karanlık) adlı şarkısına çekildi. Sanatçı, şarkının sözlerini, savaş mağduru insanların yaşadığı acı ve isyanı dile getirmek maksadıyla kaleme almış, sözlerdeki saklı çığlığı ayrıca resmetmeyi arzu etmiş, ortaya animasyon ağırlıklı bir klip çıkmış. Klibin animasyon direktörü, Erivan'da yaşayan sanatçı Hayk Sayadian olup, video çekimleri yönetmen Harutyun Arto Davulciyan tarafından gerçekleştirilmiş.

Maral Ayvaz, kliple ilgili duygu ve düşüncelerini şu şekilde ifade ediyor:

"Tarihten bu yana, jeopolitik nedenler ve kirli çıkarlar yüzünden göz konulan topraklarda savaşlar çıkartılması, bu dünyanın sonsuz bir döngüsü adeta.. Ölümler, katliamlar, yıkımlar, yok oluşlar, vahşet, trajedi ve zorunlu göçler. Tüm bunlar yetmezmiş gibi, o göçlerde yaşanan insanlık dışı hikayeler… Maalesef büyük devletler, tüm bu ağır travmalardan ders almadı, almıyor. Kaybeden taraf ise hiç değişmiyor: Masum çocuklar ve siviller.

Bu şarkıda, evladını savaş nedeniyle kaybetmiş bir annenin duyduğu acı ve isyanı dile getirmek istedim çünkü ezgilerin birleştirici ve tedavi edici gücünü çok iyi biliyorum.

Sözleri yazma aşamasındayken, kafamda her bir kelime canlanıp hareket ediyordu. Hayalimdekileri, fikirlerini ve çizimlerini beğendiğim sanatçı Hayk Sayadian'la paylaşınca ortaya iyi bir iş çıkacağını anlamıştım.

Bu güzel besteye söz yazıp seslendirmemde bana cesaret veren değerli Ara Dinkjian'a, olabilecek en güzel düzenlemeyi yapan sevgili Ari Hergel'e, duygulu çalışlarıyla güzellik katan tüm sanatçılara, muhteşem kalemi ve senaryosuyla hayallerime can veren Hayk Sayadian'a ve yapımcım Hasan Saltık'a (Kalan Müzik) gönülden teşekkür ederim."Φ

LİA SELİN TUĞTEKİN
BESLENME UZMANI
liaselintugtekin@gmail.com

Küçümsediğimiz organ "bağırsağın" önemi

Modern yaşamın yüksek stres seviyesi, çok az uyku, işlenmiş ve yüksek şekerli yiyecekler tüketmek ve antibiyotik kullanmak gibi birçok alışkanlık, bağırsak mikrobiyomuza zarar verebilir.

MİKROBİYOTAMIZ

Bağırsağın inanılmaz karmaşık bir organ oluşu ve genel sağlığımız için önemi, yıllardır bilim dünyasında araştırılan bir konudur. Son yirmi yılda yapılan çok sayıda çalışma, bağırsak sağlığı ile bağışıklık sistemi, ruh hali, akıl sağlığı, otoimmün hastalıklar, endokrin bozuklukları, cilt rahatsızlıkları ve kanser arasında bağlantılar olduğunu göstermiştir.

Bir zamanlar sindirim sistemimiz nispeten basit bir vücut sistemi olarak görülüyordu; esasen yiyeceklerimizin geçmesi, emilmesi ve sonra atılması için tek bir uzun tüpten oluşuyordu. "Bağırsak mikrobiyotası" terimi, özellikle bağırsaklarımızda yaşayan mikroorganizmaları ifade eder. Gastrointestinal sistemde 100 trilyondan fazla mikroorganizma vardır. Bazı mikroorganizmalar sağlığımıza zararlı olsa da birçoğu inanılmaz derecede faydalıdır ve hatta sağlıklı bir vücut için gereklidir.

Journal of Gastroenterology and Hepatology'de yayınlanan, bağırsak bakterileri üzerindeki bir araştırmanın sonuçlarına göre, bağırsaklarımızda iyi bakterilerin çok çeşitli olması bağışıklık sistemi işlevimizi geliştirebilir, depresyon semptomlarını iyileştirebilir, obezite ile mücadeleye yardımcı olabilir.

SAĞLIKSIZ BAĞIRSAĞIN 7 BELİRTİSİ

Modern yaşamın yüksek stres seviyesi, çok az uyku, işlenmiş ve yüksek şekerli yiyecekler tüketmek ve antibiyotik kullanmak gibi birçok alışkanlık, bağırsak mikrobiyomumuza zarar verebilir. Bu da beyin, kalp, bağışıklık sistemi, cilt, kilo, hormon seviyeleri, besinleri sindirme yeteneği ve hatta kanser gelişimi gibi metabolik olayları olumsuz etkileyebilir.

Sağlıksız bağırsak kendini şu şekilde belli eder;

1. Mide bulantısı: Gaz, şişkinlik, kabızlık, ishal ve mide ekşimesi gibi mide rahatsızlıklarının tümü sağlıksız bir bağırsak belirtisi olabilir. Dengeli bir bağırsak, yiyecekleri işlemede ve israfı ortadan kaldırmada daha az zorluk çekecektir.

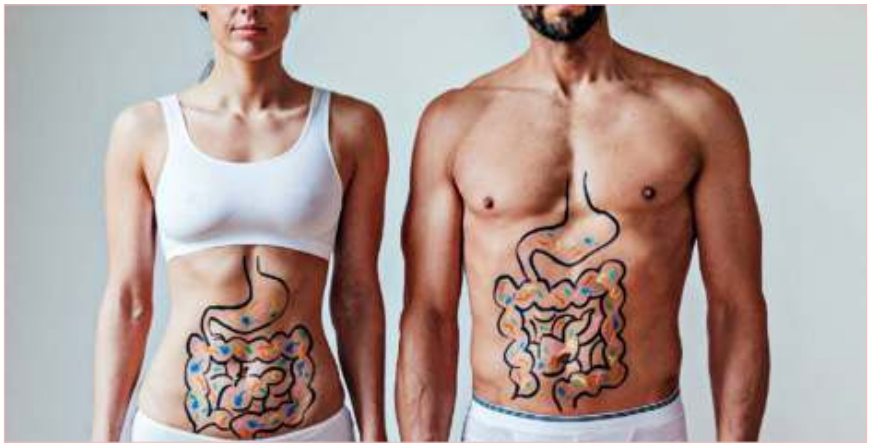
2. Yüksek şekerli diyet: İşlenmiş gıdalar ve ilave şeker oranı yüksek bir diyet, bağırsaktaki iyi bakteri miktarını azaltabilir. Bu dengesizlik, bağırsaklarımıza daha da fazla zarar verebilecek şeker isteğinin artmasına neden olabilir. Yüksek miktarda rafine şeker, özellikle yüksek fruktozlu mısır şurubu, vücutta artan iltihaplanma ile ilişkilendirilmiştir. Enflamasyon, bir dizi hastalığın ve hatta kanserin habercisi olabilir.

3. İstemeden oluşan kilo değişiklikleri: Diyetimizde veya egzersiz alışkanlıklarımızda değişiklik yapmadan kilo almak veya kaybetmek sağlıksız bir bağırsak belirtisi olabilir. Dengesiz bir bağırsak; vücudumuzun besinleri emme, kan şekerini düzenleme ve yağ depolama yeteneğini bozabilir. Kilo kaybına, ince bağırsakta aşırı bakteri büyümesi (SIBO) neden olabilirken, kilo artışına ise insülin direnci sebep olabilir.

4. Uyku bozuklukları veya sürekli yorgunluk: Sağlıksız bir bağırsak, uykusuzluk veya zayıf uyku gibi uyku bozukluklarına neden olabilir, bu da kronik yorgunluğa yol açar. Ruh halini ve uykuyu etkileyen bir hormon olan serotoninin büyük kısmı bağırsakta

LİA SELİN TUĞTEKİN
BESLENME UZMANI
liaselintugtekin@gmail.com

"Modern yaşamın yüksek stres seviyesi, çok az uyku, işlenmiş ve yüksek şekerli yiyecekler tüketmek ve antibiyotik kullanmak gibi birçok alışkanlık, bağırsak mikrobiyomuza zarar verebilir."

üretilir. Bu nedenle bağırsaklarda oluşan herhangi bir hasar, uyku kalitesini bozabilir. Bazı uyku bozuklukları da fibromiyalji riskiyle ilişkilendirilmiştir.

5. Otoimmün hastalıklar: Araştırmacılar, bağırsakların, bağışıklık sistemi üzerindeki etkisine dair sürekli yeni kanıtlar buluyor. Sağlıksız bir bağırsağın, sistemik iltihabı artırabileceği ve bağışıklık sisteminin düzgün işleyişini değiştirebileceği düşünülüyor. Bu durum, vücudun zararlı istilacılardan ziyade kendisine saldırdığı otoimmün hastalıklara yol açabilir.

6. Gıda intoleransları: Gıda intoleranslarının bağırsaktaki düşük kaliteli bakterilerden kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Bu da tetikleyici yiyecekleri sindirmede zorluklara ve şişkinlik, gaz, ishal, karın ağrısı ve mide bulantısı gibi rahatsız edici semptomlara yol açabilir.

SAĞLIKLI BİR MİKROBİYOTA İÇİN NELER YAPILMALI?

1. Stres seviyenizi düşürün: Kronik yüksek düzeyde stres, bağırsaklarınız da dahil olmak üzere tüm vücudunuz için zordur. Stresi azaltmak için meditasyon yapmak, yürümek, aldığımız kafein miktarını düşürmek faydalı olabilir.

2. Güzel ve yeterli uyuyun: Yeterli kalitede uyku almamak, bağırsak sağlığınız üzerinde ciddi etkilere neden olabilir ve bu da daha fazla uyku sorunu yaratabilir. Her gece en az 7-8 saat kesintisiz uykuya öncelik vermeye çalışın. Uyumakta güçlük çekiyorsanız hafif dozlarda melatonin hormonu alabilirsiniz.

3. Yavaş yiyin: Yiyeceklerinizi iyice çiğnemek ve öğünlerinizi daha yavaş yemek, tam sindirimi ve besinlerin emilimini desteklemeye yardımcı olabilir. Ayrıca sindirim rahatsızlığını azaltmaya ve bağırsak sağlığınızın düzelmesine de etki edebilir.

4. Susuz kalmayın: Bol su içmenin bağırsaktaki iyi bakteri dengesinin yanı sıra bağırsakların mukozal astarı üzerinde de faydalı bir etkiye sahip olduğu bilinmektedir.

5. Prebiyotik/probiyotik alın: Gerekli durumlarda diyetinize prebiyotik veya probiyotik bir takviye eklemek, bağırsak sağlığınızı iyileştirmek için iyi bir seçenek olabilir. Prebiyotikler bağırsaktaki faydalı bakterilerin büyümesini teşvik etmek için kullanılabilir. Yalnız, dikkat edilmesi gereken bir konu, SIBO'su olan kişiler probiyotik takviyesi almamalıdır. En iyi sağlık yararını sağlamak için probiyotik veya prebiyotik bir takviye seçerken beslenme uzmanına danışmanız en iyisidir.

7. Beslenme programınızı değiştirin: Yediğiniz işlenmiş, yüksek şekerli ve yüksek yağlı yiyeceklerin miktarını azaltmak, daha iyi bağırsak sağlığına yardımcı olabilir. Ek olarak, bol miktarda bitki bazlı yiyecek ve protein yemek, bağırsaklarınızı olumlu yönde etkileyebilir. Lif içeriği yüksek bir diyetin, sağlıklı bir bağırsak mikrobiyomuna muazzam katkıda bulunduğu gösterilmiştir.

Herkese sağlıklı günler dilerim.Φ

SERAL TOPKAYA
seral.topkaya@gmail.com

İyi pişirilmiş sebzelerin minik sırları

Evde haşladığımız sebzeler çoğu zaman yumuşak, soluk renkliyken nasıl oluyor da restoranlarda garnitür olarak gelen sebzeler sanki hiç pişmemiş gibi capcanlı ve gevrek kalabiliyorlar, hiç düşündünüz mü? Hayır, çiğ olarak bırakılmaları gerekmiyor çünkü istediğimiz çiğ olmaları değil, çiğ gibi olmaları. Sebzeler piştikten sonra kendi hallerinde soğumaya bırakıldıkları takdirde absorbe ettikleri ısıyla kendi kendilerine pişmeye devam ederler. Bu da onların renklerinin solmasına, kıtırlıklarının azalmasına yol açar. Bunun için şefler sebzeleri suda haşladıktan sonra buzlu suyun içine bırakırlar ve şok etkisiyle yaklaşık 1 dakika içinde soğumalarını sağlarlar. Tariflerde ve birçok yemek yazısında karşımıza çıkan "blanşe" etme işlemi gerçekleşmiş olur. Bu şekilde pişme süreci durdurulur; lezzetin, dokunun, sertliğin ve rengin korunması sağlanır. Bu yöntemle gevrekliği korunan sebzeler istendiği takdirde gevrekliklerinden bir şey kaybetmeden beş gün içinde tekrardan ısıtılabilir.

İzlenmesi gereken yol şudur: Bir kabın içine soğuk su, buz ve biraz tuz eklenir. Ardından sebzeler, tenceredeki tuzlu suda istenen miktarda pişirildikten sonra delikli bir kaşık veya kevgir aracılığıyla buzlu suya bırakılır. Sadece suda değil buhar makinesinde veya tencerenin içine yerleştirdiğiniz delikli basit buhar aparatında pişirdiğiniz sebzeleri de aynı yöntemle blanşe edebilirsiniz. Sebzeler tamamen soğuduğunda süzülerek kenara alınır. Bu yöntemle hazırlanan sebzeler birkaç farklı şekilde servis edilebilir. Bir tavanın içinde azıcık su ve tereyağ ile üç dakika kadar pişirmek yeterli olur. Bunu etin yanında garnitür olarak servis yapabilirsiniz. Örneğin brokoli, fasulye, havuç ya da kuşkonmaz. Karnıbaharın dışının kahverengileşmesi, içininse gevrek kalması makbuldür. Gevreklik buzlu suda soğutmayla sağlanacaktır fakat kahverengilik için bir başka yöntem gerekir: Tavanın içine atılan iki yemek kaşığı tereyağ kararıncaya ve baloncuk çıkarıncaya kadar beklenir, ardından içine karnıbaharlar atılır. Dışları kararıncaya kadar orta ateşte, yaklaşık iki dakika pişirilir. Ya da iştah açıcı, alkol yanı atıştırmalığı gibi öğünler için sebzeler hiç sote edilmeden, buz şokundan çıkarılıp kurulandıkları gibi servis edilip, dip ve krem peynire batırılarak tüketilebilir.

SERAL TOPKAYA

seral.topkaya@gmail.com

AZ PİŞMİŞ Mİ, ÇOK PİŞMİŞ Mİ?

Yeşil yapraklı otlarla sos hazırlayacaksanız -mesela fesleğenli yağ gibi- ve sosunuzun yemyeşil olmasını arzu ediyorsanız, aynı yönteme başvurmalısınız. Fesleğen yapraklarını sıcak suya bir an batırıp daha sonra buzlu suda bekletip tülbent arasında sıkıp kurutarak blendere atmalısınız. Bir diğer yandan, bazı şefler de sebzenin makbulünün kesinlikle yumuşacık, hatta pelte kıvamındakiler olduğunu savunuyor. Bu görüşe göre sebzeler piştikçe lezzetleri iyice açığa çıkıyor, aromaları derinleşiyor, zenginleşiyor. Her ne kadar renkleri soluklaşsa ve kıvamları püreleşse de, oda sıcaklığında tüketildiklerinde ferahlatıcı bir lezzet ortaya çıkıyor. Sıcak ve koşturmacayla geçen bir günün ardından bir kase tereyağ kıvamına kadar pişirilmiş, limon ve taze otlarla kombine edilmiş kabakların klima kadar etkili olduğu söyleniyor. İtalyan ve İspanyollar bu şekilde pişirdikleri sebzeleri birbirleriyle karıştırıp başlangıç olarak servis ediyorlar. Bu şekilde bir çatalda birbirinden farklı birkaç aroma birlikte yenmiş oluyor, hatta yanında salam, proşutto ya da peynir dilimleri de lokmalarına eşlik ediyor. Bütün sebzeler uzun pişirilme yöntemine uygundur.

Bir başka yöntem ise İtalyanlar'ın "in scapece" dedikleri, kızgın yağda kızartılan sebzelerin bir arada bekletilerek aromalarının birbirlerine geçmesini sağlamak. Bunun için sebzeler kahverengileşinceye kadar kızartılır, bir tabağa konulur, üzerlerine sirke ve taze otlar serpiştirilerek bir süre bekletilir. Ya da örneğin yeşil biberleri, derileri kararıp kalkıncaya kadar pişirdikten sonra soyup bir tabakta zeytinyağ, sirke, sarımsak ve karabiberle servis edebilirsiniz. Eğer patlıcanı ızgaralamaktan bıktıysanız buharda pişirmeyi deneyin. Olur mu demeyin, deneyin. Patlıcanı dilimleyin ve içi yumuşacık olana kadar, yaklaşık 7-8 dakika pişirin, zeytinyağı, limon, sarımsak ve taze otlarla tüketin. İşte size iki ayrı görüş, iki ayrı sebze tüketme seçeneği. Deneyin, tercih size kalmış. Afiyet olsun!

OTLU FASULYE SALATASI

1 kg yeşil fasulye, 1 tatlı kaşığı Dijon hardalı, 30 ml kırmızı şarap sirkesi, 40 ml sızma zeytinyağı, birkaç sap taze tarhun (ince kesilmiş), birkaç sap frenk soğanı (minik doğranmış), birkaç sap taze kekik (yaprak yaprak ayrılmış), 200 gr çeri domates (İkiye kesilmiş), tuz, karabiber.

- Genişçe bir tencerenin içine su ve tuz koyup kaynamaya bırakın.
- Fasulyenin kenarlarını alıp tencereye ilave edin. Beş dakika sert ama dişe gelir kıvamda olana kadar haşlayıp buzlu suya atıp birkaç dakika bekletip kurutun.
- Hardal ve sirkeyi çırpın. Azar azar zeytinyağı ekleyip çırpmaya devam edin. Tuzlayın, biberleyin.
- Fasulyeleri servis tabağına alın, otları ilave edin, sosu ekleyip iyice karıştırdıktan sonra domates ilavesiyle servis yapın.

KİŞNİŞLİ KABAK

Dört adet kabak (uzunlamasına dörde, enine ikiye kesilmiş), birkaç sap taze kişniş (ince doğranmış), 1/4 demet dereotu (ince doğranmış), 150 gr keçi peyniri (küp kesilmiş), 20 gr çam fıstık, 1 adet limon, 40 ml sızma zeytinyağı, tuz, taze çekilmiş karabiber.

- Kabakları sıcak suda dirice haşlayıp soğuk ve buzlu suda blanşe edip süzün.
- Çam fıstıkları yağsız tavada sürekli karıştırarak renkleri dönene kadar çevirin.
- Kabak ve otları servis tabağına koyun. Limon ve zeytinyağını, tuz ve karabiberle karıştırıp üstüne gezdirin. Küp kesilmiş peynirler ve fıstıkları da serpiştirip servis yapın.

LARA MUTLU
laramutlu@gmail.com

Fashion Week Istanbul'da İz Bırakanlar

İstanbul Moda Haftası, bu yıl 13-16 Nisan günleri arasında pandemi nedeniyle ikinci kez dijital olarak gerçekleşti. Kısa film tadındaki defilelerden öne çıkanları derledik.

HAKAAN YILDIRIM

Hakaan Yıldırım'ın Sonbahar/Kış 2021 koleksiyonuna, 1990 yapımı bir Türk filmi olan "Hasan Boğuldu" ilham oluyor. Hasan Boğuldu Şelalesi'nin efsanevi hikayesini konu alan film Yörük kültürünü renkli pazen çerçevesi ile resmediyor.

NİHAN PEKER

Koleksiyonu için tam üç aydır çalışan Nihan Peker, ilk kez bu kadar dinamik ve genç bir koleksiyonla karşımızda. Büyük etek formları, fiyonklar ve üç boyutlu işlemeler koleksiyonun yıldız parçalarından.

MEHTAP ELAİDİ

Mehtap Elaidi'nin kreatif direktörlüğündeki tasarım ekibi Sonbahar/Kış 2021 koleksiyonu için herkesin içinde barındırdığı ikili kişiliklerden ve farklı kutupları barındırabilen yaşam tarzlarından ilham alıyor. Tasarım ekibi, herkesin eşofmanlarla evlerinde geçirdiği bir yılın ardından hem şık giyinme hem de rahat etme özlemini doyurmak için şık parçalarda lastikli beller ve streç kumaşlar kullanıyor, bedensiz siluetlere odaklanıyor.

LARA MUTLU
laramutlu@gmail.com

TUVANAM

Tuvana Büyükçınar Sonbahar/Kış 2021-2022 koleksiyonunda, trendleri yepyeni bir bakış açısıyla modernize ederek bir bütün halinde sunuyor. Koleksiyonda daha canlı, daha ışık, daha optik yasalara göre resmedilen bir doğa oluşturuluyor.

ÖZGÜR MASUR

"Her tasarımcı içinde bulunduğu zamanın tercümanıdır. Anlatmak istediğim şeyleri bugünün diliyle, yani yeni bir dille anlatıyor olmanın bir heyecanı var. Her yeni deneyimin yeni bir heyecan oluşu gibi. Bu koleksiyon "Ben, Benlik, Ego" üçlemesini sorguladığım bir süreçte ortaya çıktı" diyor Özgür Masur. Koleksiyonu 30 parçadan oluşuyor.

ZEYNEP TOSUN

Zeynep Tosun'un 2021 İlkbahar Yaz Couture koleksiyonu, ilhamını mitolojinin en güçlü kadınları olarak anılan Anadolu'da yaşamış Amazon kadınları ve onların yaşam hikâyelerinden alıyor. Çekimler de Efes Antik Harabeleri'nde gerçekleşmiş ve ortaya bu şahane kareler çıkmış. Tasarımcı bu koleksiyonunda da Anadolu'nun farklı yörelerine ait birçok eski el işçiliğini, o bölgedeki kadınlar tarafından hayata geçirilmesine vesile olmuş.

SUDİ ETUZ

Tasarımcı Şansım Adalı, Sudi Etuz Sonbahar-Kış 2021 koleksiyonu ile kültürlerarası dijital bir yolcuğa çıkmış. Tasarımcı, "En büyük hayallerimden biri yerel miras rotalarından biri olan Asya'yı keşfetmek, modern kültürün derinliklerine gerçek bir yolculuk yapmaktı. Pandemi, fiziksel olarak bunu deneyimlememize engel olsa da Sudi Etuz bu hayali, kendi dijital yolculuğunu icat ederek gerçekleştiriyor" diyor.

Etkinlik

Semaver ve Kumpanya / Provadan İzle

"Provadan İzle" Semaver ve Kumpanya oyunu ile devam ediyor. Işıl Kasapoğlu'nun yönetmenliğini üstlendiği, Sait Faik Abasıyanık'ın öykülerinden uyarlanan oyunun tamamı bir okuma provası düzeninde seyircilere sunuluyor. İş Sanat'ın YouTube kanalı ve internet sitesi üzerinden sezon boyunca izlenebilir.

SUİT "Düğün Dündü, Bugün Bugün" / Onlive Tiyatro

Evlenmek için seçtiğiniz kişi "doğru insan" değilse ne olur? Peki ya "doğru insan" tam düğünden önce karşınıza çıkarsa? İşte bu sorular kahramanlarımızı, içinden çıkılmaz gibi görünen sorunların, eğlenceli bir dolantının ortasına sürüklüyor, kahkahalarımızı tutamayacağımız bir dizi komik olay ustaca bir kurguyla sahneye taşınıyor. **12 Mayıs 2021, Saat 21.00, Mobiletonlive'da izlenebilir.**

Vahşet Tanrısı / Onlive

Hayal ettiğimiz kişiler olamadık. Mutluluk taklidi yapan yalnızlarız. Yasmina Reza'nın yazdığı ve Zeynep Avcı'nın çevirdiği tek perdelik oyunun kadrosunda Binnur Kaya, Güven Kıraç, Levent Ülgen, Tilbe Saran'ın yer alıyor. "Vahşet Tanrısı" oyunu 20 Mayıs 2021, Saat 21.00 Mobiletonlive'da izlenebilir.

MICHELANGELO

"Mermere sıkışmış bir melek gördüm ve onu özgürlüğüne kavuşturuncaya dek mermeri oydum." Michelangelo Irmak Bahçeci'nin yazdığı, Ozan Demircioğlu'nun yönettiği, Can Aksel Akın'ın müziklerini bestelediği eser seyirciyle buluşuyor. Sanat tarihinin, Rönesans'ın baş mimarlarından Michelangelo'nun yaşama öyküsü, Sistina Şapeli efsanesine kadar bütün süreç oyunda sunuluyor. **9 Mayıs 2021, Saat 21.00**, mobiletonlive'da izlenebilir.

Deep Purple, "The Long Goodbye Tour"

20. stüdyo albümleri Infinite'yi çıkarıp ardından tanıtım için yapılan programla ilgili son büyük tur olacağını açıklayan Deep Purple'ın konseri heyecanla bekleniyor. **30 Mayıs 2021, Life Park İstanbul'da**

Baharda Caz

Çevrimiçi sezonunu birbirinden renkli konser ve etkinliklerle sürdüren İş Sanat, Şenova Ülker Caz Orkestrası'na solist olarak Erdem Özkan ve Sibel Köse'nin eşlik edeceği konseriyle izleyicilerine baharı hatırlatıyor. Caz müziğin efsane isimleri Frank Sinatra ile Ella Fitzgerald'ın sesinden tanıdığımız Strangers in The Night, Cheek to Cheek, Fly Me to The Moon gibi unutulmaz aşk şarkıları konserde dinleyicileri ile buluşacak. İş Sanat'ın YouTube kanalı ve internet sitesi üzerinden sezon boyunca izlenebilir.

Distopya Ses Sanatı

Bugün derin bir sessizliğe gömülmüş olan dünyamızda mevcut salgının gölgesi altında distopyanın neye benzediğini hep birlikte tecrübe ediyoruz. Sonuçta mevcut salgında da tecrübe etmek zorunda kaldığımız üzere yaşlı, güçsüz ve hasta kimselerin hayatları, onları kurtarmak için gereken zorlu önlemleri alacak kadar değerli görülmediğinde gerçek anlamda bir distopyayı yaşamış olmayacak mıydık? Diyelim ki şu an gerçekten bir distopyada yaşıyoruz, peki ondan kazandığımız bir şeyler olabilir mi?
Küratörler: Selçuk Artut, Jeremy Woodruff
Akbank Sanat, Beyoğlu - 15 Haziran 2021'e kadar ziyaret edilebilir.

Hafıza Sarayı

Küratör Dr. Özlem İnay Erten, sergide Giulio Mongeri'nin yaşamı ve Mongeri Evi'nin tarihini arşivsel bilgi ve belgeler eşliğinde sunmayı amaçladıklarını söyleyerek, sergi konseptini oluşturan "Hafıza Sarayı" kavramına Meliha Sözeri, Server Demirtaş ve Evren Erol'un yapıtları aracılığıyla güncel sanat pratikleri üzerinden bakmayı denediklerini belirtiyor. Erten, bu anlamda izleyicilerin alışılmışın dışında bir sergi ile karşılaşacaklarının altını çizerek, "ev" kavramının pandemi süreciyle birlikte herkesin zihninde farklı bir anlam kazanmasına da vurgu yapıyor.
Bozlu Art Project Mongeri Binası, Şişli - 14 Ağustos 2021'e kadar ziyaret edilebilir.

Ekran

Years and Years / Mini dizi

İngiltere'de yaşayan bir ailenin hayatını izlediğimiz Years and Years, kan donduran siyasi ve teknolojik gelişmeleri bu sıra dışı ailenin gözünden izleyiciye aktarıyor. Mülteci sorunu, politik ve sosyolojik çıkmazlar, tekno kentler, işsizlik gibi sorunlara parmak basan hikâyesi ile tam bir sistem eleştirisi. Kaçırmayın!
Yönetmen: Simon Cellan Jones, Lisa Mulcahy
Oyuncular: Emma Thompson, Russell Tovey, Rory Kinnear, T'Nia Miller, Ruth Madeley
Platform: Gain

Utanç/Film

Brandon 30'lu yaşlarında, New York'ta yaşayan ve seks hayatını kontrol etmekte zorlanan biridir. Umarsız ve laftan anlamazmış gibi gözüken kız kardeşinin, Brandon'ın dairesine taşınmasıyla beraber, kendine yarattığı dünya ve düzen alt üst olacaktır. Utanç, istemenin doğasını, hayatlarımızı nasıl yaşadığımızı ve deneyimlerimizin bizi nasıl şekillendirdiğini harmanlayan, Steve McQueen'in yönetmen koltuğunda oturduğu bir başyapıt.
Yönetmen: Steve McQueen
Oyuncular: Michael Fassbender, Carey Mulligan, James Badge Dale
Platform: Bir film

Mare of Easttown / Mini Dizi

Pennsylvania'da yaşanan bir cinayeti konu ediyor. Küçük bir kasabada yaşayan dedektif, bir yandan çalkantılı yaşamındaki sorunlarla mücadele ederken, bir yandan da kasabada işlenen gizemli bir cinayeti aydınlatmaya çalışır
Yönetmen: Brad Ingelsby
Oyuncular: Kate Winslet, Guy Pearce, Sosie Bacon
Platform: beIN Connect

Hayaletler / Film

Venedik, Antalya, Varşova ve Selanik'ten ödüllerle dönen "Hayaletler", gençliğin enerjisiyle sarmalanmış, dansın ve isyanın ritmini taşıyan taptaze bir öykü. Azra Deniz Okyay, kuvvetle çizilmiş kadın karakterler, kusursuz bir kurgu ve nabzı yükselten müziklerle "Yeni Türkiye"nin ruhuna bakıyor.
Türkiye genelinde saatler süren bir elektrik kesintisinin yaşandığı kıyametvari bir günde, dört kişinin yolları aynı mahallede kesişir: Dansçı olmak isteyen Didem, hapisteki oğluna para yollamak isteyen İffet, kentsel dönüşüm fırsatçısı Raşit ve çocuklara gönüllü sinema dersleri veren Ela.
Yönetmen: Arzu Deniz Okyay
Oyuncular: Nalan Kuruçim, Dilayda Güneş, Beril Kayar, Emrah Özdemir
Platform: MUBI

Penceredeki Kadın (The Woman in the Window) / Film

A.J.Finn'in romanından uyarlanan filmde, kendisini eve kapatan Anna'nın hikâyesi anlatılıyor. New York'ta bir apartmanda yalnız yaşayan Anna, asla dışarı çıkmaz. Tüm zamanını evde içip, film izleyerek ve komşularını röntgenleyerek geçirir. Anna'nın rutin, sakin yaşantısı evinin tam karşısına taşınan Russell ailesinden sonra altüst olur. Anna, idealindeki aile olarak gördüğü Russell ailesini izlemeye başlar ve bir gün hiç görmemesi gereken bir şey görür.
Yönetmen: Joe Wright
Oyuncular: Amy Adams, Gary Oldman, Anthony Mackie, Jennifer Jason Leigh, Julianne Moore
Platform: Netflix ,14 Mayıs 2021'den itibaren

Metod/Mini Dizi

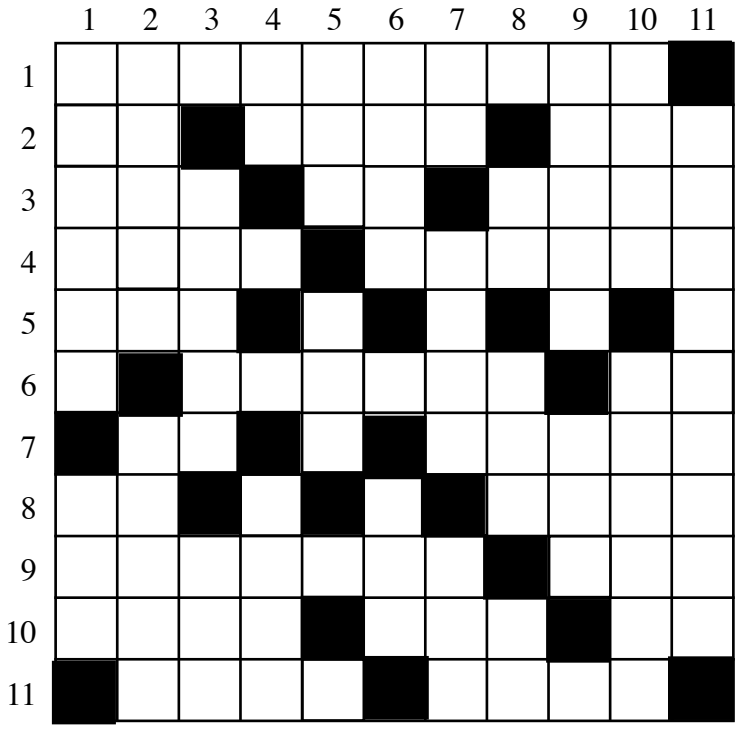

Metod, aynı pozisyon için rekabet eden dört adayın gözünden iş dünyasının acımasız yönleri gözler önüne seriliyor. Dört beyaz yakalı, köklü bir firmanın yönetici pozisyonu için insan kaynakları ile görüşmektedir. Son mülakata girecek olan adaylar, rakiplerini geride bırakmak için kendilerinden beklenin fazlasını göstermek için çabalar.
Yönetmen: Serkan Keskin
Oyuncular: Serkan Keskin, Şebnem Hassanisoughi, Mustafa Kırantepe
Platform: Gain

PAROS KARE BULMACA

BERCUHİ BERBERYAN

SOLDAN SAĞA:

1. Ahmet Hamdi Tanpınar'ın bir romanı (Ahmet Kaya şarkısı) **2.** Kırmızı – Bir eksenin döndürdüğü tekerlek şeklinde makine parçası – Cüsseli **3.** Cila, zamk – Berilyum simgesi – Cennet bahçesi. **4.** Cefa, ıstırap – İran'da büyük bir şehir. **5.** Tren istasyonu. **6.** Ilık iklim – Bir nota. **7.** Yemek – Sebep. **8.** Su – Dinlenmek için verilen ara. **9.** Bir tavuk cinsi – Altın. **10.**Erkek insan – Kolay şekil alan yumuşak yağlı toprak – Mısır'ın hayati gücü. **11.** Güvenli – Gümüş rengi.

YUKARIDAN AŞAĞIYA:

1. İspanya'da bir bölge – Karışık renkli. **2.**Tarlada, dökülen tohumlarla ertesi yıl kendiliğinden çıkan ekin – Anıt. **3.** Başparmakla serçe parmak arası – Keder, tasa. **4.** Uzun bir şeyin baş veya son noktası – Lokantalarda garson yamağı. **5.** Tanrı, Allah – Kalın çivi. **6.** Bir tür yapay mermer – Yatay bir düzleme göre düşey olan. **7.** İlave – Doğudaki komşularımızdan – Dünyanın en uzun nehri. **8.** İridyum simgesi – Rutubet – Bir nota. **9.** Zorba hükümdar – İlaç için tek seferlik veya günlük önerilen miktar. **10.** Acıbadem ağacı, delice otu – Yeti, beceri. **11.** İşaret, iz – Büyük zoka.

Geçen Ayın Cevapları:

Soldan sağa:

1. Dar –Mazbata. **2**. İlek –Oran. **3**. Ket –Azar –Da. **4**. Enişte –Akil. **5** – Nim -Atinalı. **6**. Yeşim –İtak. **7**. Me –Adet –Et. **8**. Etype –Atd. **9**.Aş –İmaret. **10**. Tabaklamak. **11** . İmale –Rulet.

Yukarıdan aşağıya:

1. Diken –Mehti. **2**. Aleniyet –Am. **3**. Retime –Yaba. **4**. Şapşal. **5**. Ataide -Ke. **6** .Arzetme –İl. **7**. Tamar. **8**. Borani –Tamu. **9**.Ar –Katedral. **10**.Tadilat –Eke. **11**.Analık –Ot.

MAYIS Ajanda

Evde kal….
Hayatın güzelliklerini evinde keşfet...

KİTAP

Susanna Tamaro bu yeni romanında; hayat, aşk, sevgi, kader, yas ve kayıp gibi insanlığın en temel meseleleri, kadın erkek ilişkisinin, ebeveyn çocuk ilişkisinin, ışık ile karanlığın, gerçek ve belirsizliğin sınırlarında geziniyor.
Roman, Can Yayınları 2021, 216 Sayfa

BELGESEL

Bir Kahve Belgeseli
Arçelik'in, Okan Bayülgen ile birlikte hazırladığı, "Göz Açıp Kapayıncaya Kadar" adlı yarı-belgesel film, kahvenin tarihinden demleme şekillerine ve Türk kahvesine, kahvenin nasıl bir ilham kaynağı olabileceğinden tıptaki yerine kadar işin inceliklerini, benzersiz bir hikâye kurgusu içinde ele alıyor.
Belgesel YouTube'da

HİKÂYE DİNLETİSİ

Sabahattin Ali "Gece Kapladı Her Yeri"
İş Sanat, edebiyatımızın usta kalemlerinin şiir ve hikâyelerini edebiyatseverlerle buluşturuyor.
İş Sanat youTube kanalından dinlenebilir.

PODCAST

"Ben Okurum" Deniz Yücel Başarır Kitaplar hakkında konuşmayı, dinlemeyi sevenler "Ben Okurum" podcast'ini mutlaka takibe almalı.

YEMEK

Enginar / Şemsa Denizsel
Geldik enginar mevsimine, İstanbul usulü enginar, Şemsa Denizsel usulüyle youTube'da

ÇOCUKLAR İÇİN

Atölye Buluşmaları /İş Sanat
Çocuklar için eğlenceli etkinliklerin yer aldığı "Atölye Buluşmaları" serisi, animasyonlardan, tanınmış sanatçılarımızın eserlerine, sanat konuşmalarından el becerilerini geliştiren aktivitelere dek çocukları rengârenk bir dünyaya davet ediyor. İş Sanat youTube kanalından izlenebilir.

ÖĞRENME

Mutfakta Vegan Beslenmeye Giriş
Vegan beslenme, pandeminin de hayatımıza girmesiyle sürdürülebilirlik, hayvan ve insan sağlığı için üretilen en önemli çözüm önerilerinden biridir. BÜMED Akademi ve Beslenme ve Diyet Uzmanı Kevser Başkara işbirliği ile ele alınıyor. 3-5-7 Mayıs tarihlerinde Online Zoom.
Kayıt için akademi@bumed.org

TALİN AĞDERE

Mutlaka yükselen burcunuzu da okuyun. Astroloji ile ilgili merak ettiğiniz konuları "talinagdere@hotmail.com"a sorabilir, yazılarımı "www.astrotalin.com"dan takip edebilirsiniz. "http://www.facebook.com/TalinAgdere"den grubumuzakatılabilirsiniz.

Jüpiter Balık burcunda!

Bu ayın konusu Jüpiter'in Balık burcuna geçişidir. 14 Mayıs - 28 Temmuz 2021 dönemlerinde Jüpiter şans gezegeni Balık burcunda olacaktır. Jüpiter astronomide en büyük gezegendir. Mitolojide ise Yunan'da Zeus, Roma'da Jüpiter olarak tanınır. Tanrıların babasıdır. Bereketin sembolüdür, gökle ilgili doğal güçleri temsil eder. Astrolojide Jüpiter şansı anlatır. Maddi manevi açıdan genişlemeyi sembolize eder. İyimserlik, pozitiflik aşılar. Jüpiter Balık burcunda yöneticidir, en kıymetli konumlardan birindedir. Temel asalete sahiptir.

Transit Jüpiter Balık burcunda yönetici olduğu için verimi de maksimuma çıkacaktır. Şifa, iyileşme enerjileri barındırır. Nemli doğasından dolayı duygudaşlık artar. Empati kurulur, ego çözülür. Başkalarının iyiliğini düşünen bir yapıdadır. Bu; yerleşim, insanlar, toplum, dünya genelinde iyilikler getirmek, yardımlar yapmak, fedakârlık yapmak anlamına gelmektedir. Bu dönem işleri oluruna bıraktığımız, maneviyatın ön plana çıktığı dönemlerdir. Her konuda, insanlar, hayvanlar, bitkiler, doğaya karşı merhamet yükselir. Ruhsal gelişim, iç zenginlik, dua, meditasyon, yoga ve benzeri içe yönelik çalışmalar adına faydalıdır. Bu dönemler kolektif bilincin öne çıkacağı süreçlerdir. Dünya genelinde toplu yardımlar, toplu dualar, şifa çalışmaları, tedaviler, barış çağrıları, konserler yapılabilir. Herkesin bu dönem aşılanması da mümkün. Ayrıca hediye, bağış şeklinde yardımlar tüm ülkelere ulaşabilir. Hastalara, ihtiyaç sahibi olan herkese yardım eli uzatılabilir. Bu dönem kendinizi geliştirmenin yolunun kayıtsız yardım, sevgi, barış ve anlayıştan ibaret olduğunu anlayabilirsiniz. Manevi bir şekilde korunduğunuza ve hiçbir şeyin tesadüf olmadığına dair farkındalık oluşur. İstekleriniz daha kolay karşınıza gelir. Adalet ve farklı inançlar konusunda da etkili olacaktır. Hümanizm, bütünsel sevgi öne çıkacaktır. Hak ettiğiniz şeyler önünüze gelir.

Jüpiter Balık burcunun olumsuz yönleri az vurgulanır. Haritanız sert açılarda olsa da yine de şanslısınız ancak ortaya koymakta zorlanabilirsiniz. Başkalarına fazlaca iyilik peşinde koşarken kendinizi ihmal edebilirsiniz. Yardımın dozunu kaçırabilir sınır koymakta zorlanabilirsiniz. Bu dönemlerde yetenekler, yaratıcılık en üst seviyeye çıkabilir, sanat, sanatçılar yetenekleri olan kişilerin, barışçıların, UNICEF vb. yardım örgütlerinin, din adamlarının, spiritüel konularla ilgilenenlerin, özveri gerektiren mesleklerin, hayır işlerinin faal olduğu dönemlerdir. Müzik, şiir, resim gibi tüm sanatlar, ruhsal danışmanlıklar, psikoloji, naturopati, homeopati, eczacılık, ilaç sektörü suyla ilgili meslekler önemini artırır.

Dünya genelinde bütünleşme ve yardım faaliyetleri artar. Doğal afetler de oluşabilir, özellikle göksel hareketler, fırtına, deniz yükselmeleri vb. Türkiye genelinde ise uluslararası yardımlar, aşılar, finansal destek olabilir. Su ürünleri ve su yoluyla yapılan ticaretler artabilir. Göç, göçmenler, mültecilerle ilgili konularda olumlu gelişmeler olabilir. Üniversitelerde revizyonlar yapılabilir. Dinî konular, kiliseler, cemiyetlerle ilgili bazı düzeltmelere gidilebilir. Jüpiter'in anlamı toplumu bir arada tutan ortak değerler olduğuna göre, tıkanıklıkların önü açılabilir. Kolektif bilinçle hareket edilebilir. Temmuz sonuna kadar spekülatif para konuları (döviz, şans oyunları, borsa vb.) denge kurulur. Ülkenin liderlerinden yardım gelebilir, halkın morali düzelebilir.

JÜPİTER BALIK BURCUNDAYKEN KISA YORUMLAR

Koç burcu: Bırakma, gevşeme enerjisi verecek, dinleneceksiniz. Boğa burcu: Hayır kuruluşlarında çalışmalar yapabilirsiniz. Sosyal hayat canlanıyor. İkizler burcu: Kariyerde şans var, evlenebilirsiniz. Yükselebilirsiniz. Yengeç Burcu: Seyahatler var. Şans eğitimden, hukuktan, uzaklardan geliyor. Aslan burcu: Para elinize geçebilir. Borçlar ödenir. Yatırımlar var. Başak burcu: Evlenebilirsiniz, ortak olabilirsiniz, aileden gelen şanslar var. Terazi burcu: Sağlığınız düzeliyor. Günlük işlerinizi organize edebilirsiniz, işleriniz açılıyor. Akrep burcu: Aşk geliyor! Ailenin serveti artıyor. Bebek sahibi olabilirsiniz. Çocuklarınız mutlu. Yay burcu: Ev alabilirsiniz, taşınabilirsiniz, ebeveynler ve sizin adınıza huzurlu bir dönem. Oğlak burcu: akrabaların hayatında güzel dönemler. Kısa geziler, yazı, iletişim, yayıncılık vb. adına avantajlı. Kova burcu: Para kazanacaksınız. Yatırım yapabilir, mülk alabilirsiniz. Balık burcu: Evlenebilir, bebek sahibi olabilirsiniz, kişisel fırsatlar artıyor.

Gelecek ay, tutulmalar konusunda önemli bilgiler paylaşmak dileğiyle, sevgiler…Φ

ZARUG İLEN HARUT / DERDİNİ UNUT

Merabalaaar… Hayde bakalım bir ay daha geçdi. Acap ne değişdi? Hiç. Her şey yerinde say vaziyetindedir. Yalınız hastaneler dolup taşıyor. Vallaha her ay işşallah obir ay biraz hafiflemiş olur temennisiynen oturuyorum masamın başına. Obir ay dediğin ise fırt deyi geliyor, temenni aynı, vaziyet aynı. İki aşımı da oldum, şükür, neye yarayacak bilmiyorum. Geçen gün evde açık camdan üşüdüm birkaç gün boğaz ağrısı çekdim, korkudan geberdim. Harut'um "Mama korkma yahu covid böyle olmaz dedikce pasdilleri aspirinleri alıp durdum. Allahdan ateşim çıkmadı, biraz boynum moynum ağrıdı o kadar. Neysene şindik eyiyim çok şükür.

Üfürükden nem kapar, gölgemizden korkar olduk vallaha. Öf bıkdım yaniya. Havalar ısınırısa arada bir çıkıp tenhalarda yörüyeyim barem, zira böyle devam ederisem hani o evden hiç çıkamayan psikoloji hasdalarına dönecem bu giidişatnan. Sağ olsun oğlumlan malum kız, bir gün beni arabayınan alıp ormana götürdüler, tasması çıkartılıp salıverilmiş köpekler gibi ordan oraya koşturup duracakdım neredeyise. Ben zırt pırt sesimi koyuvermiş avaz avaz bağırdıkca, onlar kahkahayınan gülüyorlarıdı. Ama benim ağlamam geldi. O güzellikleri görmek bilem coşgu verdi. O sessizlikde oturdum duva da ettim; Allahım sen böyüksün, şu insanlığı bir an önce af et deyi. Etrafımdan o kadar çok ölen oldu ki… Sankim ki savaş vardır da bomba nereye düşerise orayı bitiriyor.

Neysene eve gelince fark ettim ki karşımdaki çınarlar tomurcuk vermişler meğer, farkına bilem varmamışım. Demek ki nasıl içime kapanmışısam, adeta bakar kör olmuşum. Sonra da böyük ferah bir evim var deyi şükür ettim, küçük bir bodurum katına sıkışmış kalabalık aileler ne yapsınlar… mesafeleri falan nasıl ayarlasınlar? Of yeter. Sizi birazcık neşelendirecek bir mevzu arıyorum bulamıyorum. Kimsenin gönlü yok ki biraz şirin, biraz misal olacak aşk meşk mailleri olsun. Bolca mail geliyor gelmesine ama hepsi covid derdinde. İç ferahlatacak bir şey yok yaniya. Ah hade size şu benim arlanmaz kart zampara Hımayag'ın mailini yazayım da biraz ferahlık, biraz da komiklik olsun barem. Hem de görün bakın nasıl bazı bazı 'koyun can derdinde kasap et derdinde' olabiliyorumuş böyle. Geçen ay onu bilem merak ettiğimi yazdım ya, yememiş içmemiş acele mail atmış, aportta bekliyorudu zahir, meeğaaa… Buyurunuz:

"Zarug Hanımıs,

İyiyim, iyiyim canıs, amma sen merak edesin de beni hatırlayasın deyi sesimi çıkarmam. Epey bekledim ama bak, gördüm ki boşa çıkmamıştır beklemem. Eh ben de bunca yıllık koskoca Hmayag olaraktan hayat tecrübesi sahibiyimdir. Bir bakışnan anlarım ki beni unutacak değilsin. Hissiyatım kuvvetlidir. Çok naz eden demek ki çok düşünür Zarugıs. Hep der idim ki Zarug gelse de Bodrum'daki ikiz katlarımda beraber otursak bu tehlikeli günlerde. Yan dairem boştur, bilirsin seni düşünerekten saklarım orayı. Hatta bahçedeki çardağa da Zarug'un Yeri deyi tabela koymuşumdur. Orada oturdukça sankim sen de yanımdasındır gibi hissederim. Neysene beni hatırladın, adımı andın ya başka bir isteğim yoktur. Acaba kendine eyi bakarsın? Bilirim pek titizsindir, aman yemene içmene dikkat edesin, devamlı o otlarla beslenme, etini, balığını da ye Zarugıs. Ahhh, yanımda olacağıdın ki… Şimdik gene kızarsın, eyisi mi susayım bari. Hazır hatırlamışken gene heyheylerin gelmesin. Zarugıs saçının rengi, şekli şemalı değişmiştir, yoksam aynısıdır? Bir sureti fotoğrafını koysan da görsem keşke. Bana hususi yollasan daha eyi olur tabii, el alemler görmesin. Bilirsin en son teknolojik telefonum vardır. Hep takıp ederim seni. Yazılarını da keser saklarım. Eh bu seferkini duvara bilem asarım çünkü Hmayag dersin, beni ararsın. Pek bir mütehassıs oldum yani. Hep baki sevgilernen öperim seni, Zarug canıs. Kızmayasın he?"

Görüyorsunuz arlanmazı? İflah olmuyor yaniya. Zo insanlık namına herkes kadar bir anlığına merak ettik be. "Eyiyim mersi" de bitir. Üç beş de nasihat çekdin, tamam. Ne şişinip duruyorsun? Yok Bodrum'daki ikiz katımış, yok Zarug çardağıyımış… Ne sanıyorsun zo? Güzelim evimi, evladımı bırakıp sana koşacam bu yaşdan sonra? Sululuğu bırak, aklını başına çağır. Böyle ortalık yere yazar seni elaleme ırezil ederim ha. Millet de üsdüne güler. Anladın? Hayde bay bay.Φ

Editörün Notu: Zaruhi Hanım'ın kendine özgü her türlü yazım hatasını ve kullandığı Ermenice sözcükleri olduğu gibi sunuyoruz.

zarugharut@gmail.com